

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

15

динара

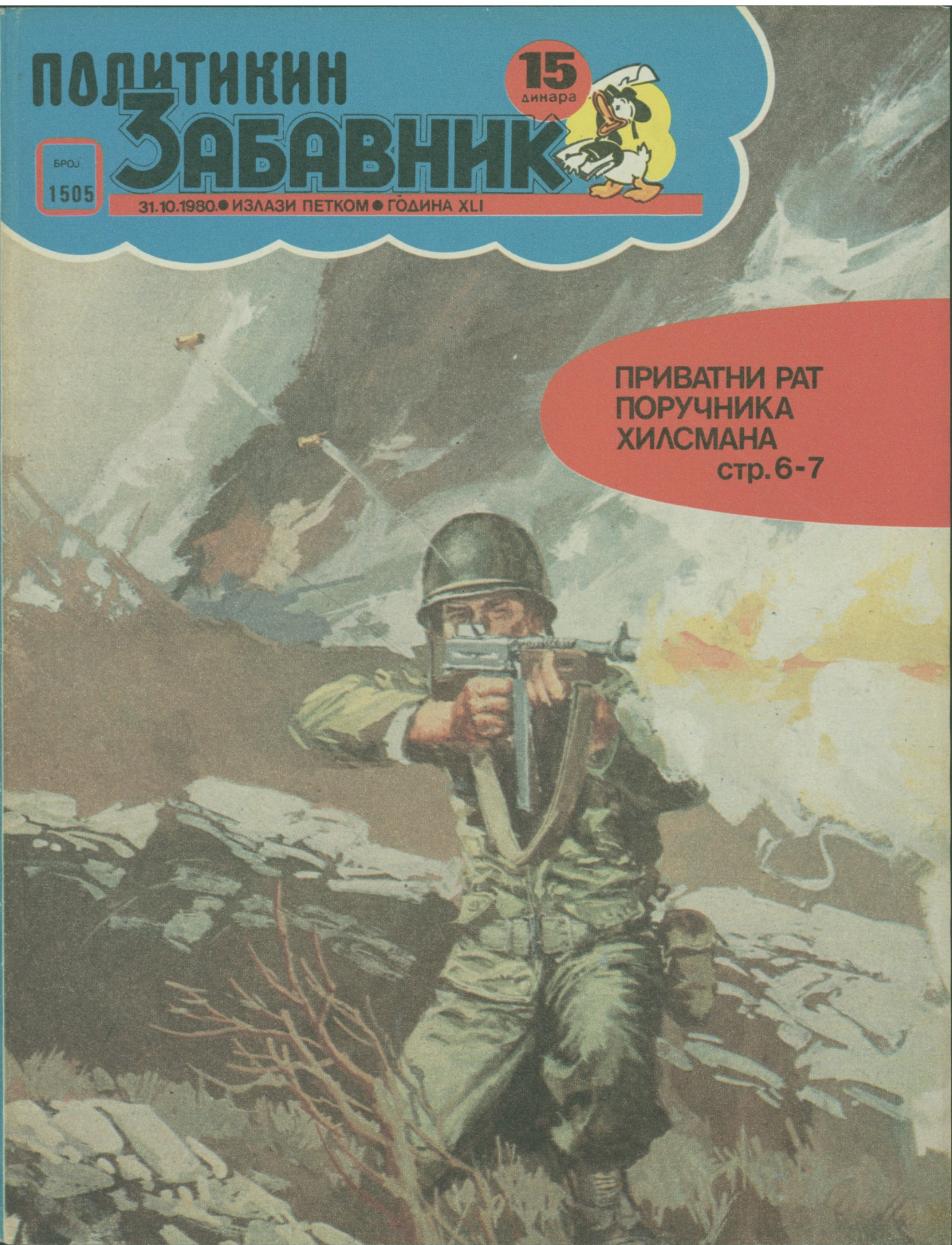
БРОЈ

1505

31.10.1980. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLІ

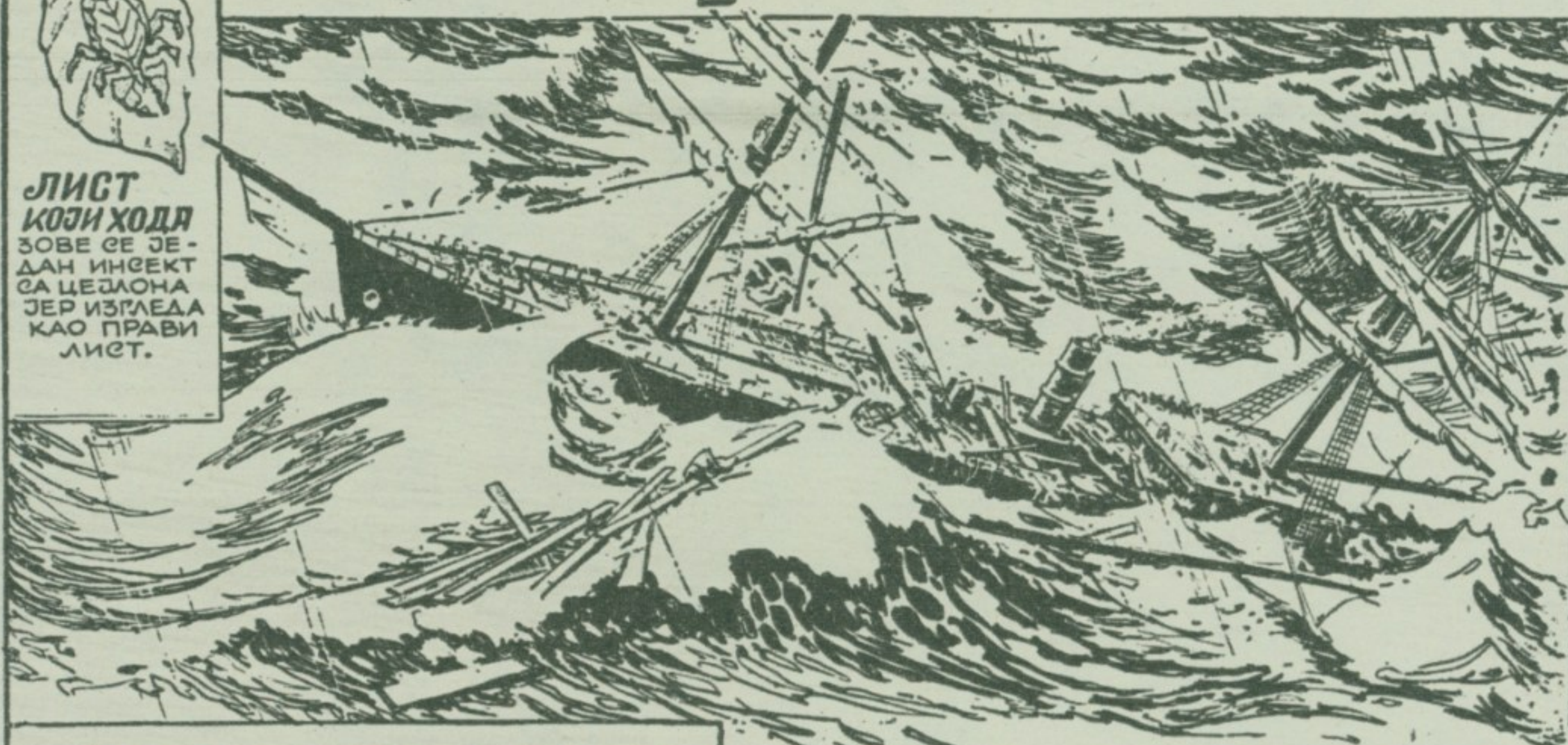
ПРИВАТНИ РАТ
ПОРУЧНИКА
ХИЛСМАНА

стр. 6-7

Ripley's - Веровали или не!

ЛИСТ КОЈИ ХОДЉ
ЗОВЕ СЕ ЈЕ-
ДАН ИНСЕКТ
СА ЦЕЛОНА
ЈЕР ИЗГЛЕДА
КАО ПРАВИ
ЛИСТ.

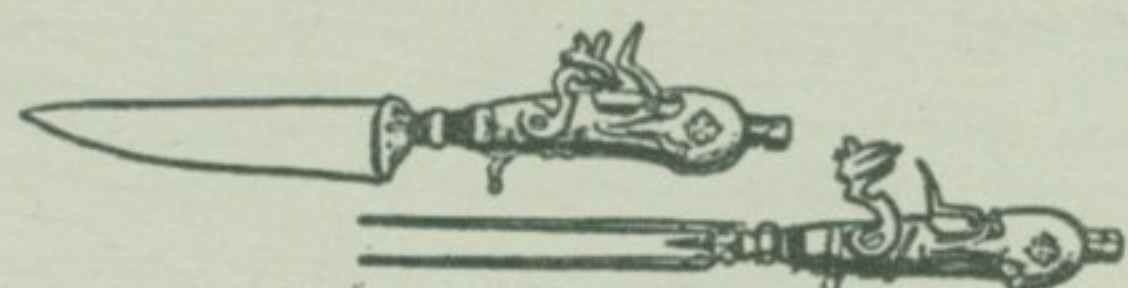

БУРА СПАСЛА ЖИВОТ

КАПЕТАН БЕНЈАМИН ВЕБСТЕР КОЈИ ЈЕ СЛЕТЕО С ПАЛУБЕ ЈЕДРЕЊАКА „ИСАК ЊОНСОН“, КАДА СЕ ЗА ВРЕМЕ БУРЕ РАСТУРИО ТО-ВАР ДРВЕНЕ ГРАЂЕ, ПАО ЈЕ НА 15 МЕТРА ДУГАЧКУ ДАСКУ КОЈА ЈЕ ПЛИВАЛА ПО МОРУ.

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ЈЕДАН ЦИНОВСКИ ТАЛАС БАЦИО ЈЕ ТУ ИСТУ ДАСКУ, С КАПЕТАНОМ НА ЊОЈ, ПО НОВОМ НА ПАЛУБУ.

© King Features Syndicate, Inc., 1902. World rights reserved.

НОЖ И ВИЉУШКА

УПОТРЕБЉАВАНИ У ИТАЛИЈИ У 17. ВЕКУ БИЛИ СУ ИСТОВРЕМЕНО КРЕМЕНИЧЕ.

ЗА ДВОРАЦ

КАРЛО I У ГРАНАДИ, КОЈИ ЈЕ САГРАЂЕН 1526. ГОДИНЕ, МОРАЛО ЈЕ БИТИ СРУШЕНО, ДА БИ СЕ РАШИСТИО ТЕРЕН ПОД СТАРОМ ГРАДОМ. КАРЛО I НИКАДА НИЈЕ ЧАК НИ ПОСЕТИО ДВОРАЦ КОЈИ ЈЕ СТАЈАО ПРАЗАН И НЕДОВРШЕН СВЕ ДОК 400 ГОДИНА КАСНИЈЕ НИЈЕ БИО ПРЕТВО-РЕН У МУЗЕЈ.

ЛОВАРЧ

- КРАЈО ВЕЛСА -
24 ПУТА СТАРО ЈЕ ВОЈСКУ ДА БРАНИ СВОЈУ ЗЕМЉУ - СВАКОГ ПУТА ГЛАВ-НИ ЗАПОВЕДНИК ВОЈСКЕ ПОГИНУО ЈЕ У РАТУ И СВАКОГ ПУТА ЗА-ПОВЕДНИК ЈЕ БИО ЈЕДАН ОД ЊЕГОВИХ СИНОВА.

2 КУПА

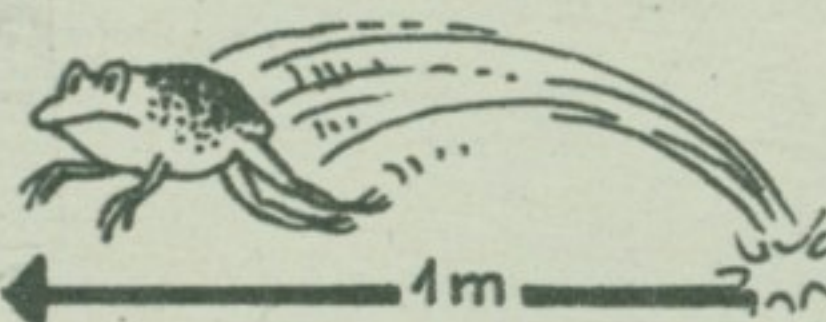
КРАЈЕ ГРОБ ПОГЛАВАРКЕ ПЛЕМЕНА САРА У ЕКВАТОРИЈАЛ-НОЈ АФРИЦИ

СВАКОГ ПЕТКА ЊЕНИ ПОДАНИЦИ НАПУНЕ РУПОВЕ ХРАНОМ.

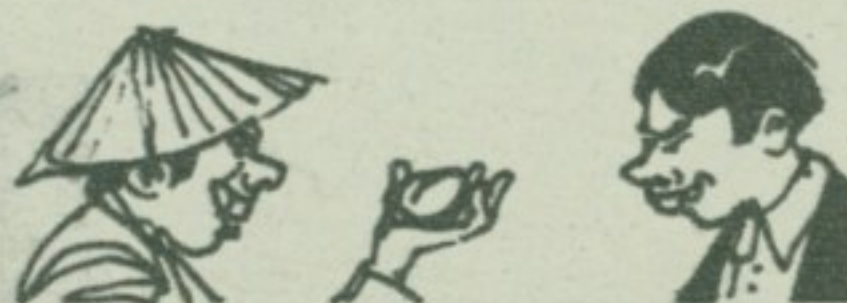

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● патуљаста жаба pseudopaludicola која живи у мочварама Јужне Америке, мања је од 2 сантиметра, а има скок дугачак око 1 метар (готово педесет пута више од дужине свог те-ла).

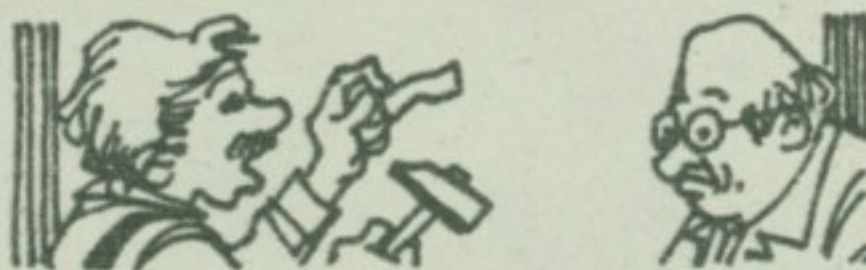
● Један јапански научник је укрштањем пшенице са једном травом добио нову врсту житарице која има зрно за 20-30 одсто веће од свих до сада познатих врста пшенице.

● Цим Грејс из Риверсајда у Калифорнији (САД) конструи-сао је кревет на точковима ко-ји се покреће педалама из ле-жећег положаја, а има и ручи-цу за управљање.

● један немачки научник твр-ди да гром најчешће удара у врбу, јавор, брест, јасен, храст и тополу. Чешће погађа муш-карце него жене, више будне него оне који спавају. Најопас-нији месеци су јуни, јули и август, а доба дана између два-наест и осамнаест часова.

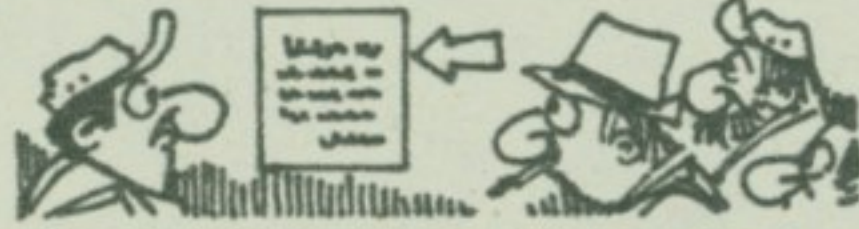

● метал који се најлакше кује је злато. Од једног кубног сан-тиметра овог метала може да се направи плочица дебљине три-десет милионитих делова сан-тиметра.

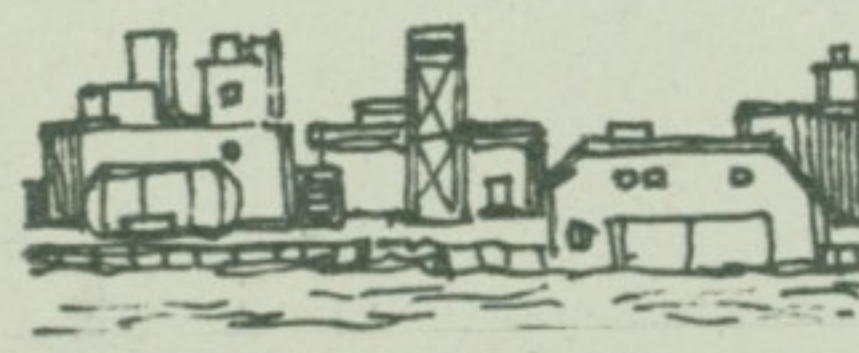
● у једној области у унутра-шњости Сенегала, кажу, посто-ји дрво које представља једин-ствен примерак на свету. Ме-ња лишће четири пута годишње, а сваки пут листови имају дру-гачији облик.

● у Бриселу се неке туристич-ке агенције привукле неочеки-вано велики број муштерија следећом понудом: „Тајанстве-но путовање“. Туристи не зна-ју где ће бити одведени нити шта их на путу очекује, али оваквом понудом подстакнута је њихова радозналост. Зак-ључено је да је ово био веома mudar пословни подухват.

● на ушћу реке Ранс, у Фран-цуској, налази се електрична централа која користи разли-ку водостаја у време плиме и осеке.

● у Камеруну је покренута акција под називом „Зелена Са-хара“ у оквиру које ће око 15 хиљада људи у пустињи заса-дити преко милион стабада.

● крушка је дуговечна воћка и у повољним условима може да живи до 200 година. У не-ким крајевима наше земље (западна Србија и североисточ-на Црна Гора) могу се наћи ста-бла стара и до 240 година. Ина-че, према неким твђењима ова биљка потиче из средње Азије и Кине.

● друштво за заштиту живо-тиња из Аустралије позвало је своје чланове и власнике паса да гасе радио кад год се на њему огласи сопран, јер, како тврде, ове животиње веома па-те кад чују високе тонове као и звуке виолине и хармонике.

**ПРОСЛАВА
ОКТОБАРСКЕ
РЕВОЛУЦИЈЕ
У ШИБЕНИКУ
ПРЕ
38 ГОДИНА**

НЕВИДЉИВИ СЛАВЉЕНИЦИ

У ЗОРУ ПРЕ ИСТИЦАЊА ПОЛИЦИЈСКОГ ЧАСА СТАРИМ, УСКИМ УЛИЦАМА РАЗМИЛЕЛО СЕ НЕКОЛИКО СТОТИНА ЉУДСКИХ ПРИЛИКА КОЈЕ СУ СЕ НЕЧУЈНО КРЕТАЛЕ ОД ЗГРАДЕ ДО ЗГРАДЕ.

У просторији је владала тишина. Готово нико од чланова Мјесног и два Рејонска партијска комитета у Шибенику није знао због чега је позван у ординацију доктора Вука Јовановића која је, иначе, била место честог илегалног окупљања комуниста јер се налазила у згради породице Иљадича у самом центру града, увек препуном људи.

Био је септембар 1942. године.

ИЗВРСНА ИДЕЈА

Тешко је данас утврдити од кога је потекао предлог, али када се на састанку чуло да треба прославити годишњицу октобарске револуције, сви су занемели. Како, питали су се. Италијански војници су на сваком кораку, око окупираног Шибеника је развучена жица, народ се малтретира за ситницу, туче, хапси, стреља.

Ипак, после неколико тренутака ћутања, предлог се допао свима.

— Госпе ми, вриди, ал' да прослава буде што липша! — добацио је неко.

Падали су предлози. Чула се примедба да ће Италијани баш у то време очекивати појачану активност комуниста. На крају се искристалисало мишљење да ће најјачи одјек имати исписивање града родољубивим паролама. Други део акције био је још тежи јер је требало бојом и мастилом умрљати све Мусолинијеве портрете и сликане на зидовима кућа! Идеја је била изврсна, али се некима учинила тешко изводљивом: дању тако нешто није долазило у обзир, ноћу траје полицијски час и патроле крстаре градом. Међутим, остало се при овом предлогу.

Свима је било јасно да акција може да успе само ако сваки учесник беспрекорно обави свој део задатка. Јер, није била у питању једна, две или три, већ више десетина улица, неколико стотина парола и много Дучеових портрета, од којих су неки били исликани на зидовима највиших спратова зграда, просто недоступни.

МОРАМО УСПЕТИ

Начињени су први обрис план прославе. Детаљи су остављени за касније. И као што су непримећени дошли на састанак, пар-

тијски радници су се на исти начин и разишли.

Враћајући се кући учесник скупа Петар Шкарица препустио се мислима. Био је секретар Рејонског комитета Запад. Наумио је да своје људе већ сутрадан окупирати. Исто ће учинити и секретар Рејонског комитета Исток. За акцију ће бити изабрани проверени скојевци, објасниће им се задатак и то ће све бити у реду. Али, како купити велику количину црвене боје. Продавци ће свакако приметити повећану потражњу. Добро, то још и некако, али мастило, где набавити толико мастила? За само једну Дучеову „главу“ неопходне су бар две до три бочице мастила, а у граду се Мусолини шепурило са више од стотину слика.

Па онда — канте за боју! И њих треба набавити, четке такође! Најмањи проблем били су леци. Они су штампани у илегалној техници Мјесног комитета у којој су предано радили Смиљан Јурин и његова жена Ана.

— Успећемо, морамо успети! — процедио је Шкарица и пожurio. — Мусолини ће пући од беса кад буде чуо шта се догодило!

Петар Шкарица — који нам је цео овај догађај и описао — имао је у то време тридесет и осам година, био је механичар и важио за истакнутог комунисту. Иако су од тада прожужале године, Шкарица — данас председник СУБНОР-а општине Шибеник, члан председништва Републичког одбора СУБНОР-а и члан Савета Републике — сећа се сваког детаља.

— Једино је тешко с временом, тачне датуме одржавања састанака на којима је одлучено о прослави и начињен план акције не памтим, не знам ни од кога је потекао предлог о прослави, али то и није битно. Пресудна је била конспирација. Учесници будуће акције нису смели ни својим најближим да кажу шта се припрема. Италијани су слутили да ћемо нешто предузети, али ни у сну нису могли да претпоставе да ћемо ићи толико далеко!

Припреме за акцију текле су успешно. Одабрани су скојевци, подељена задужења и на наредним састанцима разрађен план.

НАО ПРЕЦИЗАН САТ

Сваки од око 300 омладинаца и преко тридесетак чланова Партије имао је „своју“ улицу или део улице коју је морао да „обради“. Више недеља потрено је кретање патрола у време полицијског часа. За то време, молери, присталице народноослободилачког покрета, куповали су боју, наводно за потребе свог заната. Боју су прибављали и омладинци: једна кантица за кућне радове ником није падала у очи. Ни бочица мастила није изазивала сумњу књи-

жара. Бочица у овој, бочица у оној књижари, купљена лично или преко деце и... материјал за акцију полако се гомилао.

Конечно је утврђен и датум извођења прославе октобарске револуције — 4. новембар изјутра, пре истицања полицијског часа, односно три дана пре годишњице (7. новембра по новом, 25. октобра 1917. године по старом календару — отуд и назив октобарска револуција).

Те ноћи многи омладинци нису спавали код своје куће већ ближе месту задатка, па су тако њихови рођаци и пријатељи неочекивано добили „госте“ на коначишту.

Тачно у договорено време више од три стотине људских прилика нечујно се размило градом. Као сабласти шунјали су се носећи канту са бојом и чет-

ком или торбу са бочицама мастила. Пола часа, колико су учесници акције имали на располагању, просто је летело.

Неколико пута омладинци су набасали на италијанску патролу. Избегли су је у последњем тренутку склонивши се у најближу капију.

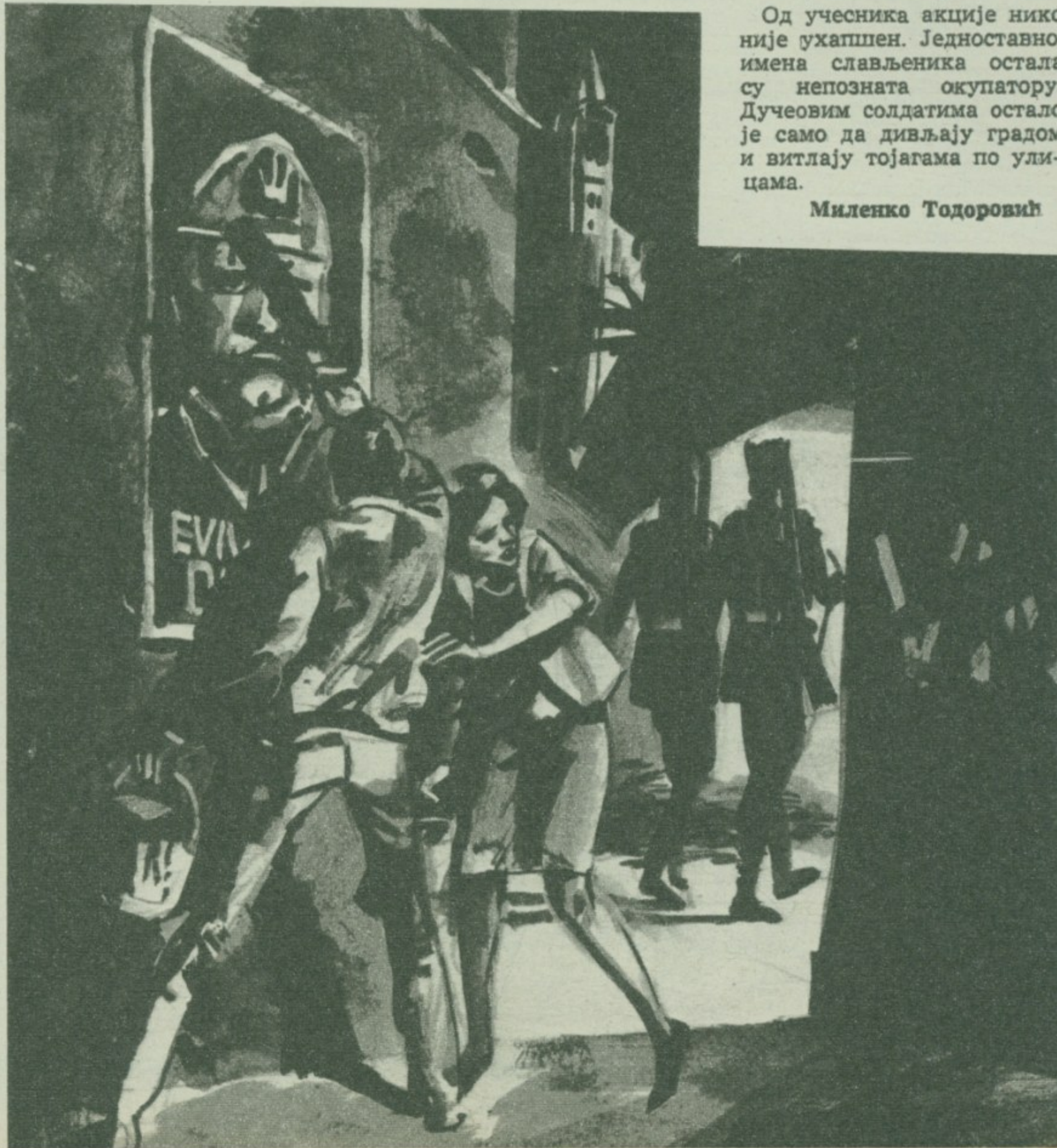
У шест је све било готово. Анкици Стаљичић, међутим, нестало је боје. Отрчала је кући, донела је и мирно наставила где је стала, иако је полицијски час већ био истекао и први пролазници се појавили на улици!

Италијани су били изненађени. Пренеражено су буљили у умрљани лик свога вође и патриотске пароле Шибенчана. А парола је било свугде, чак и на италијанским управним и војним зградама пред којима је целе ноћи шетао стражар, па и на једном бункеру пуном војника на Плишивцу!

Нису могли да верују очима. Нарочито им није ишло у главу како је жив човек могао да доспе до зида на источној страни шибенског шеталишта и главног трга Пољане и умрља исписану Дучеову поруку којом је претио Шибенчанима да ће смлатити сваког ко подигне руку на његове »fogse argumente«. Јер, на Пољани је стајао стуб са италијанском заставом коју су даноноћно чувала два војника па се, мислили су, нико није могао прикрасти зиду. Скојевац Александар Пањкота им је доскочио на тај начин што је пуцао по зиду и Дучеову поруку умрљао гуменим шприцом!

Од учесника акције нико није ухапшен. Једноставно, имена слављеника остала су непозната окупатору. Дучеовим солдатима остало је само да дивљају градом и витлају тојагама по улицама.

Миленко Тодоровић

РЕНО 5 ТУРБО

ПОТРЕБА ИЛИ МОДНИ ХИТ

ЛИМА

Када се као прототип појавио на Париском салону 1978, „рено 5 турбо“ је постао тема дана, али је цена, одређена ове године, оборила с ногу просечан потрошачки свет. Хитри „малиша“ стаје на пример, у Савезној Републици Немачкој око 54 хиљаде марака, готово 81 милион старих динара! Много за патуласт ауто, рекло би се.

Истина је да „рено 5 турбо“ није приступачан по цени, али је зато као конструкционо решење спортског аутомобила — слатка мелодија.

Одмах ваља рећи: тај аутомобил није прављен за породицу. Има само два седишта и техничка решења која његовог власника нагоне да језди друмом, а не да посматра природу и послушнује жубор потока. За возњу у „турбашу“ треба срце и знање и с тим треба рачунати. Једноставно, направљен је за храбре и задовољство нуди само спортски настројеним возачима.

Већ првог дана на Париском салону стручњаци су изrekli суд: то је аутомобил снова и — лудост. Ауторитетима је било јасно да је фабрика „Рено“ начинила добар посао и да новим моделом трчи најмање три године испред конкурената. Па ипак, јавност га је одбацила. Фабрика није устукнула. Наставила је даље, модел је ушао у серијску производњу и ове године започело се са примањем уплата.

За неизвежбано око „турбо“ се споља мало разликује од старијег брата „реноа 5“, најпродаванијег аутомобила у Француској. Али...

Кров, врата и задњи део су од лаког метала, а крила, браници, два танка за бензин и спојлери (решетке за струјање ваздуха на задњем делу) — од пластике. Танкови су праве цистерне: у оба стане 93 литра горива. Налазе се лево и десно од мотора.

Мотор је прича за себе. Блок и глава израђени су од лаког метала. У мотор је смештено 160 коњских снага које вуку возило брзином од преко 200 километара на час! А шта тек рећи за старт: са поласком из места постиже брзину од 100 километара на час за само 6,8 секунди! Мотор има четири цилиндра са турбо пуњењем; отуда назив — „рено 5 турбо“.

Возило је тешко 970 килограма од чега 386 отпада на предњи а 584 килограма на задњи део. Због велике масе напред, аутомобил није баш пријемчив за око. Здепастим га чине и спојлери који се налазе позади са стране поред сигналних светла. У ствари, „рено 5 турбо“ препознаје се највише по тим решеткама.

Необично лагана врата израђена од алуминијумског лима широко се отварају и омогућују удобно улажење у кола. Цела унутрашњост обложена је велуром, чак и врата. Уопште, њој су дизајнери поклонили много пажње па возач има утисак да седи у најкомфорнијем аутомобилу. Седишта су беспрекорно обликована, али за нормалан раст. Виши возачи, углавном они преко 180 сантиметара, хукћу и стењу: површина за седење је мала, наслон дубок, покрети се тешко изводе. Проблем се делимично може отклонити померањем седишта.

Котур управљача и управљање онакви су какво је и возило — спортски. Табла за инструменте је изузетно лепо обликована. Инструменти су прегледни. Међутим, ни „рено 5 турбо“ није без мане. Вуче ли се у колони, па неки јевтин сабрат налети на њега и удари

ЧИМ СУ ГА УГЛЕДАЛИ, ЈЕДНИ СУ РЕКЛИ ДА ЈЕ ТО ОНО ПРАВО, ДОК СУ ДРУГИ ОДМАХ-НУЛИ ГЛАВОМ ДОБАЦИВШИ: — ЛУДОСТ!

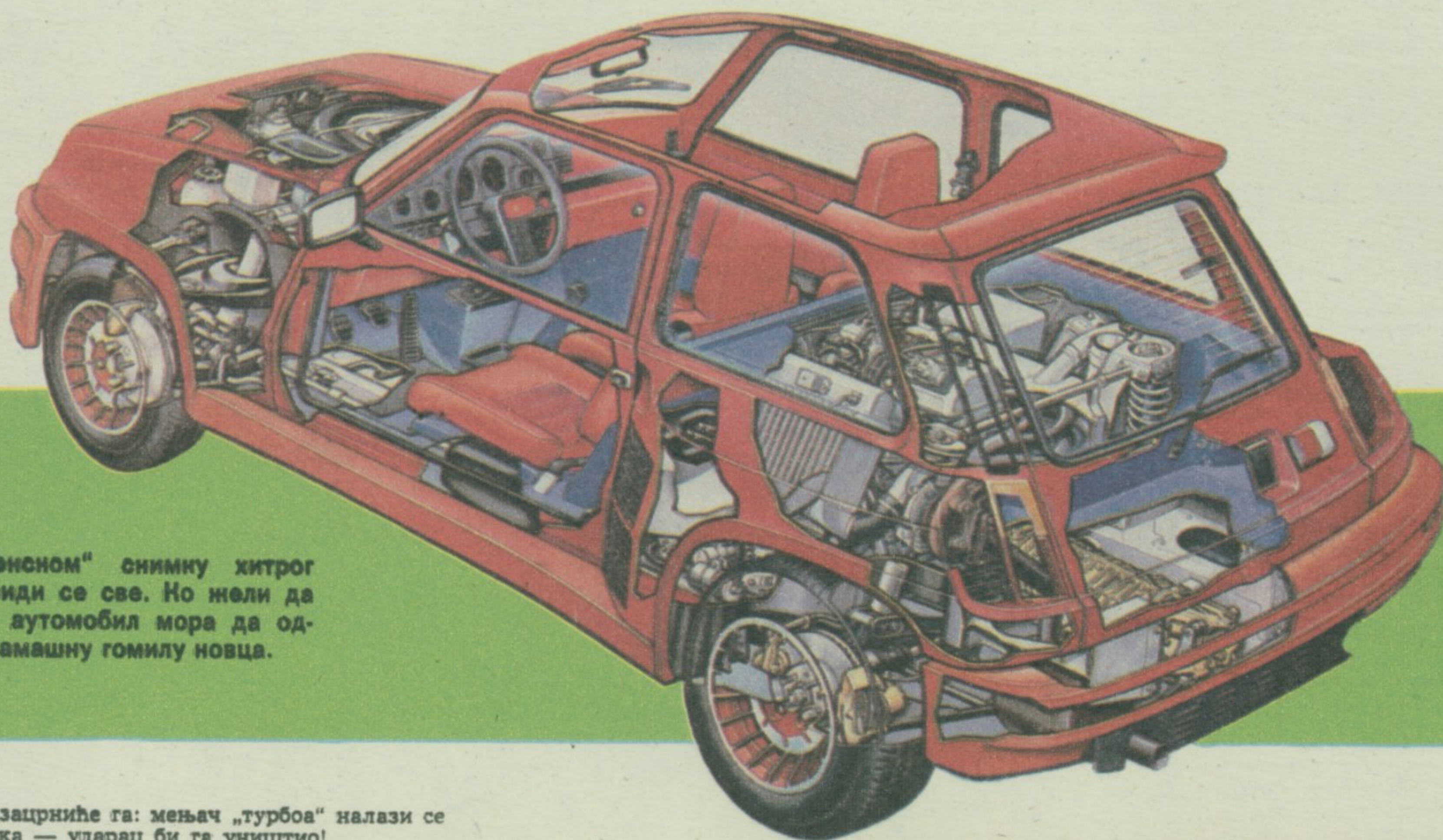

Унутрашњост возила је богата и укусно обликована. Ништа не недостаје.

Задњи део „реноа 5 турбо“ (десно) знатно се разликује од стандардног модела.

ЕНА МУЊА

На „рендгенском“ снимку хитрог „малише“ види се све. Но жели да има овај аутомобил мора да одвоји позамашну гомилу новца.

у задњи део — зацрниће га: мењач „турбоа“ налази се одмах до браника — ударац би га уништио!

Посебно добро је решено место за хладњак: он се налази поред мотора са стране. Необично!

Возило улеће у кривину као тане. Ако је кривина добро пројектована, аутомобил ће једном предњом страном „клекнути“ и извући се без много муке. Јасно, вешти возачи ће одузети управљач и благовремено смањити или повећати гас. Зато се аматерима препоручује: полако!

Причу о „реноу 5 турбо“ треба завршити фабричком поруком: „Возило продајемо као најмодернији спортски ауто!“ А зна се: такав аутомобил вози се као на писти.

М. Тодоровић

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ

МОТОР: четвороцилиндрични, промер цилиндра 76 x 77 мм, запремина цилиндара 1397 кубних сантиметара, компресија 7:1, 160 коњских снага, број окретаја — 6.000 у минути.

ИНСТАЛАЦИЈА: 12 волти, транзисторско паљење.

ВЕШАЊЕ И ТОЧКОВИ: независно вешање, класични амортизери, спиралне опруге, гуме — мишлен TRX, напред 190/55 XR 340, позади 220/55 BR 365.

У недељу 7. децембра 1941. године, питомац војне академије у Вест Поинту Роџер Хилсман млађи, шетао је с мајком стазом поред реке Хадсон. Само неколико недеља раније растали су се од Роџера Хилсмана старијег, пуковника армије САД, који је отпутовао у једну мисију на Филипине. Ема Хилсман, једна живахна и интелигентна жена, која је већ две и по деценије била супруга официра, често је пратила мужа на тешким задацима: но тог тренутка је била све више забринута због погоршања односа са Јапаном. Пуковник Хилсман, који је одлично познавао Филипине и његове житеље, био је у групи коју је тражио генерал Даглас Макартур, тадашњи главни заповедник америчких и филипинских снага.

Кад му је стигло наређење да пође на путовање, пуковник је похитао у Вест Поинт да се опрости од сина. Пошто није имао времена да му купи неки поклон, дао му је најновији предмет што га је имао код себе: једну алуминијску табакеру. Седмог децембра Роџер млађи је управо размишљао и сетио се да ће ускоро Нова година. Предложио је мајци да купе оцу неки поклон, и то у „Тејер“ хотелу који је био недалеко олатле.

У трговини је радио емитовао музику. Затим, као гром из ведра неба, стигла је запрепаштујућа вест: Јапан је напао Перл Харбор! Ваздушни напад је био катастрофалан. Било је јасно да ће непријатељ убрзо своје снаге усмерити на Филипине.

ОДБРАНА ДАВАОА

Седмог децембра јапански авиони су напали Давоа, који је непријатељу био важан као база за инвазију Источне Индије. Двадесетог децембра град је пао у непријатељске руке.

После тога више се ништа није чуло за пуковника Хилсмана. Министарство рата није имало никакве вести о њему. За Ему и Роџера зрака наде је горела све слабијим пламеном.

Једног дана Вест Поинт је посетио свештеник Мануел Ортиз, језуитски капелан председника Филипина Мануела Квезона. За време бекства, испричао је свештеник, Квезон и његова пратња су се зауставили у Негросу, на острву Минданао, и тамо срели пуковника Хилсмана, Филипински војници су с поносом причали о одбрани Давоа под његовим заповедништвом. После очајничке борбе пошди су на дуг марш кроз дунглу Минданаоа. Тај марш је трајао тридесет дана. Нико пре њих није туда прошао, али је пуковник Хилсман успео да проведе своје људе кроз то беспуће.

Пуковник је замолио свештеника да обавести његову породицу да је жив. Но Роџерова радост

ПРИВАТНИ РАТ ХИЛСМАНА

је била краткотрајна. Министарство рата је послало обавест да су пуковника заробили Јапанци. Предао се кад су Јапанци запретили да ће до последњег човека поубијати све заробљенике из Батана и Корегидора, ако све америчке трупе на Филипинима сместа не положе оружје.

Није било познато куда је пуковник одведен у заробљеништво. Био је негде на огромним пространима Азије коју су окупирали Јапанци.

Од обавештајне службе Роџер је сазнао да су заробљени амерички официри пребачени на Формозу. Зато је по сваку цену морао доспети на бојиште на Пацифику. Једнога дана затражени су добровољци за једну изузетно опасну мисију. У извештају се спомињала дунгла, а то је значило да ће акција бити изведена негде на Пацифику!

У марту 1944. године Ро-

џер је с групом од две хиљаде и шест стотина људи кренуо на пут: требало је да се придруже „Мерилловим разбојницима“ који су постали славни после протеривања Јапанаца из Бурме. Снаге генерала Франка Д. Мерила су управо биле заузеле једну писту недалеко од јапанског упоришта Митуина, у северној Бурми. „Разбојници“ су једва успели да одбране положаје: појачање им је било неопходно.

ИЗБАЧЕН ИЗ СТРОЈА

Битка за писту у Митуини беснела је педесет и пет кошмарних дана. Роџер и сви који су стигли с њима научили су да њихов живот зависи од храбрости, инстинкта и среће.

Поред великих губитака у биткама, људе је десетковала и дизентерија, малаарија и паразити из дунгле. На крају су од Роџерове чете која је бројала 232 човека, остало само двадесет и тројица. Читав официрски кадар је морао два пута бити попуњаван. Роџер је дуго одолевао, пуних двадесет и пет дана, пре него што је несрећа задесила и њега.

Био је на челу једне иступене патроле и зашао је дубоко у дунглу да би утврдио где се налазе непријатељске позиције. У једном тренутку дао је знак извиђачима да стану: видео је светлуцање метала у једном грму пред со-

бом. Секунду касније из грма је одјекнуо пуцањ. Роџер је осетио како му је карабин одлетео из руке, а истовремено је видео како је погођен војник што се налазио на челу патроле. Затим га је ударац у груди одбацио у један плитак јарак, на рубу пиринчаног поља. Осетио је како му се кочи десни део тела. Неколико тренутака се није мицао, а затим помислио: „Није ништа озбиљно. Не смем напустити овај рат... још то не смем учинити!“

Угледавши јапанске војнике што су ишли према њему, Роџер се бацио иза

Г ПОРУЧНИКА

ПОСЛЕ САМО НЕКОЛИКО ДАНА РАТОВАЊА ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА ЈЕ ПОРУЧНИК ХИЛС-
МАН ИЗБАЧЕН ИЗ СТРОЈА, АЛИ МЛАДИ ОФИЦИР НИЈЕ ХТЕО ДА НАПУСТИ БОРБУ,
ЈЕР ЈЕ ТО БИЛА ПОСЛЕДЊА НИТ КОЈА ГА ЈЕ МОГЛА ОДВЕСТИ ДО ОЦА, ПУКОВНИ-
КА КОГА СУ ЗАРОБИЛИ ЈАПАНАЦИ. БОРИО СЕ ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАНА, ПОДРЖАВАН
НАДОМ ДА ЋЕ ОЦА ПРОНАЋИ ЖИВОГ...

једне оградe. Убрзо је ки-
ша метака пљуштала по
том провизорном заклону.
Потрчао је повијен према
дунгли и тамо затекао још
двојицу извиђача. Сакрили
су се у шикари, а затим
под окриљем мрака врати-
ли у своју јединицу.

Кад су стигли на свега
стотинак метара. Роџер се
онесвестио. Лекар је у ње-
говој униформи пронашао
шеснаест рупа од метака,
од којих су га четири пого-
дила. Три су га погодила
изнад бедрене кости. Че-
тврти метак је пошао пра-
во према срцу, али је на-
ишао на неки тврд предмет
и скренуо: била је то таба-
кера што му је отац по-
клонио! Очито, Роџерова
улога у рату још није била
завршена.

Кад се опоравио Роџер
је одлучио да оде у Мук-

ден. Отишао је авионом до
Кунминга, у Кини, надају-
ћи се да ће бити додељен
некој јединици која опе-

Усталом, официр који је
завршио Вест Поинт и ко-
ји је добро познавао дун-
глу, био му је неопходан.

даље одважно нападали, да
би после заданог ударца
брзим маршом нестали у
дунгли.

рише у близини Манџури-
је, али му је речено да је
неспособан за борбу. Тада
је отишао у Ледо, у Инди-
ји, али је добио исти одго-
вор:

— С тим повредама рат
је за вас завршен. Вратите
се кући.

Но Роџер је знао да је
његов приватни рат далеко
од тога да је завршен.

Најзад се обратио пуков-
нику Вилијаму Персу, ше-
фу стратегијске службе
(ОСС) у Бурми. Перс га је
без околишања упитао:

— Зашто се још желите
борити?

— Ја сам професионални
војник, господине пуков-
ниче. У овом рату борио
сам се само двадесет и пет
дана. Хтео бих да ми се
пружи још једна прилика.

Перс је узвратио, и то с
правом, да вероватно по-
стоји и неки други разлог.

— Добро, поручниче —
завршио је — имам за вас
један задатак.

ПОНОВО НА ДУЖНОСТИ

Роџер је додељен Четрна-
естој британској армији у
Бурми, као официр за везу
ОСС. Четири месеца касни-
је Перс му је поверио ко-
манду једног герилског ба-
таљона. Роџер је са три
стотине Бурманаца униш-
тио непријатељске пред-
страже, упао је у стова-
риште муниције, нападао
возове и конвоје камиона.
Акције његовог герилског
батаљона биле су тако е-
фикасне да су Јапанци мо-
рали повући три хиљаде
људи с фронта како би се
борили искључиво с Роџе-
ровим герилцима. Али Ро-
џер и његови герилци су и

Средином лета 1945. годи-
не савезници су били го-
сподари Бурме, и Роџер,
који је недавно унапређен
у чин капетана, смаатро је
да је време да распусти
своје герилце. Дошао је
код Перса и упитао га кад
би могло да крене за Мук-
ден. Пуковник Перс је знао
за чврсту Роџерову на-
меру да пронађе оца, али
није могао учинити ништа
друго осим да му повери
други задатак као официру
за везу у јужној Кини.

Док је Роџер путовао
према новом одредишту,
стигла је вест да су на Ја-
пан бачене атомске бомбе
и да је америчка врховна
команда издала наређење
да се спасу заробљеници у
Мукдену. Перс је одмах о
томе обавестио Роџера.
Требало је да се одмах па-
добраном спусти у Хсиан,
у северној Кини, да би се

придружио групи за спаса-
вање.

Роџер је кренуо у Хсиан
после поноћи, и стигао ра-
но у зору: али је група за
спасавање заробљеника
била већ отишла. Роџер је
укрцан у авион Б-24 и
кренуо за њима. Јапанци
нису капитулирали као
што је требало, једностав-
но им је император издао
наређење да обуставе даље
борбе. Постојала је оправ-
дана бојазан да ће у Манџ-
урији фанатична Кван-
таншка армија побити све
заробљенике.

ДУГО ОЧЕНИВАНИ СУСРЕТ

Неколико часова касније
авион је стигао близу
Мукдена. Кад су угледали
аеродром, Роџер се при-
премио за исказивање па-
добраном. Али га је пилот
зауставио: на писти су би-
ла два руска авиона, што
је значило да су се Јапан-
ци предали и да се може
атерирати без опасности.
Један јапански генерал им
је објаснио да је управо
стигло наређење за капи-
тулацију, и да ће зато гру-
па за спасавање заробље-
ника која је била зароб-
љена бити одмах пуштена
на слободу. Генерал је по-
казао Роџеру којим путем
може најбрже да дође до
заробљеничког логора
смештеног изван града.

— На улазу у логор један
амерички заробљеник
поздрави Роџера и срдечно
се рукова с њим. Роџер је
неколико тренутака ћутао,
немајући снаге да изговори
питање због кога је пре-
шао пола света. Напослед-
ку упита:

Да ли је међу заробљени-
цима пуковник Хилсман?

Изгледало му је неверо-
ватно оно што је чуо:

— Да, господине капета-
не. Налази се у оној згра-
ди тамо, на првом спрату!

На врху степеница, на
једној дрвеној клупици,
седео је његов отац. Три и
по године заробљеништва
претвориле су га готово у
скелет. Неколико бескрај-
них секунду гледали су је-
дан другог у лице, не веру-
јући сами себи. Затим Роџе-
р старији полако устаде:
препознао је сина, али још
је био сувише изненађен.
Тихо, готово шапатам, ре-
че:

— Ох, забога, Роџер!

Загрлише се. После не-
колико тренутака Роџер
млађи рече:

— Донео сам ти један
поклон, пуковниче.

Држао је у руци табакеру
коју му је отац покло-
нио готово пре четири пу-
не године.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ТА-КО!

БАЈА
ПАТАК

НА-
ПРЕД!

КУЦ!
КУЦ!

УЈКА БАЈО, МОЛИМ
ДА МИ ДАШ ПОВИ-
ШИЦУ!

ЗА-
ШТО?

ДА БИХ МО-
ГЛА ДА КУ-
ПИМ КОЛА!

КАКО
САДА ДО-
ЛАЗИШ НА
ПОСАО?

АУТО-
БУСОМ!

И ШТА ФАЛИ
АУТОБУСУ?

АУТОБУСУ НИШТА, АЛИ
МЕНИ ФАЛИ! КОШТА МЕ
ОКО ШЕЗДЕСЕТ
ХИЉАДА МЕСЕ-
ЧНО!

ШЕЗДЕСЕТ
ХИЉАДА СВА-
КОГ МЕСЕ-
ЦА!

МИНИ
БУС
БАЈЕ
ПАТКА

НЕВЕРОВАТНО АЛИ ИСТИНИТО, У БЛИЗИНИ КУРШУМЛИЈЕ ПОСТОЈИ

ВАРОШ БЕЗ КУЋА

Обично смо навикли да нам планине из својих недара нуде богатство шума, обиље фауне и флоре, скривено рудно благо и покоје врело здраве пијаће воде. Неке планине, зависно од места и времена формирања, пружају више тога одједном. Друге, пак знају бити веома шкрте и оголене, па делују суморно, скоро одбојно. Међутим, по ономе чиме у својим недрима обилује, а уједно као да скрива, планина Радан на југу Србије изненађује сваког посетиоца који јој дође у походе.

На једном од њених најтежих приступачних локалитета, природа је људима даровала својеврсно овоземаљско чудо — Ђавољу варош. То није никакво насеље, како би се према називу могло у први мах закључити. Ова „варош“ је у ствари јединствени природни феномен у близини Куршумлије, а до њених „становника“ — чудесних земљаних кипова у виду пирамида — може се доћи само козјим стазама.

Једна води од познате Пролом бање. Други правац је онај који до наведеног локалитета води асфалтним путем од Куршумлије ка Косову до места Рача, а одатле се скреће лошијим путем за село Зебицу, где преко брвна треба прећи реку Косаницу. Од овог планинског села, за око сат пешачења стазом према Соколовом вису (1376), стиже се на место које својим изгледом задивљује сваког посетиоца. Пред очима се указује чудесан свет Ђавоље вароши од преко стотинак „становника“ у виду земљаних кипова, што од давнина стоје немо као војници на вечној стражи.

ЗАДИВЉЕНИ ЈОВАН ЦВИЈИЋ

Подручје које захватају ови необични земљани кипови у виду пирамида, што од своје основе стреме и по 30 метара високо ка небу, није пространо. Обухвата само око 5000 квадратних метара, али је земљиште око њега стрмо и тешко приступно. Околина је нена-

Поглед преко наћона на чудесан свет Ђавоље вароши — јединственог природног феномена код Куршумлије.

сељена, а када се овуда не би пролазило јединим путељком ка раштрканом планинском селу Баке, које је неколико километара даље, Ђавоља варош, као јединствени природни феномен у нашој земљи, можда никад не би била откривена.

Необична колонија чудесно обликованих и груписаних земљаних кипова, с каменим плочама као капама на главама Наполеонових војника, очарава својим изгледом. Кад овде дође, човек просто не може да верује својим очима шта је природа створила.

Пре више деценија ту се међу првим ученим људима обрео и наш чувени географ Јован Цвијић. Задивљен оним што је видео на обронцима планине Радан, прича нам учитељ у пензији Ђека Кљајић, Цвијић је рекао да нешто слично има само у гудурама Колорада и Америци. И поред тога, локалитет Ђавоље вароши још и данас је непознат широј јавности, јер се о томе није писало, а због недостатка прилазних путева посете су ретке. У томе,

кажу неки, највише и лежи драж оних ретких посетилаца ове „вароши“, који се и поред тешкоћа нађу између чудесних земљаних кипова, необичних облика и боја.

НА ИЗВОРУ ЛЕГЕНДЕ

О киповима Ђавоље вароши код Куршумлије, круже у народу косаничког краја разне легенде. По једној од њих, некада су овуда пролазили сватови, који су наводно венчали брата и сестру. Њих су тада срили калуђери и због родоскрнављења их проклеше. Од тог проклетства сватови се скаменише и претворише у „ђавоље“ земљане кипове, па отуда и име овој „вароши“ без кућа. Друга легенда каже да су на оближњи извор лековите воде, који и данас постоји, долазили ђаволи да после ноћних оргијања утоле жеђ. Једном, су их по месечини пресрели црквени ђакони и при том надмудрили, од чега се ови скаменише и осташе, као војници без генерала, на вечној стражи.

Иако наука о овом природном феномену још није дала своју коначну реч, неки геолози и педолози сматрају да косе бразде, на којима стоје поменути кипови, представљају у ствари сачуване абразионе терасе. Оне су дисециране речним токовима и водама потока, које се после киша у виду бујица сливају са оближњег Соколовог виса (1376). Саме пирамиде, каквост су облика земљаних кипови, саздана су од лапора, глине, крупнозрног пешчара и незаобљених андезитних комада. На њиховим врховима, као у виду француских капа, налазе се камене плоче разне величине. Оне их штите од разарања које им прете од атмосферских падавина и зуба времена. Осим тога, њихово добро стање приписује се још и чињеници што су пирамиде обложене гвожђевитим литским природним цементом, који ствара кохезију земљане масе.

Но, без обзира на свој састав и порекло настанка „становника“ Ђавоље вароши, овај локалитет на обронцима планине Радан представља својеврсну атракцију коју је подарила природа. Због тога посета овој „вароши“ без насеља је изузетан доживљај за сваког ко овде дође.

Младен Трајковић

НЕСПРЕТНИ КАРЛО

Поучен неким ранијим непријатним искуствима са ортацима, Италијан Карло Колонди одлучио је да опљачка банку, сам самцит. У одређено време судбоносног дана, Карло се одвезао до једне банке у Милану, везао мараму преко лица и, оставивши мотор упаљен, утрчао у банку машући револвером.

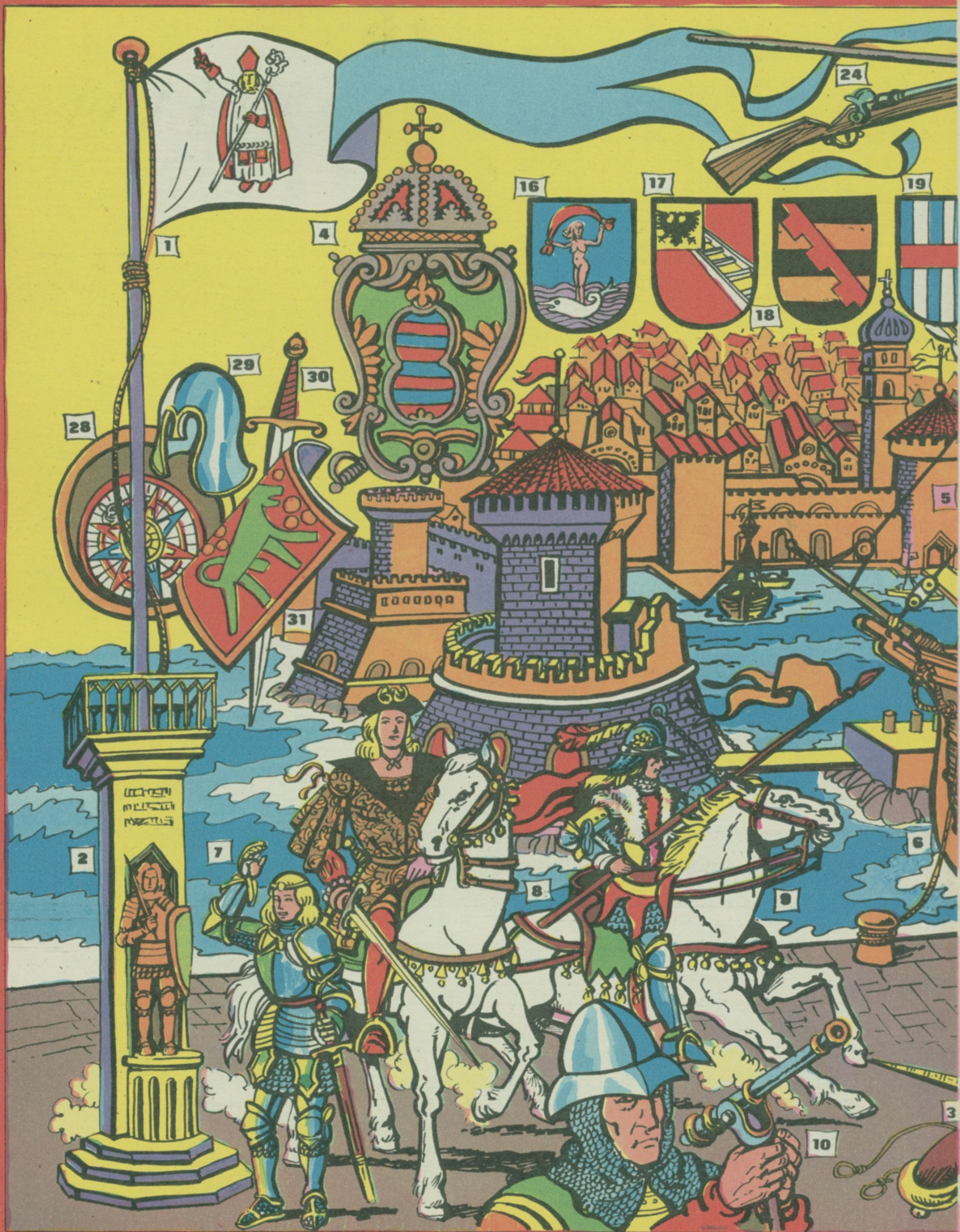
На неколико корака пред благојном, споткао се, пао, марама му је слетела с лица, а револвер опалио. Већ следећег трену Карло је скочио на ноге, жестоко лупио главом о ивицу

шалтера, поново се стропоштао на под и при том испустио револвер. Ни службеници ни муштерије више нису могли да се уздрже — прснули су у смех.

Схвативши да је своје шансе прокоцкао, очајни Карло сјурнио се ка колима и натрчао право на саобраћајца који му је у том часу писао казну због непрописног паркирања.

Неспретни плачкаш сада чучи у једном затвору у очекивању суђења оружане плачке. Мора бити да се с времена на време пита: шта ми би?

ДУБРОВАЧКА РЕПУБЛИКА

1. Службена поморска заставица Дубровачке Републике из 12. века са заштитним и грбом града Св. Влахом, 2. Орландов стуб, 3. Витез Орландо из 1418. г., чији локат је био службена мера града, 4. Грб Дубровачке Републике, 5. Изглед Дубровника 1499. г., 6. Брод карака из 16. века, 7. Витез оклопник из 15. века, 8. Дубровачки племић из 1517. г., 9. Племић у оклопу из 1517. г., 10. Морнар са ручним топом калибра 18 мм, 11. Носилац Ане Геталдић, 12. Сенаторска столица Великог дубровачког већа, 13. Дубровачки гласник из 1564. г., 14. Жена из Далмације, 15. Дубровачки трговац из 16. века, 16. Грб поморског капотана и мецене Вице Стјеповића Скопбухе (1534—1598), 17. Грб песника Цива Вунића (1569—1656), 18. Грб шпанског адмирала дон Педра Окмучевића, 19. Грб песника Ивана Гундулића, 20. Грб старе аластелинске породице Вунић, 21. Грб песника Јунија Палмотића, 22. и 23. Поморске заставе Републике, 24. Пушкон или мушкетон за гађање са зидина, 25. Племићки штап из 17. в. који у себи има мач, 26. Печат Републике из 1436. године, 27. Бродски топ „аспида“ калибра 80 мм, 28. Бродски компас из 17. века, 29. Шлем из 15. века, 30. Мач из 1517. г., 31. Штит, 14—15. век, 32. Справа за испробавање барута, 33. Праћка из 1443. г., 34. Водеж — мерило за промер топовских цеви, 35. Октант, наутички инструмент из 1771. г.

Текст и цртеж:
Петар Радичевић

ИЗ ПРОШЛОСТИ
НАШИХ
НАРОДА

НАЈМЛАЂИ СЕРДАР И СЕНАТОР

Ко је прочитао „Писма из Италије“ Љубе Ненадовића вероватно се сећа детаља о корпулентном Црногорцу који је „седео на балкону као орлушина на каквој липтици“. Та мирна, на изглед собом заузета људскара, јако је привлачила пажњу пролазника. Био је то сердар Андрија Перовић, зет Његошев, необично „крупан, припрост човек, великих црних бркова и необично велике главе“. Ожењено се Маријом, сестром Његошевом, са којом је 1830. године добио сина Стевана, касније песника и државника црногорског, занимљиву и трагичну личност у црногорским збивањима по Његошевој смрти.

Стјепан Митров Љубиша познавао је Стевана и записао „да је више живио и учио допро би до пјесничког ловора Италијанца Лепардија“, али жали што је рано, у двадесет седмој години, трагично изгубио живот. Млади Перовић био је немирног, скоро авантуристичког духа, несталан, интелегентан, али и својеглав. Његош се у писму Јагићу жали на сестрића да „није на мој савет главе обратио!“

Као сердарев син и Његошев сестрић, Стеван Перовић Цуца (надимак је узео по племену из кога потиче) гајио је претензије на високо школовање и државничку каријеру.

ПРЕКИНУТО ШКОЛОВАЊЕ

Школовање је започео на Цетињу, а затим по Његошевој жељи, у Београду где се 1845. године уписао „у треће гимназије класу“ (касније Прва мушка), јавља Његошу Симе Милутиновић. Ускоро се

обрео у Дубровнику, па у Бечу, одакле се 1849. враћа у Београд и уписује у Војну школу као један од десеторице питомаца. У марту 1850. године основана је артиљеријска официрска школа у коју је примљено и пет питомаца, стипендиста Тополивнице. Један од њих био је Стеван Перовић Цуца. Како је дошло да буде стипендиста Топо-

ливнице није познато, али се зна да школу није завршио, а није се посебно ни истицао. Омела га је 1851. године Његошева смрт. Вратио се у Црну Гору и прекинуо даље школовање.

Књижевник Трифун Ђукић прикупио је податке о Стевану и објавио их у широкој студији 1953. године.

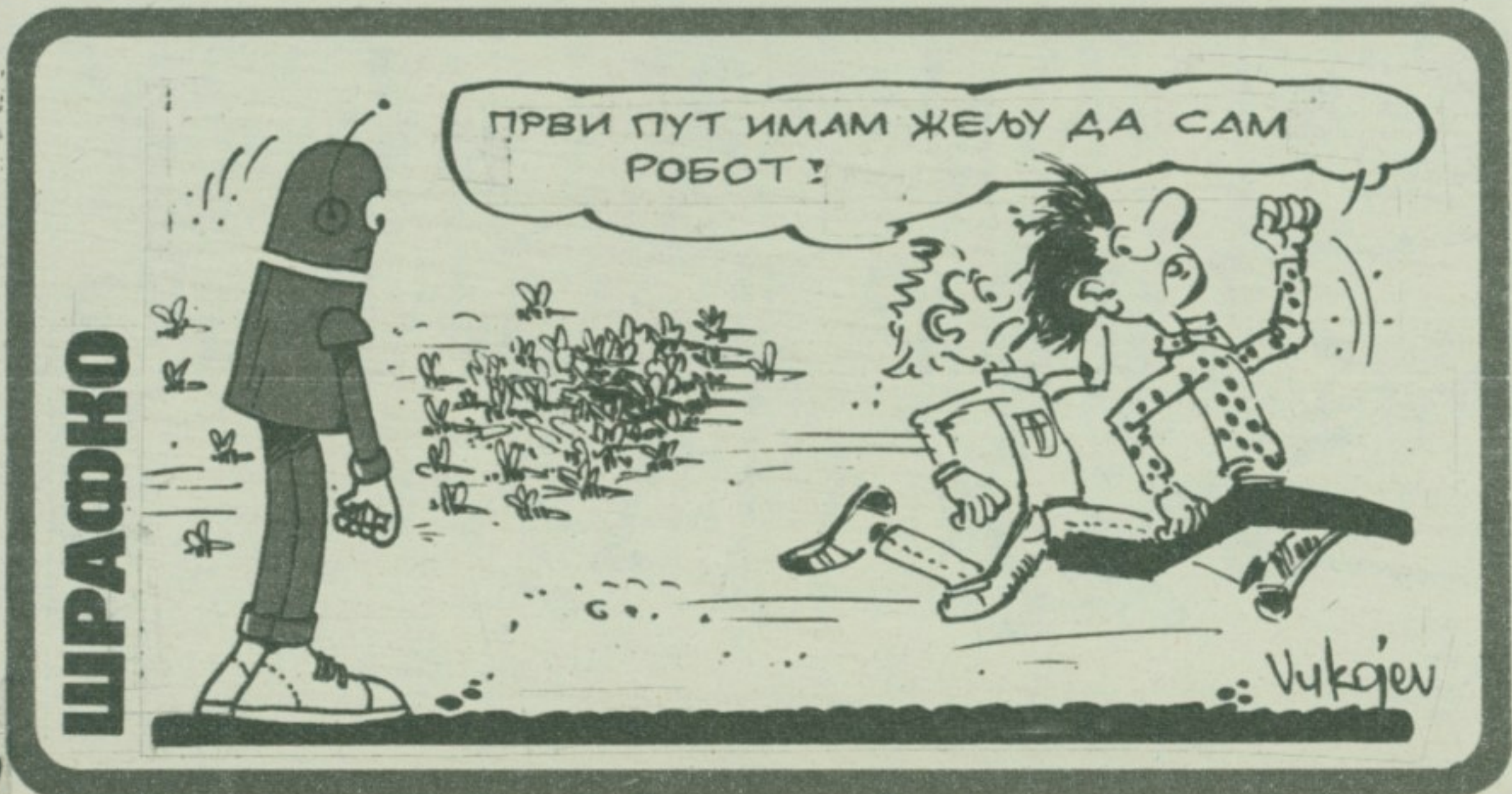
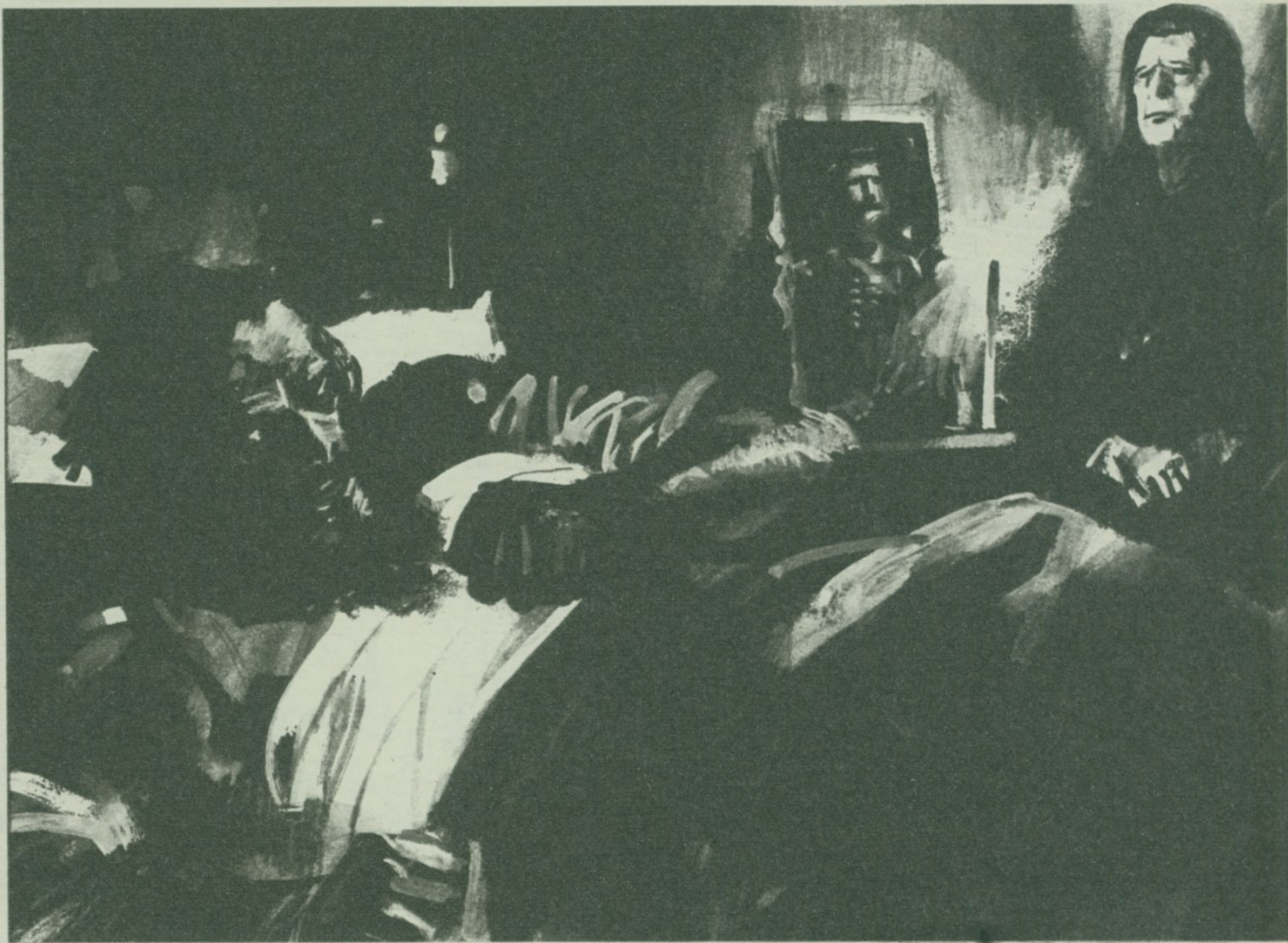
Интересантна је даља судбина Његошевог сестрића. Одмах после Његошеве смрти Стеван је постао, у двадесет и првој години живота, сердар и сенатор у црногорском Сенату и први заповедник целокупне црногорске војске код кнеза Данила, напрасити и подозрева човека. Први пут у Црној Гори тада је именован војни заповедник по угледу на организацију државе и војске у европским земљама, и та функција је истргнута из руку, бар формално, црногорским владарима.

ПАША, ФИШЕК ТИ ЈЕ ОДГОВОР

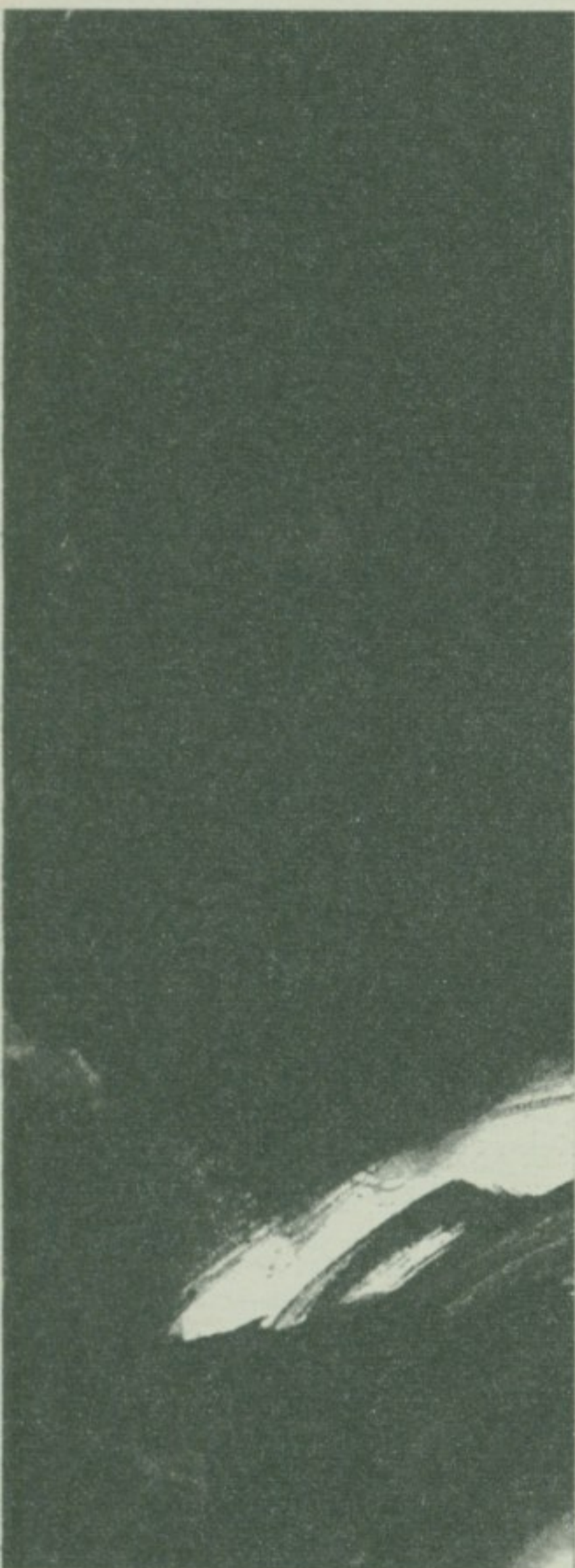
Кнез Данило, као први световни владар Црне Горе, имао је много противника, па је са неповерењем гледао младога, интелегентног и нешто образованијег Стевана. И, убрзо су се сукобили. Са неколико угледних Црногораца Стеван је морао да бежи из земље. „Зeko Станков, голаћ са Његуша!“ — како

су погрдно звали кнеза Данила, олако га је прогласио издајником, иако је мало пре тога (у првом Омер-пашином нападу на Црну Гору) тај исти Стеван изазивао на мегдан Дервиш-пашу због покушаја подмићивања, а Омер-паша на захтев за предају отписивао: „Омер-пашо, грдна издајнице, фишек ти је одговор!“ О овим догађајима сачувана је Стеванова преписка са Турцима.

Стеван је у изгнанству доказивао на све начине да није издајник, да воли своју земљу и да пати што је неправдо осумњичен и осрамоћен. Зна се и за покушаје аустроугарског цара да га придобије. Цар му је лично, једно време, плаћао трошкове за њега и коња му у Бечу, вероватно са намером да подгреје сумње и изазове још већи раздор у Црној Гори, која му је била увек кост у грлу и препрека остварења планова на Балкану. Кад је сазнао како се царев гест тумачи у Црној Гори, Стеван је побегао у Цариград. Мислио је да тако избегне Данилове сплетке и да умакне његовој осветничкој руци.

Његошев сесипрић Стеван Перовић, момак изузетне храбрости, као двадесетогодишњак био је зајоведник целокупне црногорске војске

Из Цариграда Стеван пише Данилу да нико у Црној Гори боље не познаје светске прилике ни одашње конзуле од њега и моли да га именује за конзулу црногорског, јер он Црној Гори може доста користити.

Али, кога је кнез Данило једном нанишанио тај се није могао нигде склонити, нити ничим откупити да га метак мимоиђе. Уместо овлашћења, Данило му је послао убице који га једне вечери мучки устрелише на цариградском шеталишту. Један од убица био је Стеванов крштени кум.

СУРОВА ОСВЕТА

Пакосном Данилу ни то није било довољно: наредио је Стевановој родбини да га јавно не сме оплакивати, чак ни мајка, по цену глава остале Стеванове браће. Прикривени перјаници надзирали су из грмља како ће се извршити кнежева наредба.

Нарочито се кнез окоио на Марију, Стеванову мајку. Изазивало га је њено поносно и пркосно држање.

Зато јој је на све начине загорчавао живот. Ускратио јој је помоћ из банке коју јој је Његош тестаментом наменио из своје заоставштине, чак јој је узео и Његошев сат, који јој је мајка поклонила.

Судбина је хтела да јунак из битке на Граховцу, сердар и поп Јоко Кусовац, први легне у недирнуту Стеванову постељу. Рањеног Кусовца донеше једно врече пред Маријину кућу и затражише да прими на преноћиште рањеника. Марија га прихвати иако је знала да је убица њеног сина. Распреми синовљеву постељу у коју нико није легао откако је Стеван побегао из Црне Горе, и леже га у њу. Чувала га је и неговала целу ноћ. Кад се ујутру рањеник растрези, упита где се налази. Марија му рече „У Стевановој постељи!“ Кад виде где је и ко га је неговао попу Кусовцу се пробуди успавана савест: „Бледио је и дрхтао од узбуђења“ — пише Томо Ораовац у књизи „Знамените Црногорке“.

Песничко дело младог Стевана није велико: свега 39 песама. Све су сетне, скоро јауци због личне и опште неправде. То је болна, иако највише мисаона поезија. Његош му је био непосредни узор и трагови Његошева утицаја лако су видљиви. Користио се десетерцем и шеснаестерцем и пратио траг Његошеве мисли о свету, о пролазности живота, о земаљској „ништожности“ и подржавао Његошев стил и лексику.

У тренуцима бољих расположења писао је и нешто веселије. Неколике песме лирске садржине инспирисане су љубавним доживљајима са неком Чехињом. Оне личе на стихове Бранка Радичевића кога је упознао, као и Вука и друге знамените наше културне раднике који су тада живели у Бечу. Једну песму посветио је Љуби Ненадовићу поводом забране његове „Шумадинке“ у којој је са пуно речитости и романтичарско патриотског оптимизма пратио Његошеве мисли о слободи писања које је Ненадовић чавео у „Писмима из Италије“.

Заслугом књижевника Т. Ђукића сто година после Стеванове смрти, наша шира културна јавност сазнала је за песнички дар и рад Његошевог сестрића и за његов трагичан и кратак животни пут.

Б. О.

Трноружица је из дубоког стогодишњег сна пробужена на врло леп начин — принчевим пољупцем. Нешто се слично догодило и Снежани.

Наравно, свакодневно не добијамо пољупце од принчева, а и они које добијамо нису исти и немају исти намену. Постоје свакодневни, а и традиционални пољупци које добијамо уз награде и одликовања.

Откуда обичај љубљења? Трагајући за одговором, дошло се до претпоставке да тај обичај вуче порекло још из каменог доба.

Пољупци су, налазимо и писмене записе, били популарни у Месопотамији, Египту, Индији, а из Грчке се преносе по читавом тадашњем цивилизованом свету. Пољубац је у старој Грчкој био израз здравља и животне радости, а стари га Римљани сматрају светињом.

И стари хришћани су се љубили. Код њих је „на снази“ био пријатељски братски пољубац.

Ренесанса доноси и у томе преокрет — љубавни пољубац је опет био оно што и некад у стара времена.

Пољубац у руку краља Чарлса II, био је оно право, сваки други је сматран за нешто недостојно људи.

Међутим, пољубац поново побеђује! Умногосте су му помогле тадашње даме и мода, да после сваког плеса награде партнера пољупцем.

У исто време, у земљама са јаким верским традицијама као што су Италија и Шпанија и многе ваневропске земље, љубљење на јавном месту се кажњавало.

КАО ПРЕ 20 ВЕКОВА

Има више од две хиљаде година откако је главно жито источне Азије из Индије пренето на Цејлон, у данашњу независну државу Шри Ланку. Али, пиринач се у Индији и на Цејлону сеје, негује и жање на начин који се одржао кроз векове, а и оруђа као и бране за наводњавање остали су безмало исти. У последње време сађење и сетва пиринача обављају се све више у редове, како би се олакшало плевљење запрашивање, као и употреба других агротехничких мера.

ИСТОРИЈА ПОЉУПЦА

„Дон Жуан“ у којем је измењено 190 пољубаца.

Међутим, док се две трећине човечанства слади пољупцима, она преостала трећина нема појма шта је то!

Становници југоисточне Азије, Океаније, аустралијски домороци, Ескимии, на друге начине изражавају своје осећаје. Већина их се уместо европског пољупца уста, додирује носевима.

Ова шетња по историји пољупца не би била потпуна кад не бисмо споменули филмске пољупце. Први такав пољубац забележен је још 1896. Тридесет година касније, филмско платно је обасипано страсним пољупцима. 1926. године снимљен је филм:

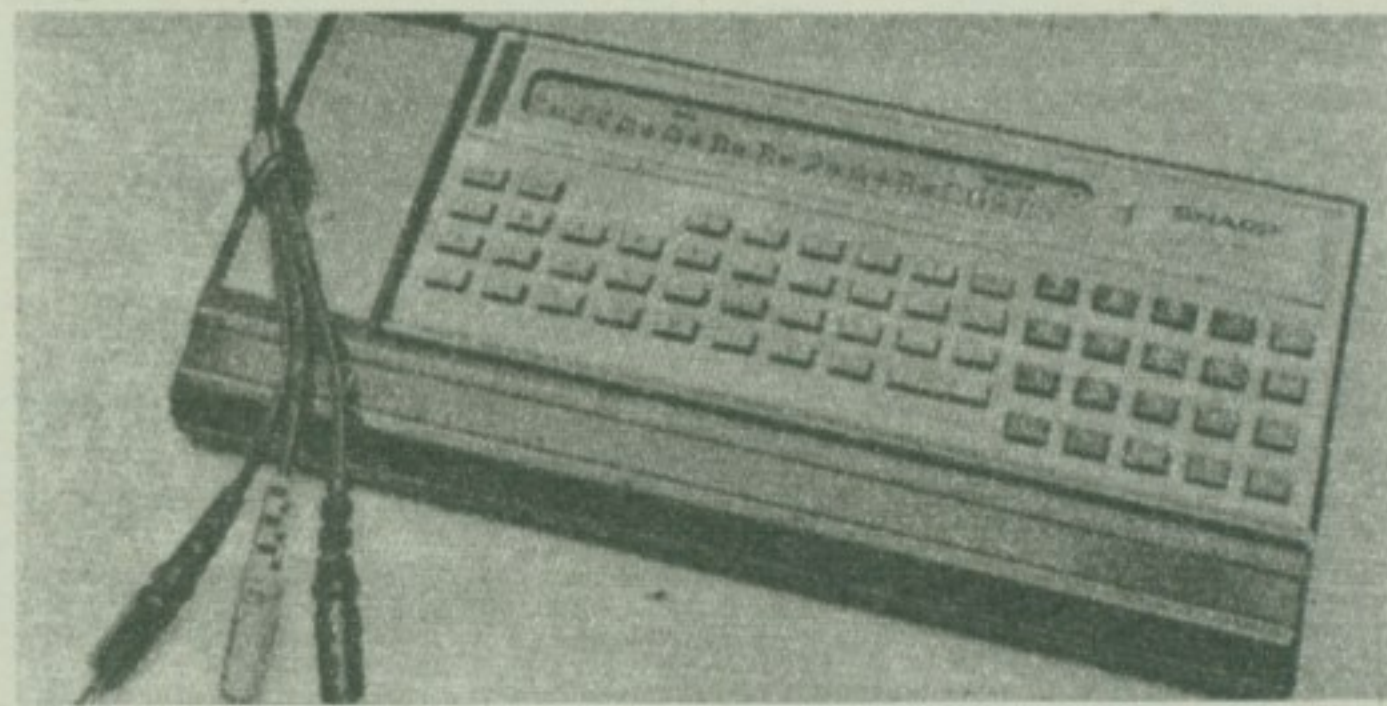
На крају приче о пољупцу, ево још два најтренутка. Најдужи пољубац трајао је 13 сати и 4 минуте.

У Њујорку (а где би другде!), постоји антиљубилачка лига, која се зове: Лига за борбу против непотребног љубљења.

Да није добро много се љубити, утврдио је Тери Кар, који каже да нам 480 пољубаца скраћује живот за један дан.

А колико онда скраћујемо живот, кад се просечан човек у свом животу пољуби ско 70.000 пута?

В. Г

ЏЕПНИ КОМПЈУТЕР

Компанија Шарп из Јапана направила је дуго очекивани „скок“ избаивши на тржиште без много рекламе своје последњи калкулатор за програмирање под називом џепни компјутер.

Џепни компјутер, популарни РС 1211 (PC-pocket computer) служи се базичним компјутерским речником, има тастатуру са словима и бројевима и може да се укључи у касетофон да би се снабдео екстра меморијом.

Компјутер је заслужио назив џепни: има дужину 17,5 сантиметара, ширину 7,5 а дебљину само 1,25 сантиметара.

Сада кошта 125 фунти (8.125 динара), али је искуство са сличним „справицама“ показало да ће му цена по свој прилици постати популарна, рачуна се око 50 фунти (3.250 динара).

Крејтон Карвело, из енглеског града Кливленда, научио је напамет вредности математичког симбола Π до 15 186 децимала, записано је у „Гинисовој књизи рекорда“. Ништа мање задивљујући од његовог подвига је онај главног уредника славне књиге, Нормана Мек Виртера, који из рукава може да вам истресе било који од 15 хиљада података унесених у последње издање „Гиниса“.

Споменете ли овом живахном педесет четворогодишњаку комуникације, рећи ће вам да, откако га је Тед Мек Елрој поставио 1939. године, до данас нико није оборио рекорд у брзини примања Морзеове азбуке 75,2 речи у минути. Падне ли вам на памет фанатизам, Мек Виртер ће вам можда споменути сз. Симеона млађег, калуђера из шестог века који је у име вере пуних 45 година прочуцао на врху каменог стуба.

ШАШАВО »НАЈ«

Ако је тачно да се Норман Виртер може назвати „живом енциклопедијом несвакидашњих података“, онда се иста квалификација сигурно односила и на његовог брата близанца, Нориса, који је све до своје смрти 1975. учествовао у уређивању најчитаније књиге света.

Мада се „Гинисова књига рекорда“ прославила пре свега због својих „шпачавих“ података, они ни у ком случају не чине основу њеног садржаја —

отуда, рецимо, подаци о ценама достигнутом на појединим аукцијама уметничких предмета, најкомпактнијим металима или најтежим саобраћајним несрећама. Оваква уређивачка политика условљена је Мек Виртеровим уверењем да светски рекорди могу да буду и забавни и поучни.

— Људе фасцинирају крајности. Чињеница да су змије у просеку дугачке неких 137 сантиметара није безначајна, али су из неких разлога свима нама далеко занимљивији подаци да је најкраћа змија („кончић“) дугачка 12 сантиметара, а најдужа, питон, 10 метара — каже Мек Виртер.

До које је мере човечанство „гладно“ рекорда можда најбоље илуструје предговор „Гиниса“ за 1979. годину. Читаоцима је, ту, између осталог, речено да у рукама држе најтврђу књигу света (40 милиона примерака) и да је то дело које највише краду из британских библиотека.

Поред ова два „нај“, о изузетном успеху „Гиниса“ сведочи и чињеница да је у Великој Британији књига ове године доживела 26 издања и да је преведена на 23 језика. У САД се чак пред 6 милиона задивљених телевизијских гледалаца једном недељно такмиче сви они којима је животни сан да поставе или оборе неки од „гинис-рекорда“.

О популарности књиге рекорда много говори и жар са којима стотине покушавају да протуре своја

имена на њене странице. Могло би се чак говорити и о „гинис-спорту“ (тачније, „гинисоманији“), веома раширеној врсти „убијања“ слободног времена упорним увежбавањем једне од многобројних „гинис-категорија“ као што су — погодно свирање виолине, одржавање упаљене луле или пак вештини за коју још није сковано име, али у којој је Ерон Маршал из Рокингема у Западној Аустралији за сада апсолутни рекордер — он је 1978. године провео 336 часова под тушем.

ИЗУЗЕТНО ЛАНИ НИЧЕНЕР

Уколико вам се ниједан од поменутих „спортова“ не чини довољно примамљивим, покушајте са баласирањем 7 лоптица за голф (сложених једна по врх дуге) — тада ћете, на име, бити за лоптицу бољи од садашњег „гинис-рекордера“ Ланга Мартина из Шарлота у Северној Каролини.

Четвртина књиге посвећена је спортовима укључујући ту и једрење на леду и песку или трке голубова писмоноша. Да ли сте, рецимо, знали колико је тежио најлакши цокеј свих времена? Е, па ево — када је 1844. године освојио (Честер куп, Енглез Киченер имао је свега 22 килограма и 226 грама. Четири године пре тога, кажу, у доба када је тек почео да наступа, имао је само 18 килограма и 100 грама. Или, јесте ли чули да је

Новозеланђанин Пол Вилсон претрчао 100 јарди унатрашке за 13,3 секунде?

ГРАНИЦА НЕГДЕ МОРА ДА СЕ ПОВУЧЕ

У „Гиниса“ не доспевају само „луцкасти“ рекорди. Међу 12 великих области које књига обрађује има и оних сасвим озбиљних као што су наука, свемир, уметност и грађевине.

Што се састављача књиге рекорда тиче, водопади се, поред тога што хуче и — такмиче. Победник је Салто Анхел из Венецуеле који се обрушава са рекордне висине од 979 метара. У „нај“ књигу доспели су и лептири: штопернице су доказале да су северноамерички монарси најбржи међу крилатом браћом — лете брзином од 26,6 километара на час.

Није сваки рекорд за „Гиниса“. Чак и ако је неки подухват заиста без преседана, извођачу то неће омогућити да се нађе међу озваниченим рекордима, уколико је оно што је извео опасно или бесмислено. Ево како то објашњава спортски уредник Стен Гринберг.

— Једном сам, рецимо, добио писмо у коме је неки момак тврдио да је извео одређени број склекова са девојком на леђима. Да сам га којим случајем узео у обзир, могао је убрзо да се јави неко са тврдњом да му је то исто пошло за руком, али са — коњем. Граница негде мора да се повуче...

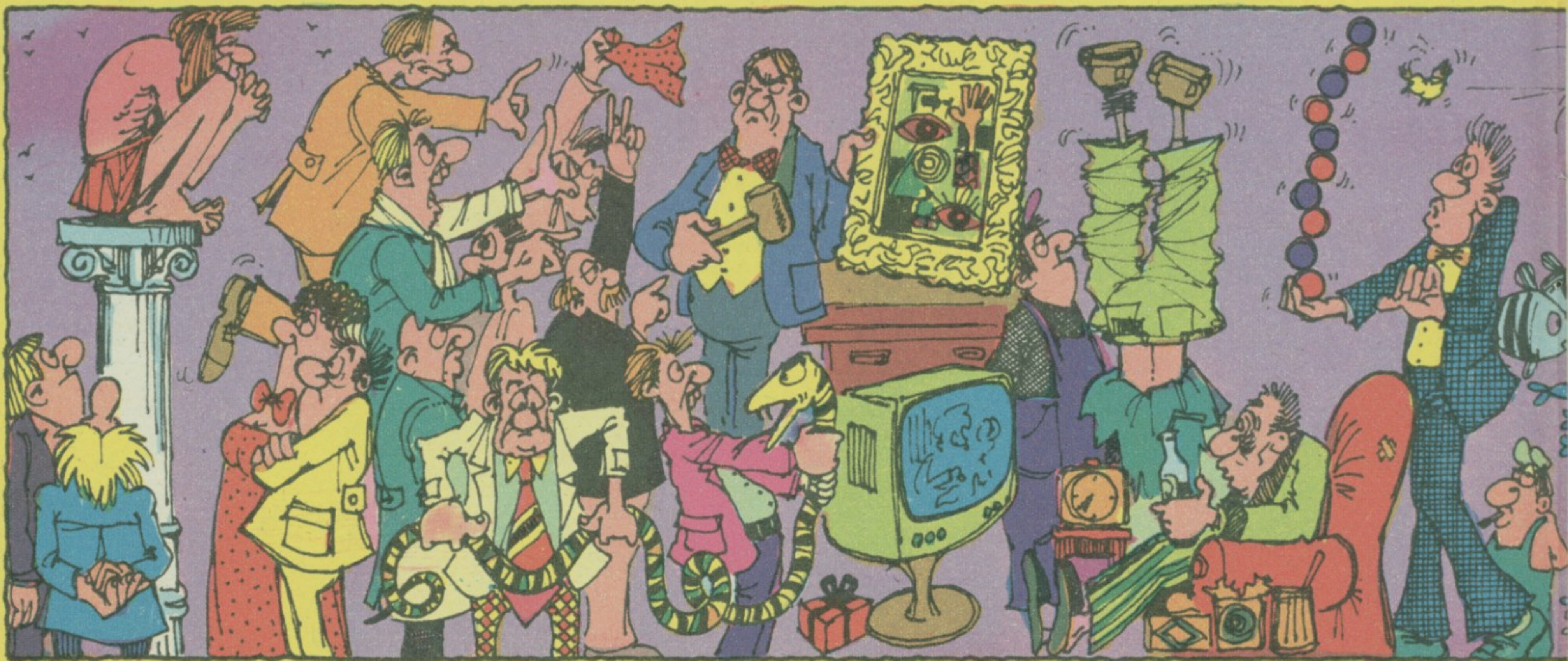
Тако Норису Мек Виртеру на памет није пало да у књигу уврсти колекције алуминијумских фолија или звекира, али зато није могао да одоли највећем клупчету конопца на свету — пречника 3,355 метара, тешком 4,5 тоне — ни најистовијеријашњој жени света, извесној Расти Скјуз из енглеског града Алдершота, којој само 15 процената коже није прекривено мастиљавим шарима.

СУДАР С БРАТОМ

Браћа Мек Виртер рођена су 12. августа 1925. године. Поред изгледа, делили су и спочиеност бројкама и подацима и љубав према спорту. У II светском рату обојица су ступили у морнарицу и добили исте чинове — потпоручника. Норис је служио на миноловцу чија се базична лука налазила у Сингапуру, а Рос на једном који је крстарио Медитераном. Близанци се дуго нису видели — све до оног дана када су се њихови бродови сударили недалеко од Валете на Малти.

На Оксфорду су обојица били извршни спринташи, а по завршеним студијама основали су службу за прикупљање информације за потребе новина, годишњака и енциклопедије и издавали спортски месечни лист „Атлетски свет“.

Прича о томе како је рођена замисао о књизи рекорда једна је од легенди издавачког света. Као што са многим великим открићима и идејама бива, и

ВО ЛЕТИ ЗВИЖДАВАЦ

Да приликом лова у Ирској сера Хју Бивера није потерао »малер«, ко зна да ли би икада настала најчитанија књига света, дело које највише краду из библиотека

настанак најчитаније књиге света плод је пуке случајности и — хуле ловачке среће сера Хју Бивера, генералног директора највећег пиварског концерна у Великој Британији.

ЛЕН ЗА СЕРОВУ МУКУ

Сер је, наиме, 1951. године приликом лова у Ирској промашио једног златног звиждавца (аустралијска птица нешто мања од чворка), па је — биће зато да би објаснио свој неуспех — пошто-пото хтео да сазна којом брзином лети његов несудбени трофеј. Директор је прелистао све могуће књиге, брошуре, па чак и по испрпности и обухватности чувену „Британску енциклопедију“, али о летачким способностима звиждавца — нигде ни речи.

Три године је упорног сера тиштала иста тегоба (колико брзо лети звиждавац?), а онда је на једној вечери на којој су се затекли и Мек Виртерови, браћи поверио своју муку.

Тако је рођена идеја о првој „Гинисовој књизи рекорда“. Једанаест грозничавих месеци касније, Норис и Рос обавили су поверени посао. Поред дуготраженог одговора, сер Хју Бивер добио је још нешто: како је био власник неких стотинак „пабова“ чији су се посетиоци страствено предавали омиљеној енглеској разбизизи — клађењу — књига рекорда постала је неприкосновени арбитар у споровима који су често избијали међу клијентелом у крчми.

Да је рођен бестселер, могло се наслутити још 1956. када је из штампе изашло то прво издање. Књига је разграбљена за неколико дана. Неколико накнадних издања, која су на брзину штампана, такође су у рекордном року нестала са полица књижара.

На уређивању „Гинисове књиге рекорда“ поред Нориса Мек Виртера данас ради читав штаб сталних и спољних сарадника. За област науке ангажовани су познати стручњаци, чланови енглеског Кра-

љевског друштва (одговара нашим академијама наука), Краљевског зоолошког друштва и других угледних институција, док податке, који нису научног карактера, проверавају редакције познатих листова са подручја на којима је одређени рекорд постигнут.

АСТАЛ И ТЕПИХ НА ТАВАНИЦИ

Посао који су при састављању првог издања обавила два брата данас заиста захтева тимски рад. На адресу уређивачког штаба годишње стигне 20 хиљада писама, најчешће пријава нових рекорда или изазова постојећима.

Кад год из штампе изађе неко ново издање „Гиниса“ (штампа се једном годишње), у новинама широм света појаве се на стотине рецензија и критика, али се, ма колико неки подаци фантастично звучали, готово ниједном није десило да је тачност неког од њих оспорена.

Баш као и „озбиљни“, и „луцкасти“ рекорди подвр-

гавају се ригорозној провери — поред сведока које ангажује „Гинисов“ уређивачки штаб, сваки претендент на једну од „нај“ титула, уз пријаву мора да приложи и фотографију или новински исечак. После толико година бављења овим послом и Норис Мек Виртер и његови сарадници у стању су да „намиришу“ превару.

Главни уредник „Гиниса“ и данас препричава случај неког младог Енглеца који је пријавио нови рекорд у прављењу „стуба“ од дванаестоструких новчића од 3 пенија, посланих један по један другог и тако да се танка ивица једног ослања о ивицу другог:

— Дотадашњи рекорд износио је једанаест новчића, а тај момак је тврдио да му је то пошло за руком са тринаест. Приложио је чак и фотографију. Нешто ми је на њој сметало, па сам одлучио да му телефонирам и поставим му неколико питања. Разговор се завршио тако што ми је сам понудио објашњење.

— Момак је изузетно јаким лепком причврстио сто, столицу и тепих за таваницу, провидним селотепом повезао новчиће и окачио их за сто, а затим све то снимио и фотографију једноставно обрнуо наопако.

И поред толике ревности, грешке се, каткад, ипак поткраду. Године 1978. извесном Вејну Томпсону признат је рекорд у маратонском пливању пошто је, тврдио је, препливао 1864 миље низ Мисури и Мисисипи. Касније се сазнало

да је Вејн користио пераје — његово име избачено је из следећег издања.

ПО СВАКУ ЦЕНУ, МАКАР И БОЛНУ

Љубитељима тачности биће мило да сазнају да је неслагање у погледу апсолутног светског рекорда у држању „суперминта“ (бомбоне са обавезном рупом у средини) на језику, између британског и америчког издања „Гиниса“ за 1979. годину сада исправљено. Док су Енглези као „нај“ време навели 87 минута, у америчкој верзији оно је износило 107 минута. Испоставило се да се издавачи из САД нису држали Мек Виртеровог захтева када треба да се заустави.

У погледу рекорда у шамарању — дилеме никада није било. Године 1974. Американци Брус Стјуарт и Роберт Арквист оборили су „нај“ време у маратонском шамарању које су још 1931. године поставили Руси Василиј Безбордни и Пјотр Гонијуш. Брус и Роберт су за 60 минута надмашили Василија и Пјотра — делили су један другом „плуске“ пун 31 час. Колико су им дана после тога бридели образи, нигде није записано. То, уосталом, ни њима ни осталима није важно. Важно је да су се уврстили у „гинис-рекордере“. Па макар цена била и — болна.

ЧЕТИРИ ИЗАЗОВА НА

Крајем прошлог века овај популарни Француз био је у центру пажње читаве Европе јер је увредио Италијана због кукавичког држања у Абисинији

Још пре него што се вратио из Африке, принца Анрија Орлеанског чекала су у његовом париском апартаману три позива на двобој. Један од генерала Албертонеа, један од поручника Пинија и један од Виторија Емануеле кнеза од Торина из Аоста. Сва тројица су Италијани.

ПИОНИР ДОКУМЕНТАРНОГ ФИЛМА

Фебруара 1897. године две француске научне експедиције кренуле су у Африку, пут Абисиније (данашња Етиопија). Званичну експедицију је водио научник Бонвало, приватну принц од Орлеана.

Тридесетогодишњи Анри од Орлеана, рођен у изгнанству у Енглеској, био је најстарији син војводе од Шартра, унука бившег француског краља Луја-Филипа Првог.

Млади принц страствено се бавио истраживањима по далеким и тада мало познатим земљама и управо се био вратио са пута по Тибету. У Паризу је дочекан уз велике почасте и одликован је крстом Легије части.

Имао је велики број обожавалаца који су му с дивљењем пребацивали да се на опасним путовањима лично излаже претераном ризику. На пријему приређеном на Сорбони у његову част председник Француског географског друштва Жансен, поздрављајући госта рекао је између осталог и ово:

— Принц од Орлеана има прави француски истраживачки темперамент и поседује изузетну храброст, али и претерану неустрашивост која може трагично да угрози читаву експедицију.

Анри од Орлеана кренуо је у Африку опремљен како приличи правом отменом истраживачу колонијалног типа. У зубима му је висила лула на енглески начин, а свита носача теглила је сандуке пуне прецизних инструмената за разне врсте истраживања, фотограф-

ске апарате, чак и једну филмску камеру, за оно време праву ђаволу справу. Принц је био један од пионира документарне кинематографије.

ОДЛИЧНА ТЕМА ЗА «ФИГАРО»

Експедиција је бродом „Иравада“ стигла у абисинску луку Цибуту 21. фебруара, ту се задржала око недељу дана а затим кренула за Харар. Још на броду, принц је почео да бележи утиске за серију репортажа уговорених са француским листом „Фигаро“.

Баш тих дана неколико контингената од око 250 италијанских ратних заробљеника стигло је у Харар. Водио их је генерал Албертоне да би, преко Италијанског црвеног крста, били пребачени у домовину.

Италијани су марта 1896. претрпели тежак пораз код Адве, главног града етиопијске области Тигра. Етиопљани, под царем Менеликом II, уништили су италијански експедициони корпус на челу са генералом Баратијеријем и тако осујетили последњи покушај Италијана да у том веку прошире своје колонијалне поседе на Црном мору.

Принц од Орлеана примљен је са свим почастима на двор негуса Манелика и од њега добио обавештење из прве руке о збивањима код Адве. Добио је и одличну тему за „Фигаро“.

Прва репортажа листу говорила је о катастрофи код Адве с нарочитим нагласком на кукавичко држање италијанских војника. И сам принц, писало је, имао је прилике да их види у Харару како кукају и запомажу не би ли што брже били отправљени кући. Текст је врвео од увреда на рачун италијанске војске.

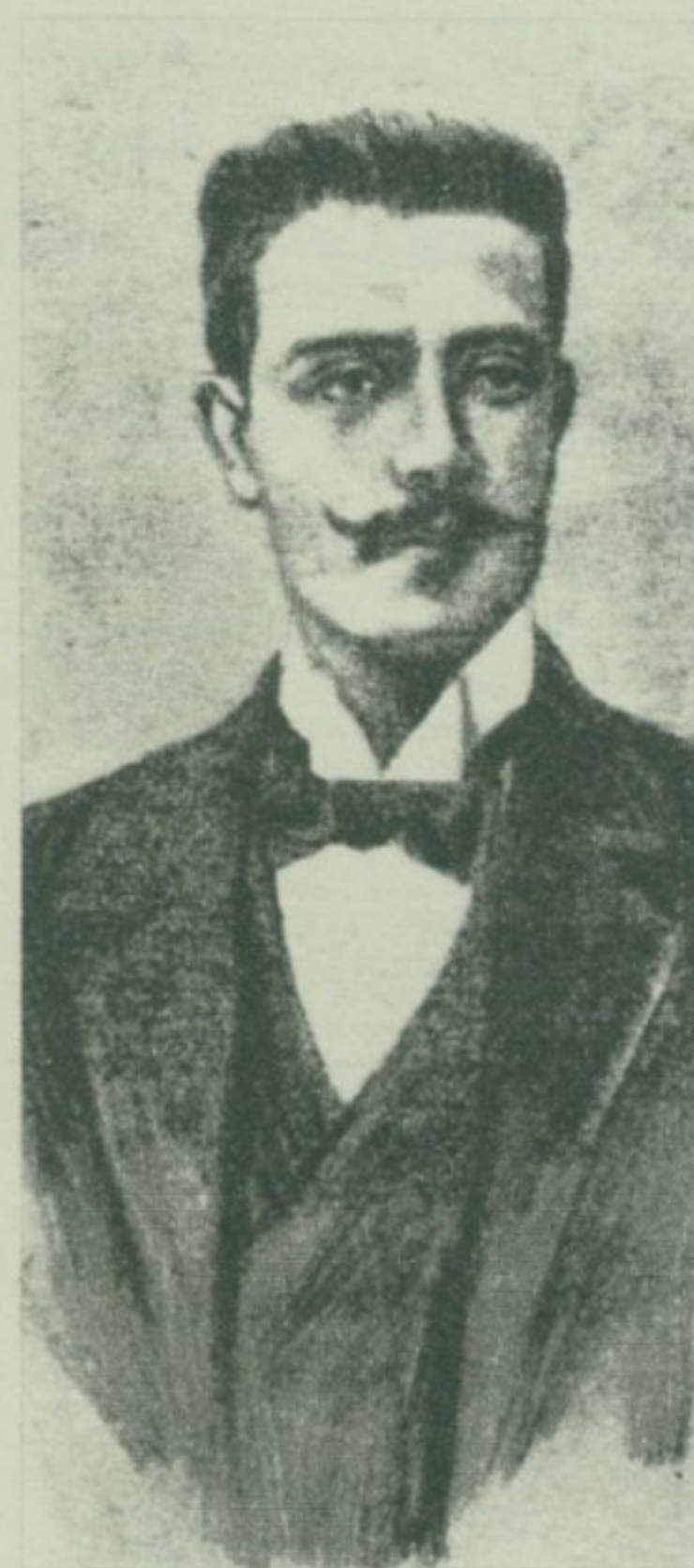
Репортажа је у Паризу примљена двојачко: код разумнијих људи с крајном резервом, код злонамерних и жељених сензација са задовољством.

Познати новинар и политичар Пол де Касањак,

пошто је прво изјавио да му Италијани нису ни по чему нарочито симпатични, упутио је речи критике Анрију од Орлеана:

„... Све у свему, ради се о лошој репортажи. Принц је могао да се присети наших војника из 1870. године који се у заробљеништву нису држали нарочито достојанствено. Пошто смо и сами доживљавали поразе, немамо право да вређамо поражене народе“.

Увредљива репортажа из „Фигара“ брзо је прешла Алпе и обрела се у Италији. Генерал Албертоне, који само што је из Африке стигао кући, издиктирао је

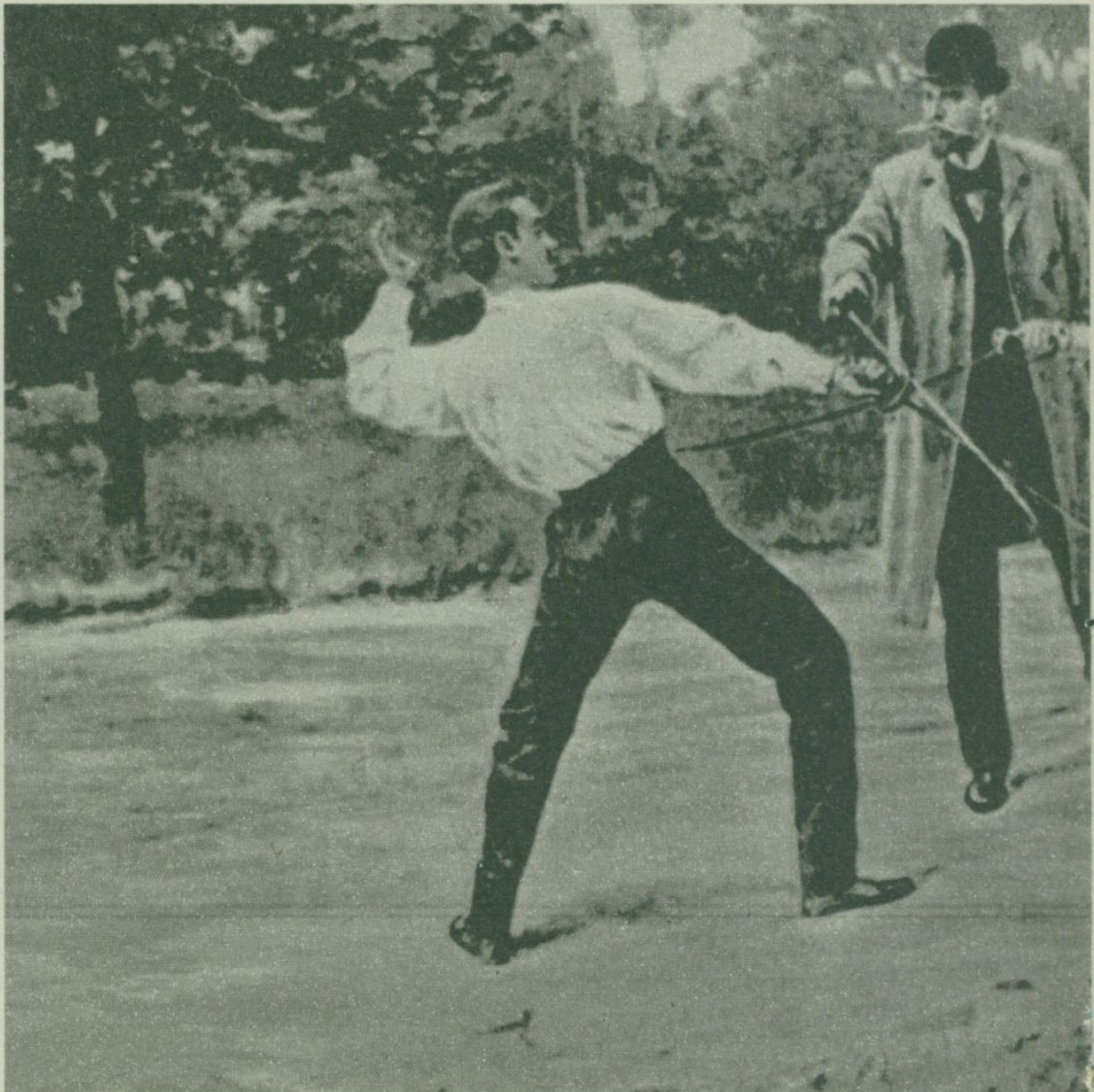
Принц Анри од Орлеана

љутит протест италијанској штампи и на париску адресу Анрију од Орлеана сместа послао изазов на двобој сабљама.

САБЉАМА И ПИШТОЉИМА

Дубоко увређени репортажом били су и италијански војници. Коцка је одредила да поручник Пини, у име свих официра који су се борили у Етиопији, позове принца Анрија од Орлеана на двобој пиштољима. Сам Пини херојски се борио у том, иначе срамном, колонијалистичком рату.

У Француску су отпутовали, да сачекају принчев повратак из Африке, секунданти генерала Албертонеа генерал-мајор Сизмонди и пуковник Мадзителли. Одсели су у „Хотелу де Сез“. Секунданти поручника Пинија, поручник Скала и потпоручник Ба-

ДВОБОЈ

Победник кнез Виторио Емануеле

на, по чину коњички потпуковник, по изгледу лепотан и љубимац лепшег пола, преконоћ је постао најпопуларнија личност Италије.

ПОСЕТИЋЕ ВАС ДВА ГОСПОДИНА...

Из скромности и лепог васпитања, позив на двобој послао је у Париз тајно још 6. јула, а јавност је о томе обавештена тек између 11. и 12. августа, када је кнез од Торина инкогнито, под лажним именом гроф Карпенето, прешао границу на путу за Париз.

„Два господина посетиће вас у моје име...” написао је својевремено Виторио Емануеле Анрију Орлеанском.

Два господина били су његови секунданти пуковник Фелиће Авогардо ди Квинто, заповедник четврте коњичке бригаде и пуковник Франческо Виђино Палавиђино, заповедник ђе новљанске коњице.

Када се 11. августа Анри од Орлеана најзад искрцао у Марсеј, запрепастила га је гомила новинара којом је сместа био окружен. Почела су да пљуште питања и принц се још више изненадио прашином коју су подигле његове репортаже из Абисиније.

Одмах је изјавио да прихвата двобој са кнезом од Торина, додавши да задржава своје право да и даље говори и пише како му налаже савест и да има у резерви још грђих поједи-

ности о борби Италијана код Адве.

Кнез Виторио Емануеле, телефонски обавештен о доласку противника, већ га је чекао у Паризу. Штампала је брујала о предстојећем дуелу, лист „Л'Еклер” је тврдио да принц и не мора да прихвати изазов, краљевска кућа Савоја трудила се да се афера заврши на пријатељски начин једним извињењем.

Тада је Анрију Орлеанском стигао још један позив на двобој упућен од италијанског поручника Ропеа. То је представљало врхунац — четири изазова од једном од стране италијанских „кукавица”!

Принц од Орлеана сместа се ставио на располагање кнезу од Торина изабравши за секунданте Николу Леонтијета, руског племића управо неименованог за гувернера Екваторијалних провинција етиопског цара Менелика и Раула Муришона, личног секретара. Обојица су му били сапутници у афричкој експедицији.

Истраживач краљевске крви није искључио двобој са генералом Албертонеом, док изазове Пинија и Ропеа није ни узео у обзир као сувишне и упућене од особа ниског ранга.

ПОБЕДИЛА ЈЕ ИТАЛИЈА

Двобој мачевима одиграо се 15. августа 1897. године у пет сати ујутро на малој чистини шуме Де Марешо у Вокресону код Версаја.

Трајао је тачно двадесет шест минута мерених хронометром и имао је укупно пет напада. О исправности борбе старали су се наизменично гроф Леонтијеф и пуковник Авогадро.

Противници, секунданти и лекари појавили су се у заказано време у елегантним светлим оделима и меким шеширима но, како је било ледено јутро, задовољство да скину капуте и остану у кошуљама препуштено је супарницима.

Први сунчани зраци одбили су се о, као снег беле, грудњаке њихових кошуља као и оклопе.

Оба противника задобила су лакше повреде. При првом нападу Анри од Орлеана погођен је у леву страну грудног коша, код трећег је Виторио Емануеле рањен у надлактицу десне руке. Други напад претворио се у борбу прса у прса коју су енергично прекинуле судије.

При четвртом се мач француског принца искривио и поломио врх ударивши у уштиркани грудњак италијанског кнеза. Принц је добио нови мач.

Код петог, и последњег, напада, мач Виторија Емануела зарио се у трбух противника. Притрчали су лекари, очистили и превили рану и дуел је завршен победом Виторија Емануела, кнеза од Торина.

Супарници су пришли један другом, како долици центлменима.

— Дозволите ми, господине, да вам стегнем руку — рекао је Анри од Орлеана победнику.

Тако је спасена част италијанске војске. Кнеза је у ломовини очекивало национално славље, а краљ Умберто му је послао телеграм са честитком.

ПРОРОЧАНСКЕ РЕЧИ

Причи, међутим, овде није крај.

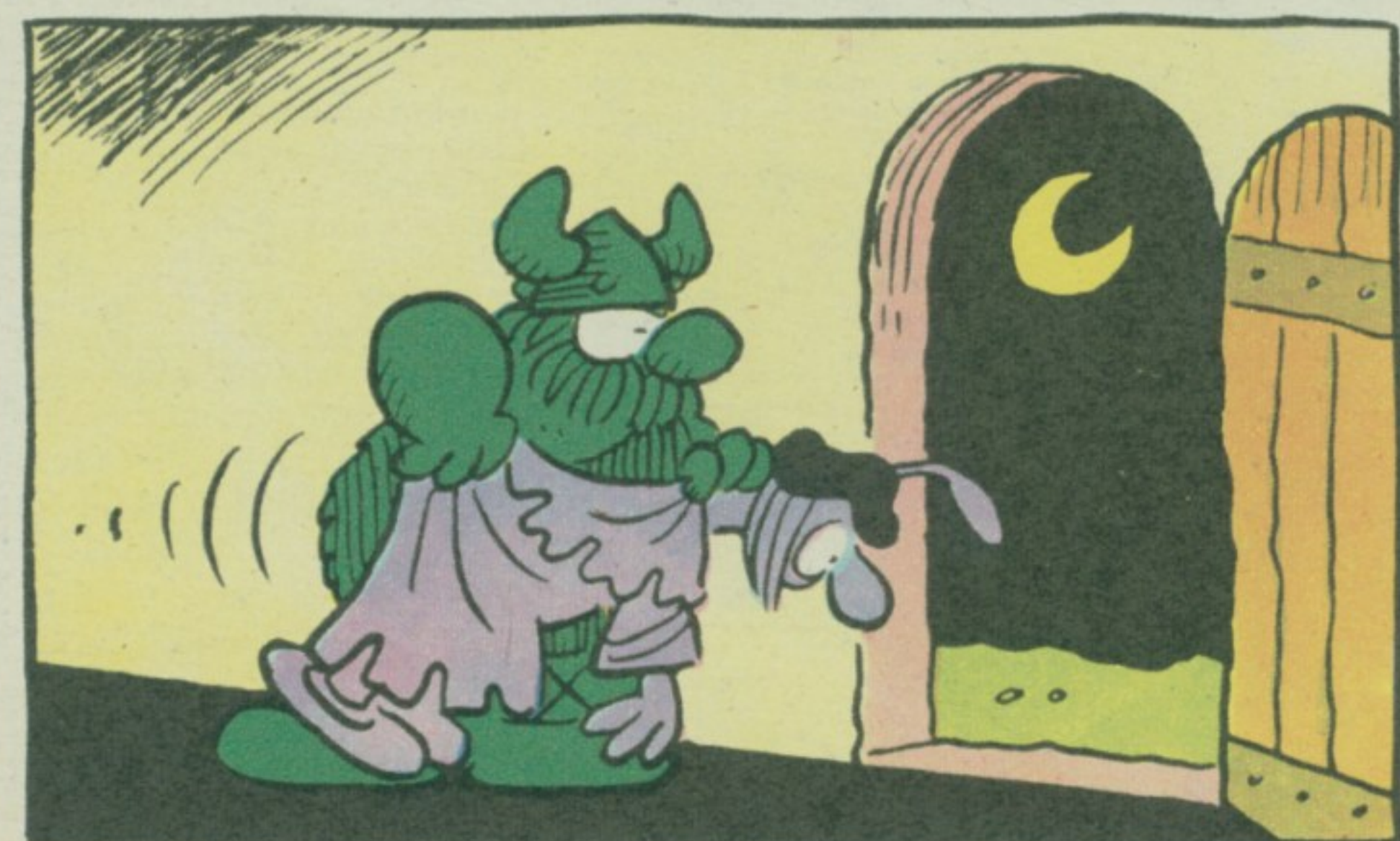
Изазов генерала Албертонеа завршио се без двобоја, разменом учтивих писама између секунданата. Поручник Пини, изасланик италијанских официра, прошао је незапажено мада је дуго узалуд инсистирао да се са принцом бори пиштољима.

Сам принц, који је целу аферу и изазвао, није био добре среће. Пошто је чудом извукао главу од запаљена трбушине опне, последице ране задобијене у двобоју, морао је дуго да се опоравља у замку своје мајке. Тако се завршила његова новинарска каријера.

Истраживачку каријеру окончао је у Сајгону за време једне експедиције. Ту је умро 1901. у тридесет четвртој години. Речи председника Француског географског друштва показале су се као пророчанске.

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

**ЦАР
ЖИВОТИЊА,
ЧОВЕКОВ
СУСТАНАР**

Када сам прешао праг стана архитекте Берберова, у ходнику ме је дочекао велики лав. Мада сам очекивао сусрет, признајем, устукнуо сам. Замислите да цар животи-

Није први пут да лав живи заједно са човеком. Те поносне животиње у-крашавале су са својим присуством свечане церемоније царева Далеког истока и Рима. Припитомљени лавови шетали су и у наше време вртovima

ЛАВОВ ЛАВ

Ово је повест о лаву кога више нема. Опис његовог живота у једној породици у Бакуу објављен је у совјетском часопису «Спутњик» пре шест година.

Нинг се и за столом строго придржавао човековог бон-тона

ња одједном пожели да се поигра са мом и, шале ради, пружи ми шапу. Његове су шапе тешке, огромне, са канцама. Изненадила ме је реакција домаћина. Стао је између мене и лава и рекао:

— Стричек је нови! Нови! Јеси ли разумео?

Касније сам сазнао да се тај опис непознатог „стричека“ односи у ствари не на мене, колико на моје одело. Кингу — тако су звали лава — је познато да су нове ствари за њега забрањене. С њима мора пажљиво да поступа, не сме да их додирује, лиже...

За Кинга, који је већ две године члан породице Берберов, знају многи. Његове фотографије објављене су у разним листовима, о Кингу је снимљен филм, милиони телевизијских гледалаца са дивљењем су посматрали како он, седећи за столом са Евом и Ромком, децом Лава и Нине Берберов, обедује по свим правилим бон-тона, како се деца клизају ходником држећи се за реп цара свих животиња.

Човек не може а да се не насмеје: лав Кинг је берберског порекла (северна Африка), а његов власник се зове Лав Љвович Берберов.

ЕЛЗА, ВАСКА, ЦЕЗАР...

Брачни пар Берберов узео је Кинга из Зоолошког врта у Бакуу. Истина, цар животиња је тада више личио на умиљато маче. Није прошло много времена а Кинг је добио краљевска одличја и развио се у снажног лепотана.

Цар животиња се брзо навинао на „домаћу атмосферу“

дворова неких царева и краљева.

Веома познати и популарни широм света постали су енглески брачни пар Џој и Џорџ Адамсон. Они су припитомили лавицу Елзу и она је убрзо постала „својина“ и великог екрана и књига.

Елза је живела у својим природним условима, али је сасвим другачија ствар када лав живи у градским условима, у обичном стану, заједно са људима. Знам за два таква случаја у СССР-у.

Један од њих — Васка — је од првих дана живота био са људима, чак играо у филму „Дон Кихот“. Његов власник, зоолог Александар Петрович Печенкин често је свог љубимца, на велику радост деце, изводио у шетњу улицама града. Када је Васка напунио девет месеци, мада је и даље био добар и пажљив према људима, морали су да га врате у зоолошки врт. Наиме, за њега

је у стану постало претесно.

Други лав се звао Цезар. Међутим, није дуго живео у стану. Било му је само пола године када се нашао у Лењинградском зоолошком врту.

Зоолози нису могли да се сложе о томе какви би заправо били Васка и Цезар да су и даље живели под истим кровом с људима. Да ли би и даље били тако добродушни и питоми? Или би, можда, изашло на видело да су дивље звери?

Како је могуће, питају се многи, да се поносни краљ свих животиња, тежак и до 200 килограма, мирно покорава човеку?

СЛУША СТАРИЈЕ

Лав Љвович за то има веома једноставно објашњење:

— Лав нашу породицу сматра родитељима. По њиховим обичајима млађи лав се потчињава старијим и готово никад и нигде не нарушава устаљене законе. Сви смо ми, чак и наша деца, за Кинга старији. Што се тиче других људи, Кинг им верује јер још никада ни од кога није доживео неко зло.

Лав Љвович сматра да је за Кинга баш он глава породице, али сам ја почео да сумњам да је то баш тако. Кинг се заиста увек потчињава наредбама газде, али некако полако, спокојно, достојанствено, као да се осећа равноправним са главом породице.

Једном је, да би га извукао испод стола, Лав Љвович морао да га вуче за реп. Тада се показало кога Кинг заправо сматра главним. Испод тепиха је искочио мали кудрави пас Чап и, док си оком трепнуо, Кинга у соби више није било. Пас нас је, рекао бих, значајно погледао и вратио се на своје место.

— Када је Кинг био мали, навикао се да је у нашој породици баш Чап најважнији — смејући се каже Нина Берберова. — Сада, када је Кинг педесет пута већи од Чапа, он се још увек пред њим осећа мали.

Деца обожавају Кинга. Шестогодишња Ева и четворогодишња Ромка пузе

Лав Љвович Берберов и лав Кинг

по Кингу, јашу га, а понекад чак и спавају на њему, грејући се на његовој густој гриви. Кинг уопште није агресиван према људима, а с децом је посебно пажљив, бојећи се да не-

ког не повреди или не стане на њега. Ваљда и сам зна да има 200 килограма!

Кинг, међутим, не може често да шета градом усред белог дана јер се превише људи окупља око њега, а лав је, ипак, животиња. Али је зато ноћ његово царство. Милиционери се више не чуде када у ситним часовима виде ову велику животињу како мирно шета на узици свог господара.

Ипак, и дању Кинг може да се надише свежег ваздуха колико жели. Породица Берберових има велику терасу окружену решеткама и Кинг се ту башкари по цео дан.

У многим фантастичним романима описане су сцене пријатељства дивљих животиња и људи. Када гледаш Кинга како се игра с децом Берберових, поверујеш да је то заиста и могуће.

Кинга више нема. У породици Берберових наследио га је Кинг II.

Виталиј Танасијчук

ХРАНА И ЛЕК

Малина припада породици ружа и за њу су знали најстарији народи. Римски писци Теофрид и Плиније Старији описују је као дивљу биљку, чији се плодови користе не само као људска храна, већ и као значајно лековито средство.

Културна малина помиње се од 12. века и убрзо постоје распрострањена у многим крајевима, највише у западној Европи, Совјетском Савезу и САД. Данас је познато преко хиљаду сорти. Највише се гаје црвене, затим жуте, а најмање црне малине. Из САД је у Европу донета и длакава и пурпурна малина.

Од плодова малина прави се вино, сок, желе, сируп, ушећерено воће и малина у праху. У последње време много се користи у замрзнутом стању.

Али, малина је и лековито средство и као таква употребљава се у фармацији. Поред пријатног укуса и мириса, малина садржи доста глукозе, фруктозе, азотних материјала, витамина Ц и разних киселина. У просеку даје десет хиљада килограма по хектару.

БИМ И БУМ

ЦРНА БРАДА: „КОД СЛАТКОГ ПОЧИНКА“

II
ДЕО

ЗА ТО ВРЕМЕ У
БЛИЗИНИ...

НАЖУ ДА БЕ
СТИГЛИ ЈОШ ВОЈ-
СКЕ И САМ СТА-
РИ НИК?

СЈАЈНО?
ОНИ НИТКОВИ
БЕ УХВАТИТИ
МАГЛУ?

НЕБЕТЕ ЈАКО ИЗИБИ НА
КРАЈ С ТИМ РАЗБОЈНИ-
ЦИМА? ИМА ИХ МНОГО И
ДОБРО СУ НАОРУЖАНИ?

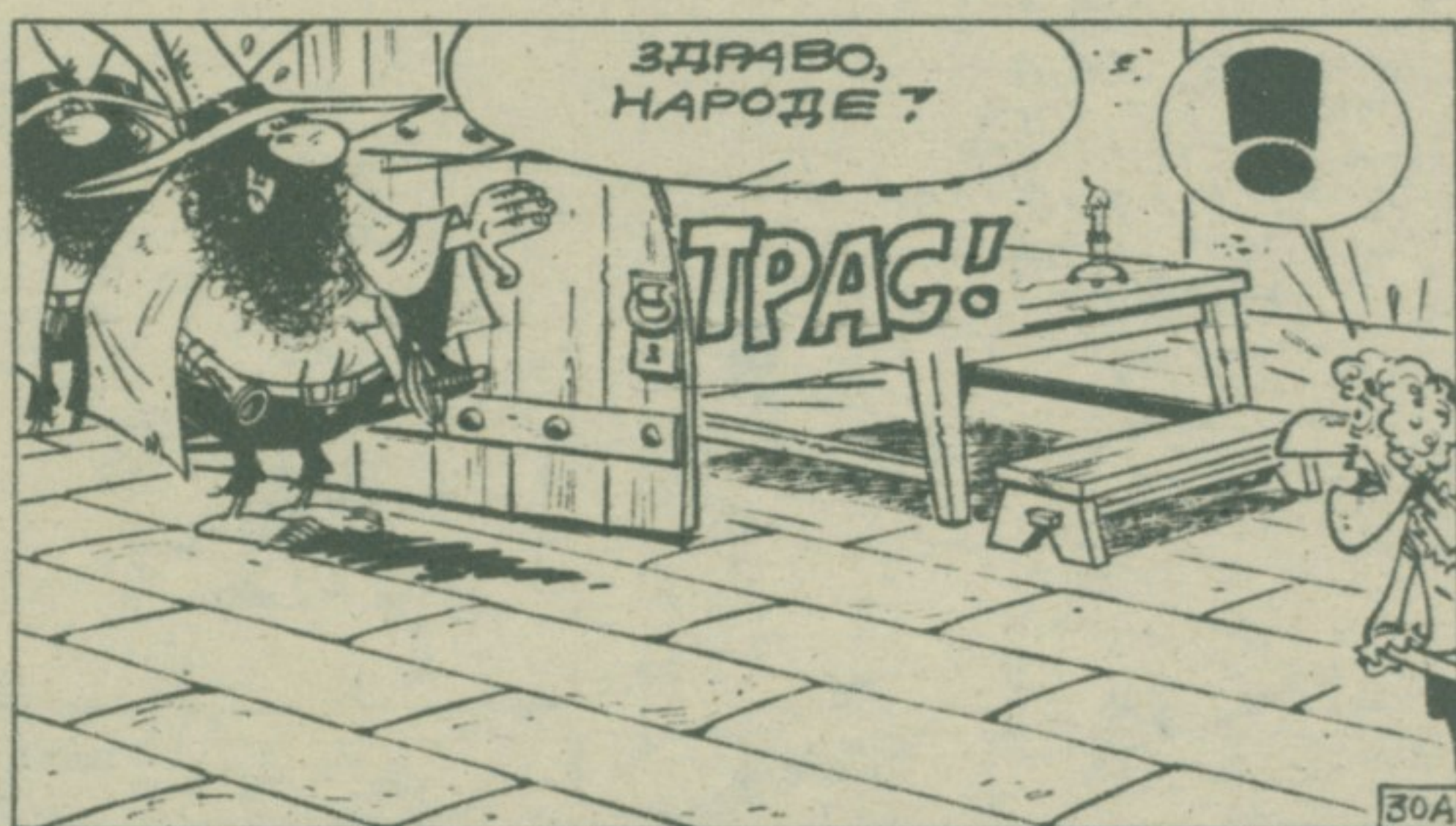
АКО ЈОШ, УЗГРЕД,
НАТРАПАТЕ НА
ОНОГ БЛЕСАНА
ЦРНУ
БРАДУ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ОНАЈ БЛЕ-
САН ЦРНА БРАДА...

ВРЕМЕ ЈЕ
ДА ЗАТВО-
РИМО РАД-
ЊУ, МОТ-
ЦИ?

НИСАМ
ГЛАДАН?

ЗДРАВО,
НАРОДЕ?

ТРАС!

30A

НЕБЕ ВАМ МНОГО СМЕТА-
ТИ ДА СЕ ТУ СМЕСТИМО?

ПАЖЉИВО
С ТОМ МУ-
НИЦИЈОМ?

ГОСПОДО, КРЧМА
ЈЕ ЗАТВОРЕ-
НА?

ОХ,
КАКВЕ
ДИВНЕ
БРАДЕ!

ОСИМ ТОГА,
ИМАМО САМО
ДВЕ СОБЕ И
ОНЕ НИСУ
ЗА...

КАКВЕ СОБЕ? ОВДЕ
БЕМО СПАВАТИ?

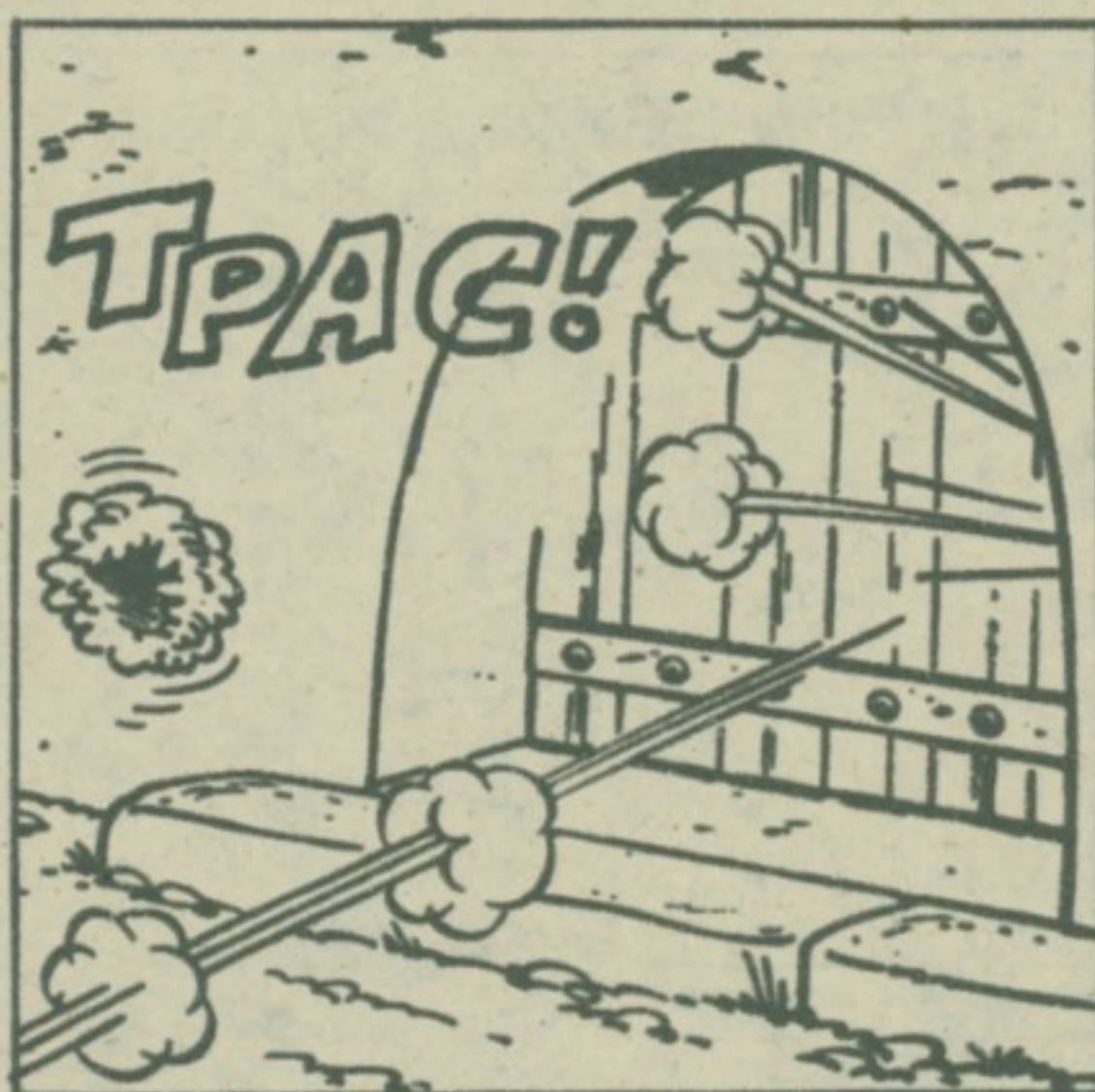
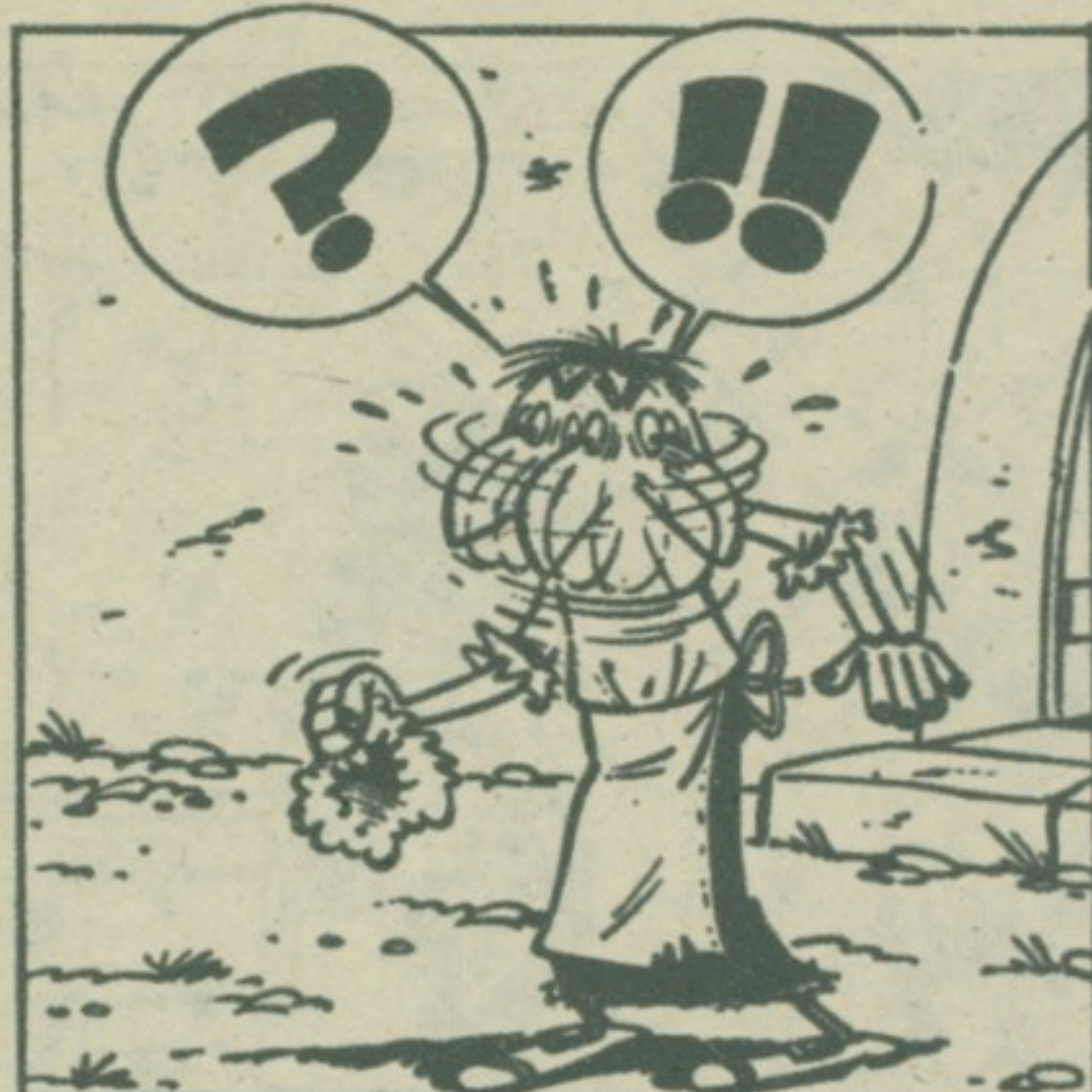
А ДОБАР ГЛАС
НАС ЈАМА И
ОВОР ЧАСНОГ
СТАР-
НА?

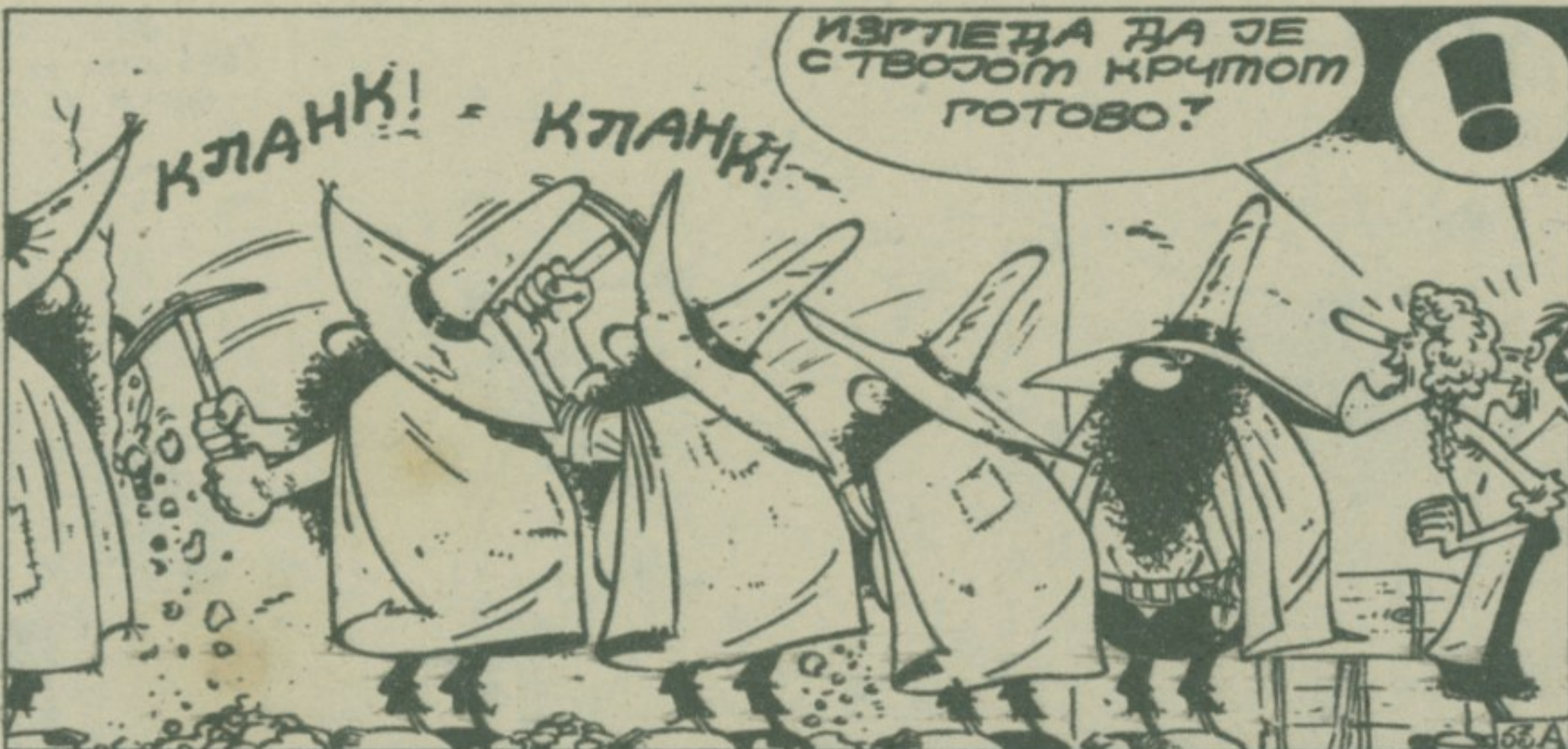

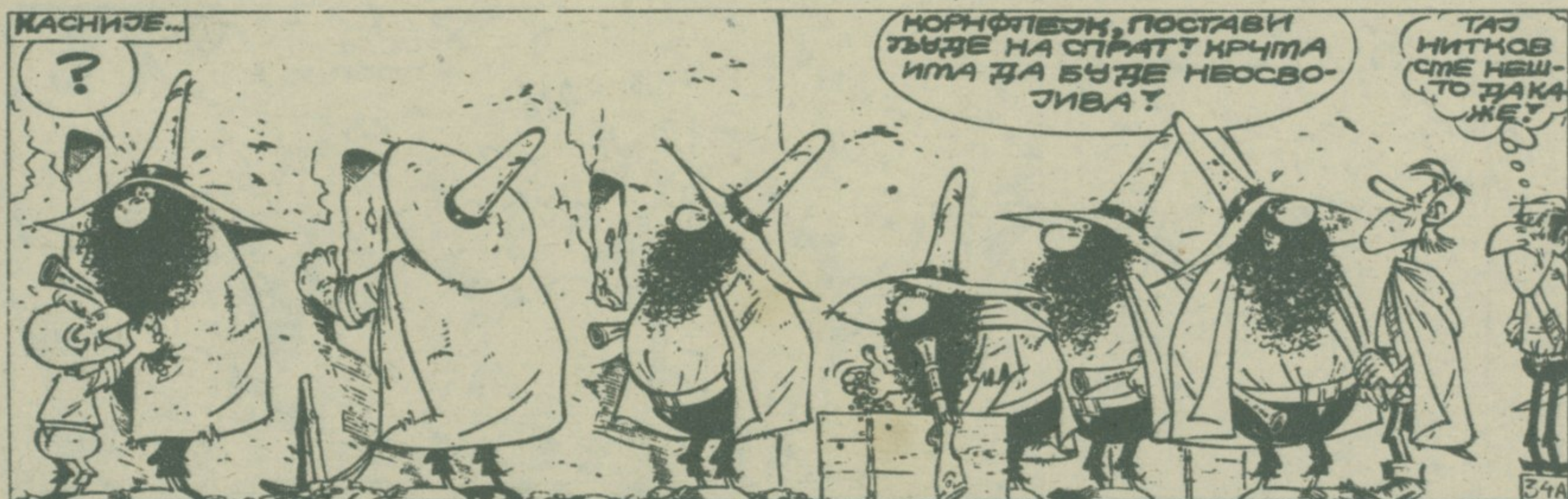
НЕ ГЉАВИ?
КУПИО САМ ТВО-
ЈУ КРЧМУ?

30B

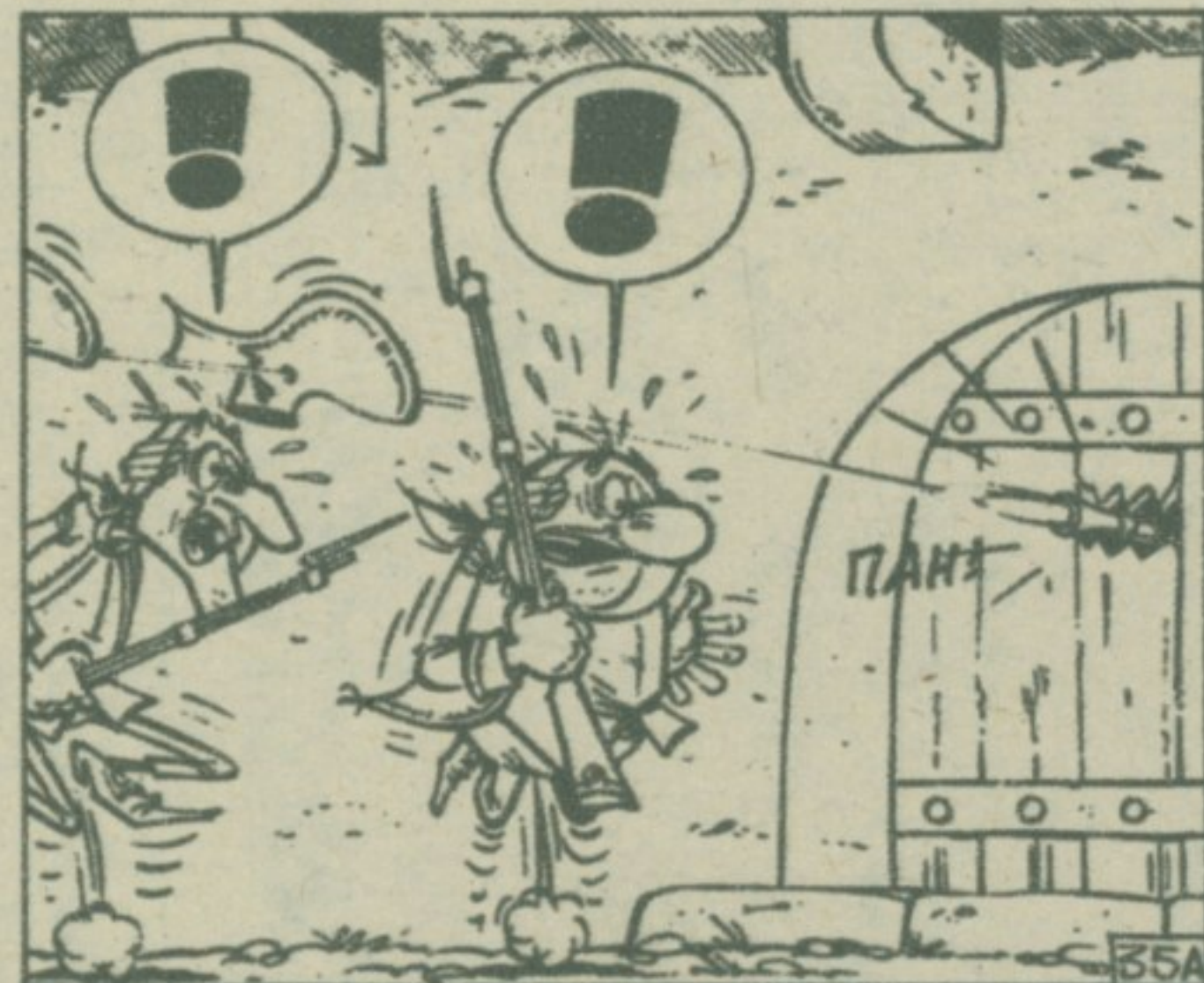

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ЈЕДНОЛИЧНИХ ДАНА...

ЗА ТО ВРЕМЕ ПОТИЦИ-ЗА ЈЕ ТРАГАЛА...

ЗА ТО ВРЕМЕ ПОЛИЦИЈА СЕ
СТРЕМАЛА ЗА АКЦИЈУ...

СУТРА У ЗОРУ
ИХ НАПАДАМО?

ТАРАТАТА
ТАРАТАТА

ХАЈДУЦИ СУ ОТКРИ-
ВЕНИ, СЕБАСТИЈА-
НЕ?

ОДЗВОНИ-
ТЮ ИМ
ЈЕ?

...АТИ ДЕДИЧУ
ЈЕ ЗАНИМАЛА
САМО БРАДА...

НАСНИЈЕ О
ЛЕПОТИ, ВИ-
ДИШ ДА ЈЕ
РАТНО СТАЊЕ?

ВРЕМЕ
ЈЕ ЗА
МАСАЖУ,
МАТИ-
ША?

НЕКЕШ
МЕ ВАЉДА
ОСТАВИТИ,
С ТИМ
ОДВРАТ-
НИМ ВЛА-
ЧИЦА-
МА?

ЗАР НЕ ВИДИШ
ДА НАМ ЈЕ ПО-
ЛИЦИЈА ЗА
ВРАТОМ??

НЕ МОГУ ДА ТЕ ГЛЕ-
ДАМ С ТИМ СВИЊ-
СКИМ ЧЕКИЊАМА, СТА-
РИ? ПОПИЈ ТУ ВОДИ-
ЦУ ПА ДА ВИДИШ
ЧУДА?

МИС-
ТИ-
ТЕ?

И ЈА САМ НЕКАД
БИО ТАКАВ ПОСА-
ВИ СТАВИК БЕЗ
СНАГЕ, ПА САМ
ИСПИО ТУ ВОДИ-
ЦУ, А ГЛЕДАЈ
МЕ САД? ДО-
БИКЕШ САМО
ПРЧЕВЕ?

ОХОХО? ДАО МИ ЈЕ
СЛАДКУ ИДЕЈУ?
ХИ-ХИ-ХИ?

УСКОРО...

МАЛО ВИНА
ДОБРО ЂЕ НАМ
ДОЊИ ПРЕД
БИТКУ...

ХИК?

ЖИВЕ-
ТИ...

САМО ВИ ПИЈТЕ,
НЕ ГЛЕДАМО МИ
ДА ЛИ ЈЕ ЈЕДНО
БУРЕ ВИШЕ ИЛИ
МАЊЕ...

...И ТАКО СВЕ ДО ДЕСЕТОГ БУРЕТА...

ШТА ТО УЧИНИ, ЦР-
НА БРАДО? СВИ СУ
МРТВИ-ПИЈАНИ?

ХА? ХА? ХА?
ХА? ХА?

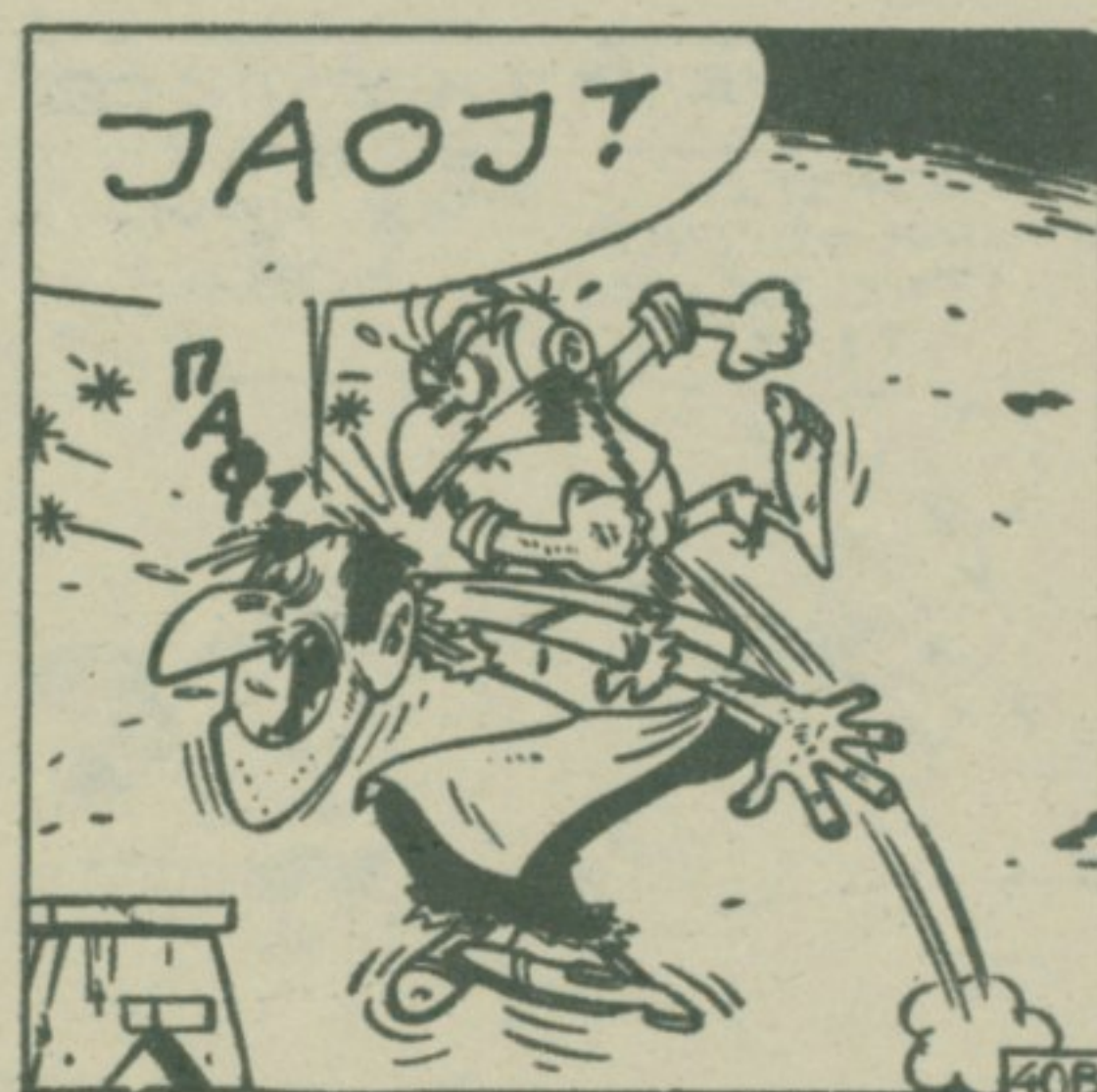

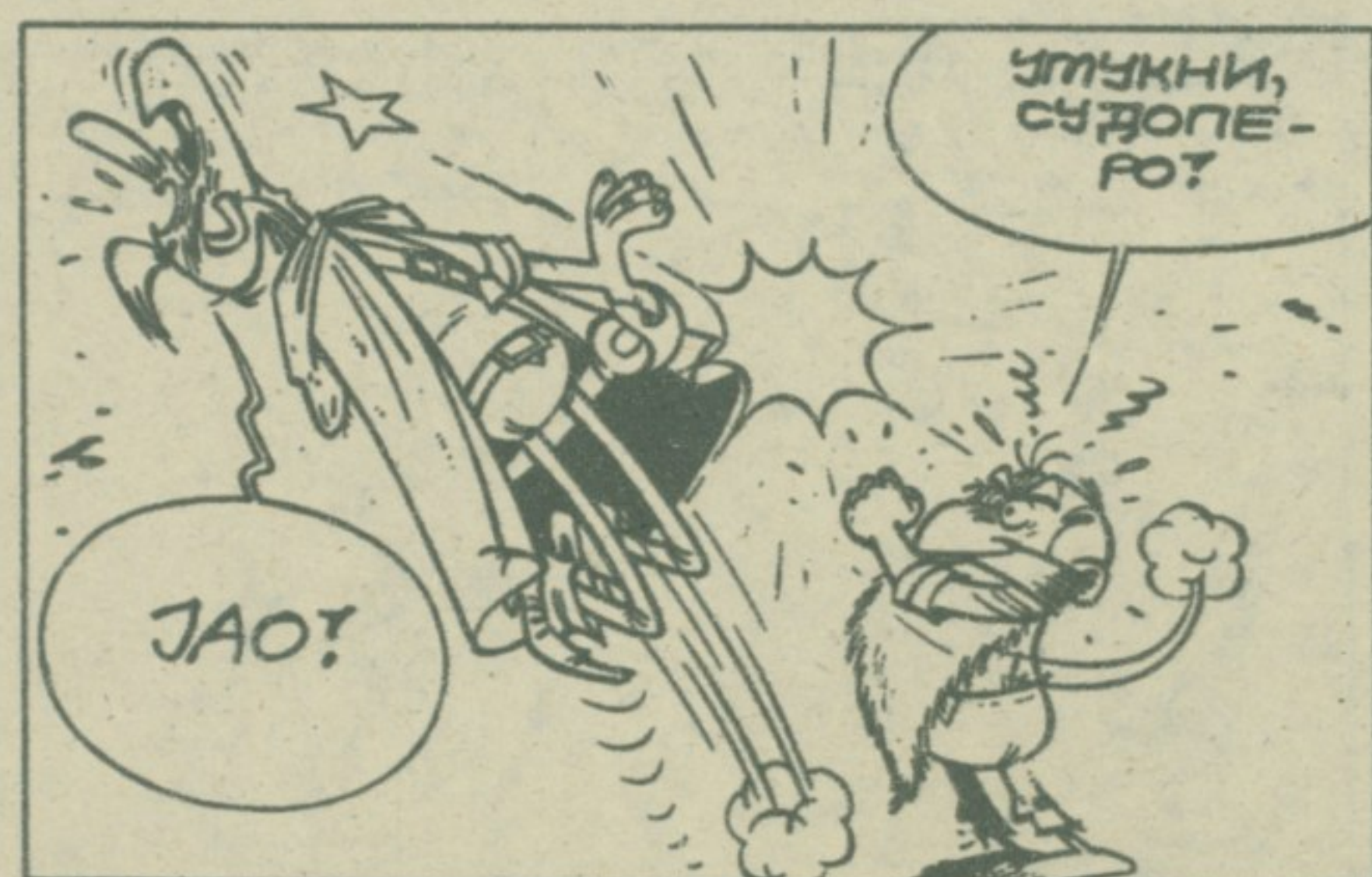
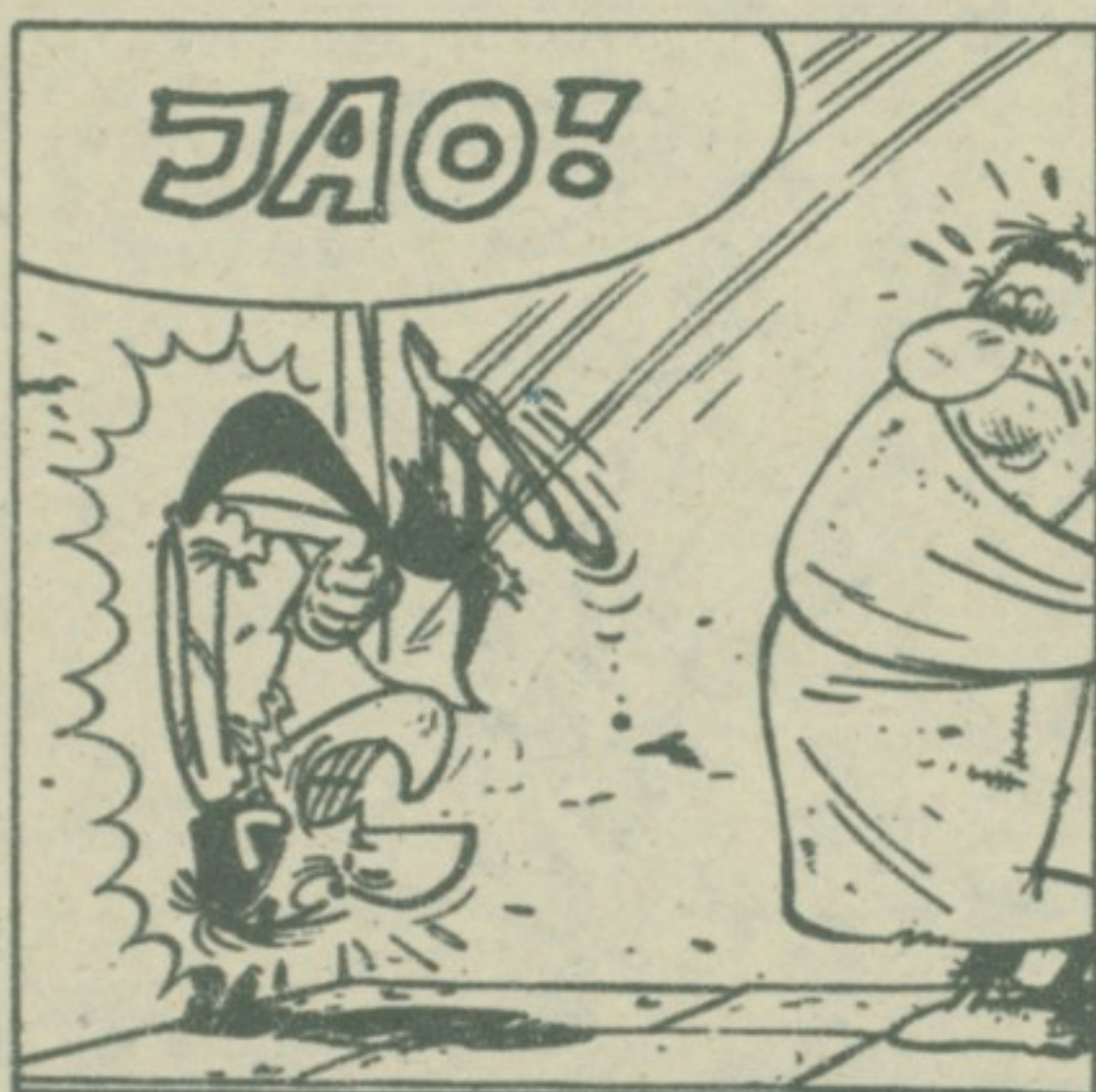
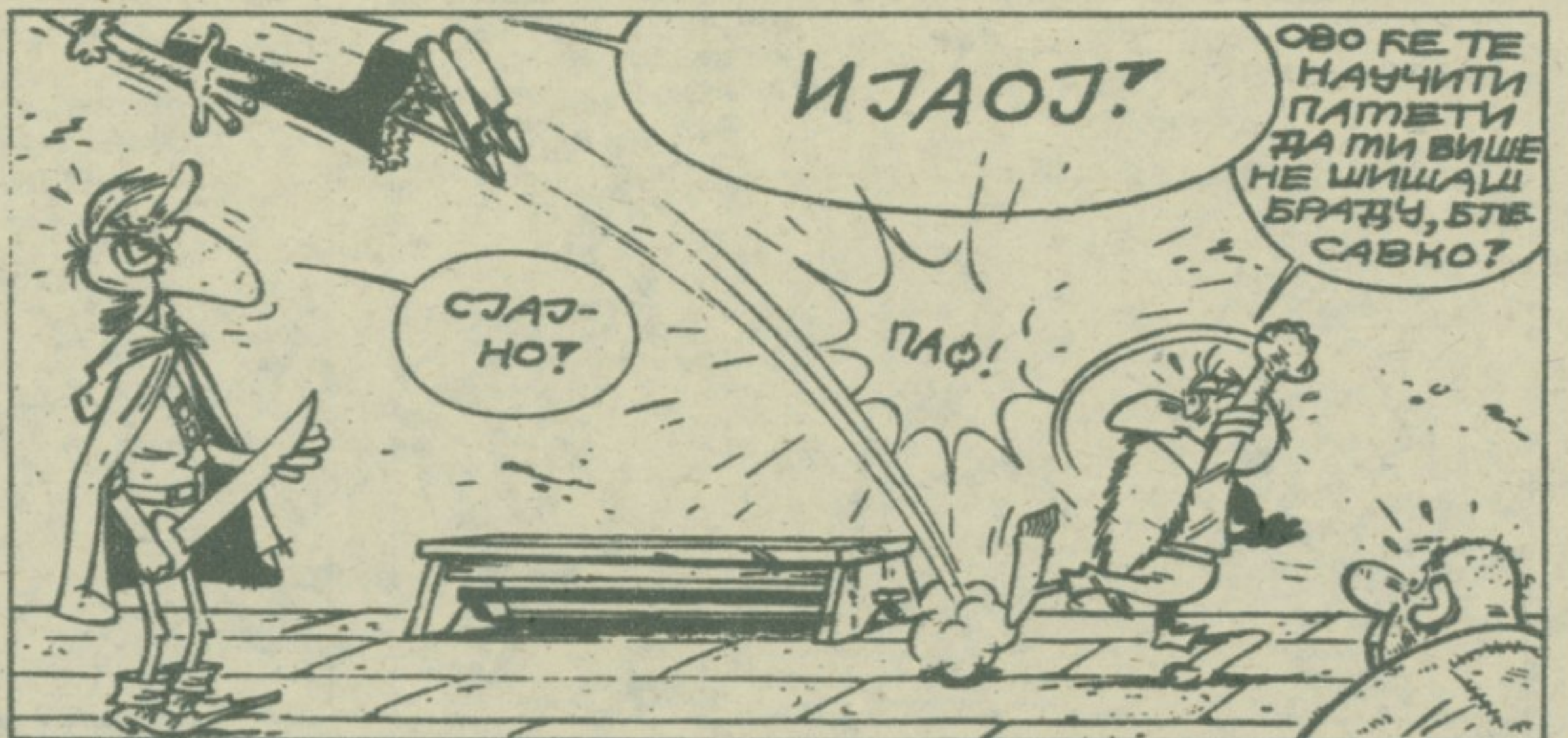

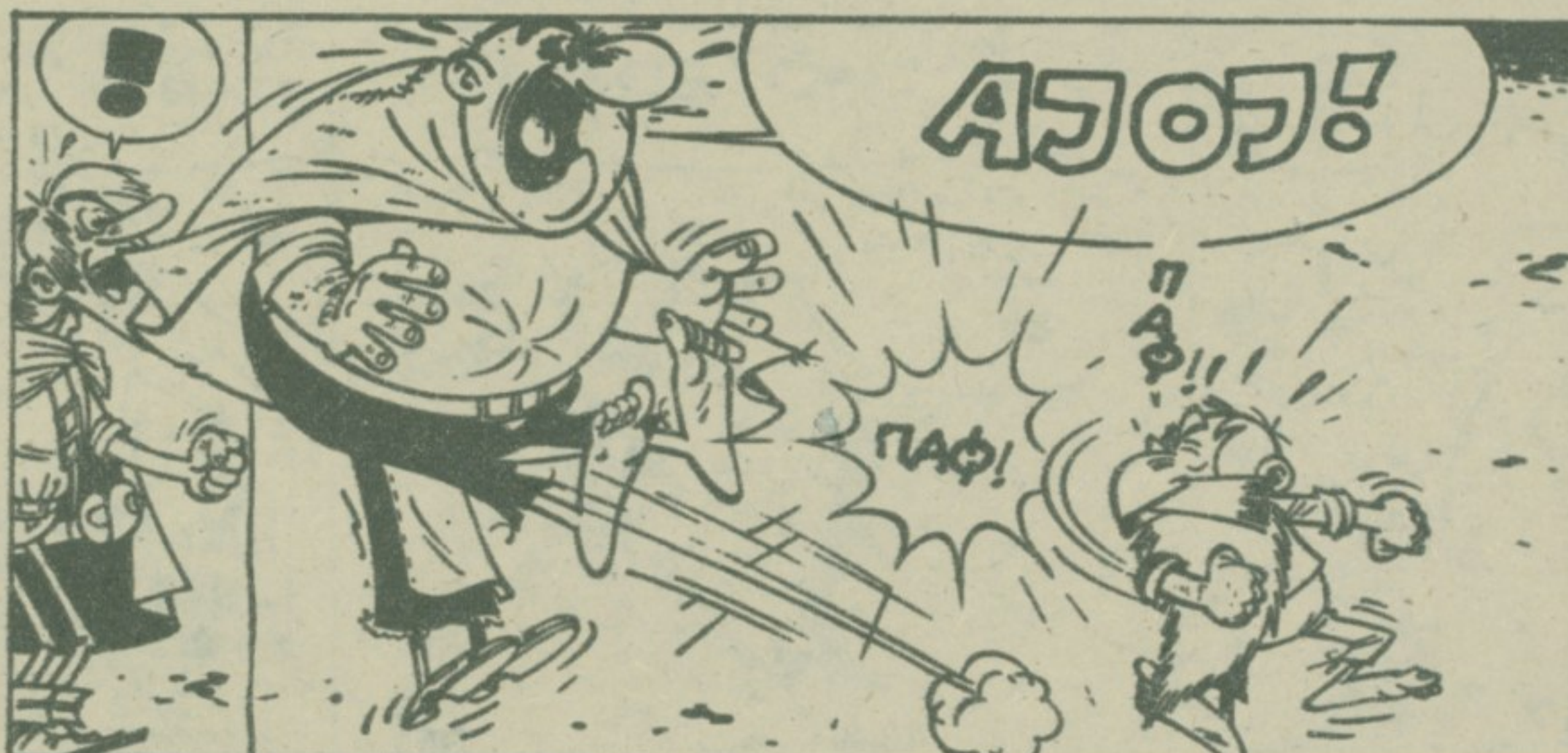

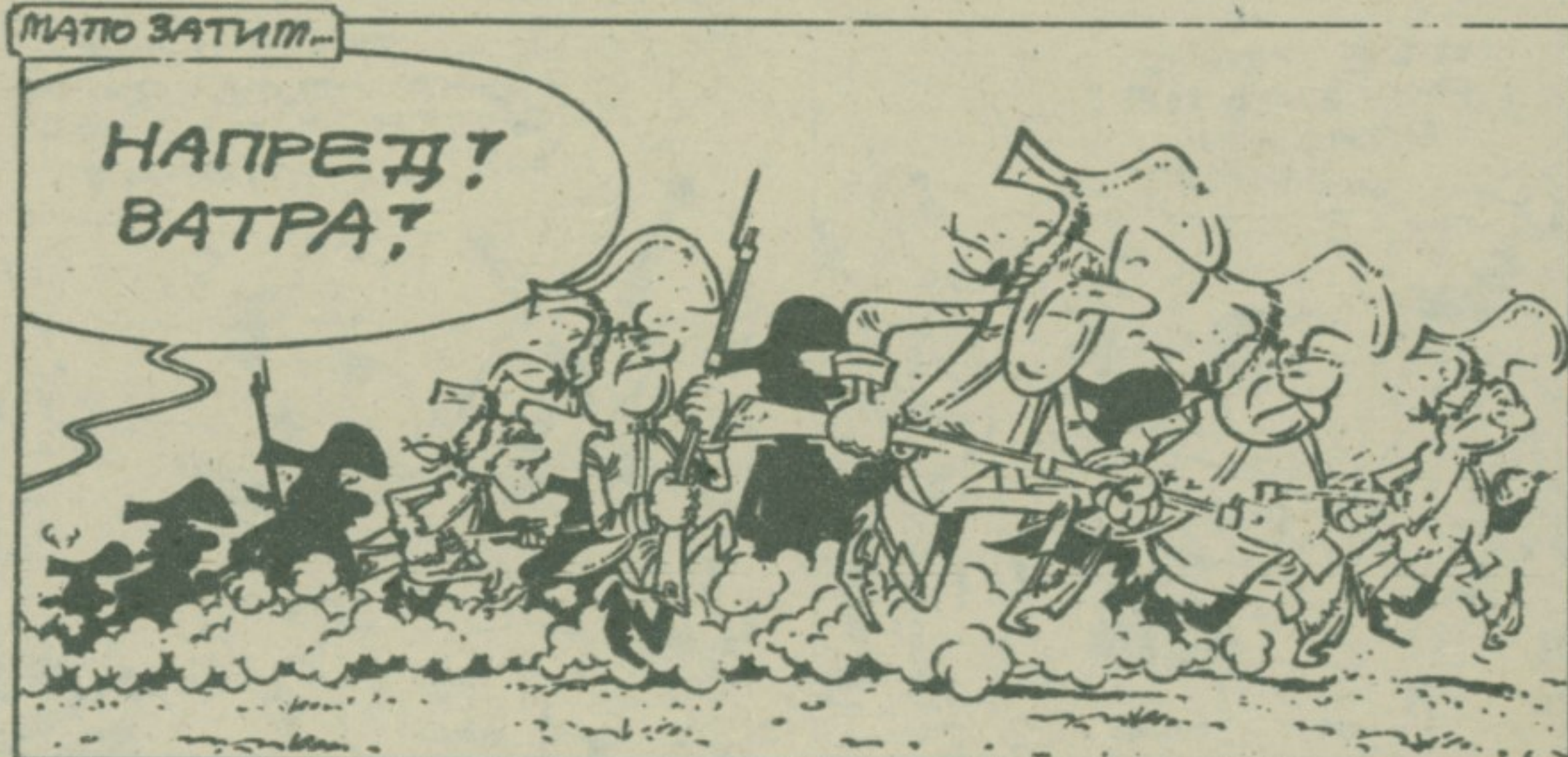
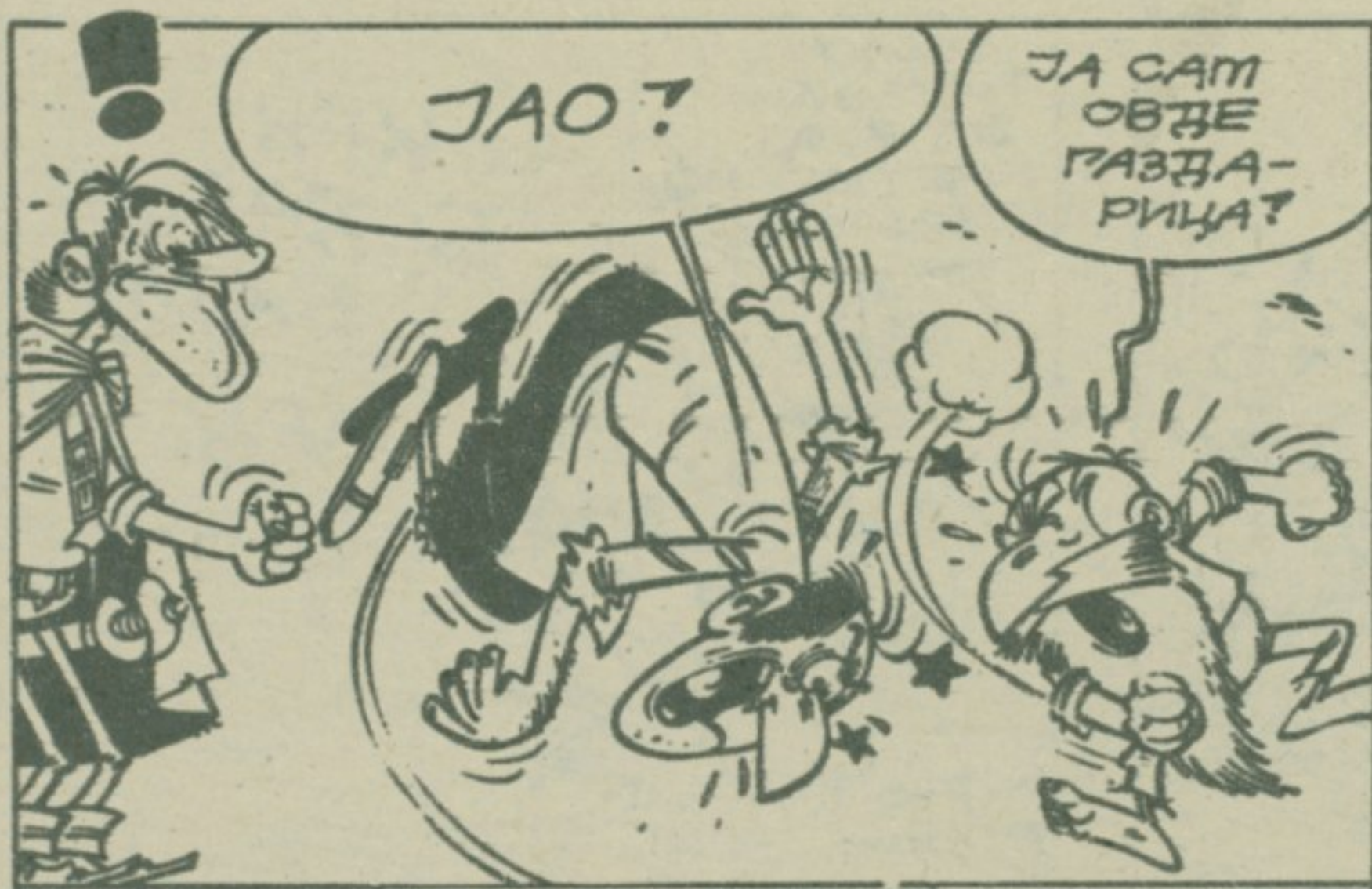
КОРНФЛЕЖК ЈЕ ИПАК РАСПОРЕДИО
СВОЈЕ ЈАДНО ТЪДСТВО...

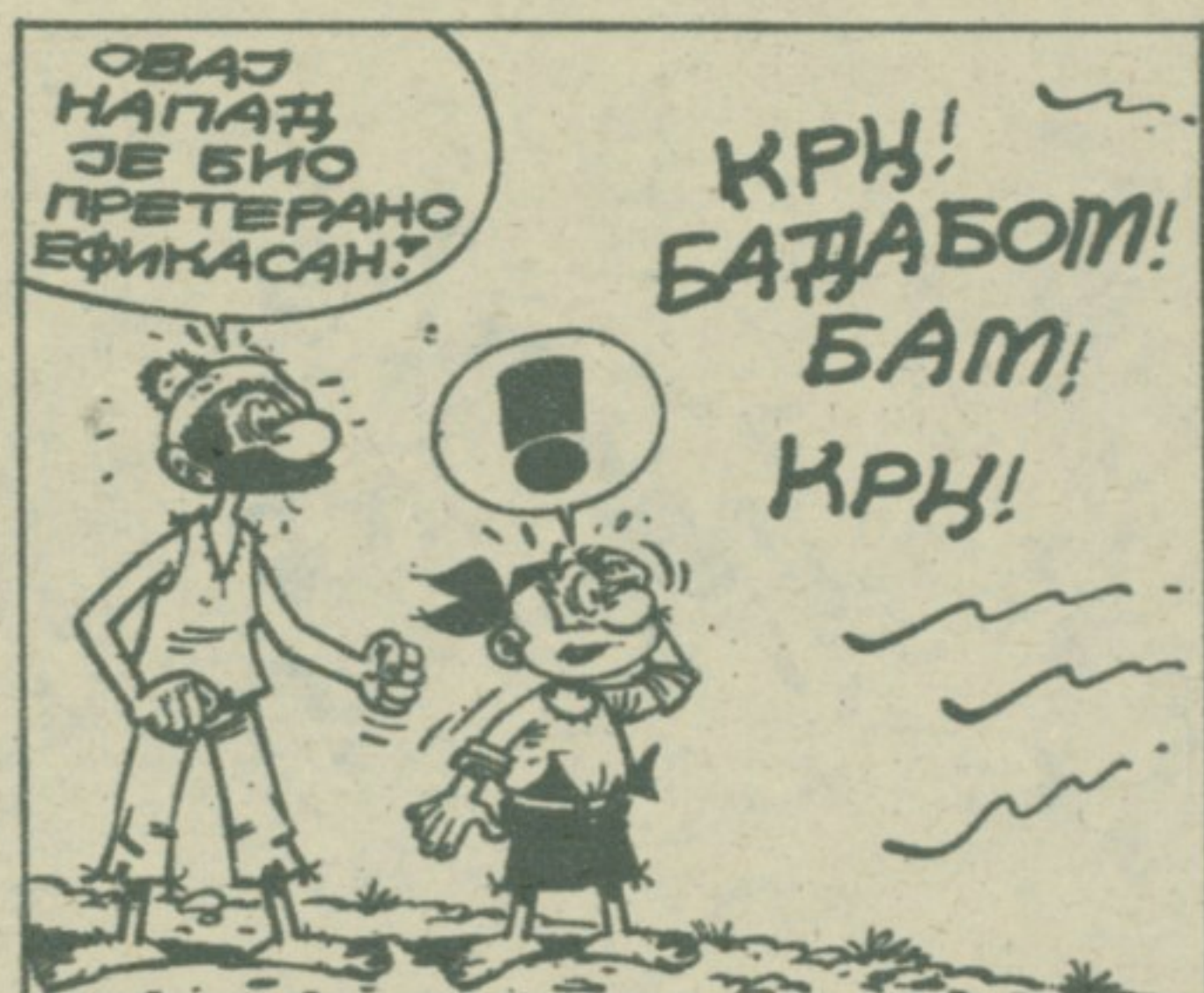
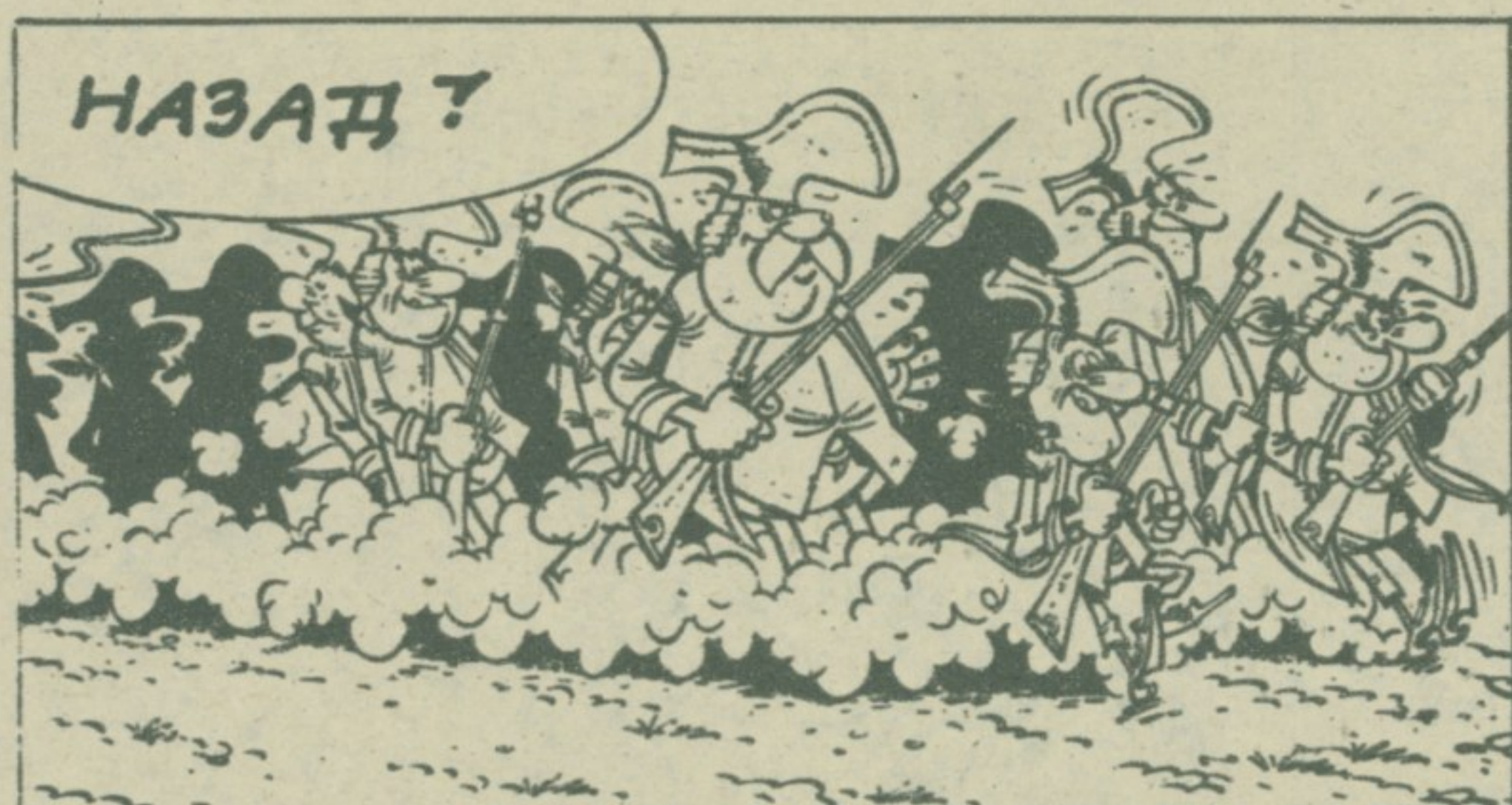

СОЛИДАРНОСТ СПАСАВА ЖИВОТЕ

НЕМАМ ВАЗДУХА!

**САМ НА 7.500 МЕТАРА ВИСИНЕ ПИЛОТ ЈЕ
БИО НА ИВИЦИ СВЕСТИ, ГОРИВО ЈЕ БИЛО
НА ИЗМАКУ...**

Ало, Калгери, овде
Цесна Еко Виски
Тенго, примате ли
ме? Калгери, јавите се!

Расел Лејба, који је у
том тренутку летео изнад
западне зоне канадске о-
бласти Саскачеван, налазио
се у изузетно тешкој ситу-
ацији. Према његовим про-
рачунима остао је само
још минут времена пре не-
го што изгуби свест.

— Калгери одговорите:
— узнемирани Лејба поно-
во је завапио. — Налазим
се источно од Импреса, на
висини 8.500 метара. Остао
сам без кисеоника! Губим
свест! Молим хитну дозво-
лу за слетање!

Одговора, међутим, није
било. У очајању, Лејба је
заокренуо према северу да
би избегао друге авионе на
овој линији, укључио и ау-
томатско управљање за
висину 7.500 метара, поде-
лио свој мали аутоматски
радарски уређај и прити-
снуо дугме TRANSMIT, што
на авијатичарском је-

зику значи да је затражио
помоћ. Затим је утонуо у
неко стање полусвести.

40 ИСПОД НУЛЕ

Тог четвртка, 28. априла
1977, освануо је диван сун-
чан дан. Тако је бар почео
за Расела Лејбу, четрдесет
шестогодишњег зубара из
Винипега, који се спремао
да авионом, службено, от-
пукује на острво Ванкувер
на западној обали Канаде.
Намеравао је да ово путо-
вање искористи за један
дуги викенд у друштву
своје ћерке Шерилин, но-
вопеченог студента универ-
зитета у Викторији.

Још 1974. године Лејба је
набавио Цесну 310, двомо-
торни са турбокомпресором,
авион способан за летове
до висине од 9 хиљада ме-
тара. Са 15 година иску-
ства имао је дозволу да
лети и на овим висинама.
А да би избегао ветар, ко-
ји је тог путра дувао брзи-

ном од 50 чворова, одлучио
је, први пут у животу, да
лети на квоти 8.500 метара.
Није хтео ништа да ризи-
кује па је, за ову прилику,
обезбедио и један помоћни
апарат са кисеоником.

Из Винипега је кренуо у
15,40 часова и полако узле-
тео на висину 8.500 метара.
Затим се, линијом 504, упу-
тио ка западу. Кад је око
18 часова прелетео Регину,
главни град провинције
Саскачеван, приметио је да
са грејањем нешто није у
реду. Такође и са радио-ве-
зом. Грејање је затим
престало да функционише
и температура у кабини
спустила се на 40 испод
нуле. За ову хладноћу Леј-
ба уопште није био при-
премљен. Сунце, које се
пробијало кроз стакло, гре-
јало му је тело док су му
с руке и ноге полако хла-
диле.

Поново је узалуд поку-
шао да ступи у везу са Ре-
гином или Калгаријем да
би добио дозволу за сле-
тање. Покушао је све та-
ласне дужине чак и канал
који искључиво користе
пилоти „Ер Канаде“ Нико
није одговорио.

Лејба је наставио лет
строго се придржавајући
плана летења. Тада је
констатовао да су се глав-
не резерве кисеоника ис-
црпили па је прешао на
помоћни уређај. Али, услед

сувише ниске температуре
апарат је лоше функцио-
нисао — добијао је мини-
малне количине кисеоника.

ЖУТА СВЕТЛОСТ

За пилота који сам лети,
недостатак кисеоника у ор-
ганизму ако он тога није
свестан, може бити веома
опасан. Обично значи гу-
битак свести и лагану
смрт. А према развоју ситу-
ације, Лејба ништа друго
није могао да очекује. Гла-
ва му је нагло олакшала,
уши су му заглупеле, по-
крети су му бивали све
тежи и све успоренији.
Препознао је симптоме и
схватио да је у животној
опасности. Налазио се у-
право изнад границе изме-
ђу Алберте и Саскачевана,
250 километара далеко од
Калгерија.

На торњу аеродрома у
Калгерију контролор лето-
ва Денис Рипли тек што је
открио сићушну тачку на
ивици радарског екрана
кад се зачуло зујање и по-
јавила се жута треперава
светлост. Убрзо се тачка
претворила у два велика
правоугаоника, један иза
другог. Рипли је одмах
схватио да је то нечији
позив за помоћ.

Контролишући распоред
летова за тај дан, наишао
је на авион који је једини
имао правац запада —
Цесну 310 са регистрацијом
CF-EWT. Одмах је поку-
шао да са овим авионом
успостави везу, али му то
није пошло за руком. По-
звао је друге авионе у овој
зони надајући се да ће
преко неког од њих моћи
да ступи у контакт са Це-
сном.

Случај је хтео да се ту,
на редовној линији у
правцу Калгерија и на
квоти 8.500 метара, нађе а-
вион „Ер Канаде“ DC-9
којим је управљао триде-
сет деветогодишњи Дејв
Мороу.

Рипли је позвао Мороуа
и његовог копилота Тома
Олдриха да се придруже
трагању за Цесном. Овај је
одмах сишао на 7.950 мета-
ра да би избегао ризик ди-
ректног судара и да би
лакше запазио Лејбин ави-
он. Затим је путницима о-
бјаснио шта се догађа и
замолио их да му се при-
друже у осматрању неба.
Путници су овај позив о-
збиљно схватили. Нарочито
упорна је била једна жена,
изразито материнског лика,
која је заузимала седиште
5-E — од тог тренутка ни-
је више скидала поглед са
прозора.

НОВА ОПАСНОСТ

Држећи се квоте од 7950
метара Мороу је, не знају-
ћи, летео управо изнад
Лејбе који је био око 450
метара ниже. Истовремено
јавио се Рипли:

— Можете на било коју
висину и у којем год же-
лите правцу у околини не-
ма никога

Према његовом прорачу-
ну Лејба је требало да се
налази 8 км северно од
DC-9.

И кад је најзад ухватио
Цесну на екрану свог ра-
дара Мороу је наставио да
га тражи изнад себе, веру-
јући да још лети на 8.500
метара. А онда...

— Ено га! — зачуо се
повик узбуђене жене са
седиште 5-E. — Ено га
доле лево!

Настао је жагор и коме-
шање путника; сви су же-
лели да виде авион. Мороу
је смањио гас и направио
неколико осмица како би
дошао иза Цесне док је
Олдрих контроли саопшта-
вао њен положај. Лејба их
није видео, али их је чуо
и, уз велике напоре, успео
је да проговори:

— Ледим се и немам
ваздуха!

— Не брини, колега —
дочекао је Мороу — одмах
ћу ти помоћи да се спу-
стиш на висине где ће ти
бити лакше.

Олдрих му је давао у-
путства, али је Лејба био
толико паралисан да му је
требало четири минута да
покрене команде које су
биле везане за аутоматског
пилота и 7.500 метара ви-
сине. Искрсла је и нова о-
пасност — гориво му је
било на измаку.

»СПАСАО СИ МИ ЖИВОТ«

Пола часа кружења из-
над Лејбе било је довољно
да и DC-9 исцрпи сво-
је резервоаре. Заокрећући
према Калгерију, два пи-
лота помогли су Лејби да
се спусти на 2.400 метара, а
затим су га усмерили ка
најближем аеродрому у гра-
дићу Хана. Међутим, нај-
горе још није било прошло;
иако је разредио гориво,
да би му што дуже тра-
јало резерве су спале на
минимум. Изгубио је при-
себност, срце му је у грлу
залупало. Готов сам, по-
мислио је. Саопштење
контролора Риплија да се
налази на 135 километара
далеко од Калгерија и да
има добар правац, било му
је слаба утеха. Мороу је да
пронађе други аеродром
пре него што му се резерво-
ари испразне. У том тре-
нутку, сасвим неочекивано,
огласила се једна друга
Цесна 310 којом је управ-
љао Дин Диксон.

— Ја ћу да га поведем —
рекао је Риплију, а затим
се обратио Лејби. — Упра-
во си прелетео аеродром у
Хани. Налазиш се 32 ки-
лометра далеко од Драмхе-
лера. Кад се појавим ис-
спред тебе, следи ме. После
скоро два часа летења Лејба
је угасио моторе, изашао
из кабине, сео на крило а-
виона и погнувши главу
заклупчио. Кад је подигао
поглед, крај њега је стајао
Дин Диксон.

— Спасио си ми живот!
— то је било све што је
успео да изговори.

Д. В.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

ВАС
ВОДЕ
У
СВЕТ

У прошлом броју смо вам саопштили да од следећег 1506. броја „Политикиног забавника“, који излази 7. новембра 1980. године, почиње ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА „ЗАБАВНИК И ЈАТ ВАС ВОДЕ У СВЕТ“.

Игра има 12 кола и траје 12 месеци — сваког месеца 1 коло за коју су ЈАТ и „Забавник“ обезбедили 444 вредне награде, по 37 за свако коло.

ЈАТ је за свако од 12 кола обезбедио по једну главну награду која се састоји од по једног »Air lift« аранжмана, тј. посете са смештајем и боравком, и то: „Викенд у Каиру“, „Упознајте Париз“, „Викенд у Варшави“, „Лондон“, „Викенд у Риму“, „Златни Праг“, „Москва и Ленинград“, „Тунис“, „Викенд у Берлину и Потсдаму“, „Викенд у Атини“, „Малта кроз векове“ и „Софија и манастир Рила“. Аранжмани трају 4 до 7 дана.

Поред ових 12 главних награда, ЈАТ даје и 48 утешних.

„Политикин забавник“ даје још 384 награде: цепне рачунаре, претплате на „Забавникова“ издања, 60 награда у књигама, 125 мајица с именима „Забавникових“ листова, 120 комплекта значака и 60 књига комплекта „Микијевог забавника“ и „Дениса“.

Право учешћа у игри имају сви читаоци „Политикиног забавника“ старији од 7 година.

Уколико добитник неке од првих награда буде млађи од 14 година, ЈАТ и „Забавник“ ће од њих образовати групу која ће у пратњи новинара „Забавника“ по посебном програму посетити Амстердам и његове знаменитости о чему ћемо детаљније писати у једном од бројева у току игре.

У сваком колу читаоцима ће бити постављена по 4 питања везана за град на који се односи главна награда игре. Задатак читалаца је да тачно одговоре на сва питања, упишу на купон одговоре и тачну адресу, налепе искључиво на дописницу и, најкасније десет дана по објављивању купона, пошаљу на адресу: „Политикин забавник“, Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124 са назнаком: За игру „Забавник и ЈАТ“.

Имена добитника биће објављена у „Политикином забавнику“ после сваког кола о чему ћемо вас детаљније обавештавати у току игре.

Не заборавите: игра почиње 7. новембра 1980. године, а завршава дванаестим колом новембра 1981. Чекају вас занимљива путовања, многи пријатни доживљаји и велики број вредних награда које вам нуде „Политикин забавник“ и ЈАТ.

УКОЛИКО НЕКИ ОД АРАНЖМАНА УСЛЕД ВИШЕ СИЛЕ БУДЕ ОТКАЗАН, ЈАТ И „ЗАБАВНИК“ ЋЕ ДОБИТНИЦИМА ОБЕЗБЕДИТИ ДРУГЕ АРАНЖМАНЕ СЛИЧНЕ ВРЕДНОСТИ.

КАО! ВИДИМО
СЕ ИДУЋЕ
НЕДЕЉЕ У
КАИРУ!

4 питања · 444 награде!

СПЕЦИЈАЛИТЕТ КИНЕСКЕ КУХИЊЕ

На многобројним мањим и већим острвима Малајског архипелагу стално су настањене ласте чија се гнезда користе за припремање специјалитета кинеске кухиње који се зове: супа од ластиног гнезда. На неким од ових острва становништво чак искључиво живи од продаје ластиних гнезда, мада се још баве риболовом и сакупљањем бисера.

Ластина гнезда су на цени и до, њих није баш лако доћи. Само за искључиво право њиховог сакупљања на острву Ко Фи Фи једна фирма из Бангкока плаћа властима суму којој одговара износ од 250 милиона наших динара. Овде, као у готово свим земљама „произвођачима“ ластиних гнезда, води се строга контрола колонија ових птица како би им се омогућило да се безбедно гнезде и одгајају младе. Захваљујући томе, број ласта, које су доскорашњим неконтролисаним мешањем у њихов живот биле угрожене, последњих година је у знатном порасту.

Ластина гнезда се сакупљају три пута годишње, у марту, мају и септембру месецу. То се обавља по строго поштованом церемо-

те гнезде. Становништво је уверено да „духови“ тиме награђују власнике за неко добро дело учињено у прошлости. У ствари, ласте су изневериле очекивања оних који су зидали куће са више спратова у намери да бар један спрат претворе у извориште зараде.

Кинески познаваоци деле гнезда у три категорије: црвена, бела и црна. Најређа су црвена гнезда и уједно најтраженија и најскупља, делом и због веровања да њихова боја потиче од ластине крви те су зато хранљивија од осталих. Доказано је да ова боја потиче од једне жбунасте биљке којом се неке ласте хране и да је њихова хранљивост равна белом гнезду која се сакупљају у првој тури. Нешто нижег квалитета су црна гнезда јер садрже извесан проценат непожељ-

ЛАСТИНО ГНЕЗДО

ЗА РУЧАК

нијалу: људи са специјалним капама, које су искићене горућим свећама, улазе у пећине газећи преко тепиха од разасутог цвећа; унутра мирише тамјан и у полумраку запажа се мноштво белих заставица постављених ради боље оријентације. Пошто изрецитују своје молитве сакупљачи започињу пењање на сталагмите служећи се лествицама начињеним од бамбуса и рафије, док у руци носе нарочити штап, такође од бамбуса, за скидање гнезда.

БЕЗ СЛАМЕ И ПЕРЈА

Сасвим је погрешно веровање да су ова гнезда, као већина других, мешавина сламе и перја. Ластино гнездо је сачињено од растегливе излучевине усних жлезда ове птице, односно од еластичних нити које се на ваздуху брзо суше претварајући се у густу отпорну материју. Већина од 76 врста птица из овог реда граде своја станишта од ове материје, али мало њих се искључиво њоме служи.

За Кинезе ластино гнездо није само омиљено јело, сматра се да има и леко-

Сем што је калорична и лагана храна, ластино гнездо, верује се, има и нека лековита својства. Сакупљање и припрема је строго поштован церемонијал.

вита својства. У чувеном кинеском издању „Белешке о травама“ стоји да је ластино гнездо калорична и лагана храна погодна за болесне и исцрпљене, да штити плућа, убрзава метаболизам, спречава кашаљ. Према неким другим изворима, ластино гнездо успорава старење, лечи бубрежне болести и мале богиње, регулише варење. Све ово међутим, није довољно проверено. Ластино гнездо уистину садржи одређене хранљиве састојке као неке протеине, фосфор, гвожђе и калцијум, али у далеко мањим количинама у односу на другу храну. Ипак, Кинез ће вам сигурно рећи: „Кад се не осећам добро узмем тањир са супе од ластиног гнезда и одмах

се опоравим. Зар то није довољан разлог да верујем у његово благотворно дејство!“

Круже различите приче о томе како су Кинези дошли на идеју да на овај начин прошире свој јеловник. По једној легенди све је почело од групе изгладнелих кинеских морнара, бродоломника на једном острву, који су, да би се одржали у животу, одлучили да опробају срећу са ластиним гнездима. Резултат је био изненађујући — опоравили су се и при одласку са острва извесну количину ових гнезда понели са собом у Кину. Друга прича каже да се неки евнух, по имену Сан Пао, једном приликом обрео у Малеизији на двору владара из династије Минг

где су му, као специјалитет, понудили ластино гнездо. Јело му је пријало па је нешто и са собом понео. Засигурно се, међутим, зна да су још у време династије Танг (618—907 године н.е.) ластина гнезда из великих пећина Нијан у Малеизији, које захватају површину од 11 хектара, мењана за посуђе и ситну робу. Ова трговина нарочито је цветала у време династије Минг (1368—1644 године н.е.). Рачуна се да у пећинама Малеизије данас живи око 400 милиона ласта.

ЦРВЕНА ГНЕЗДА НАЈТРАЖЕНИЈА

Ласте обично свијају гнезда на зидовима пећина или на гребенима изнад мора. Често међутим, иду на руку сакупљачима — праве гнезда на вишим спратовима кућа, као што је случај у старој индонезанској луци Герсик. Власници, од којих сваки у време „жетве“ сакупи просечно 13 кг гнезда, живе у приземљима а спратове препуштају својим крилатим посетиоцима.

У Пак Панангу, у северном Тајланду, постоји само једна кућа на којој се лас-

них примеса које се морају брижљиво odstraniti како би гнездо било јестиво.

Чини се да укус гнезда зависи од тога чиме се ласте хране. Птице које живе у приобалном подручју и хране се алгама и ситним морским животињама праве гнезда која су вреднија од оних из унутрашњости где се ласте углавном хране инсектима. Најквалитетнија гнезда потичу са Тајланда, Борнеа, Филипина и Индонезије, мада је и њихов квалитет доста неуједначен. Сви се слажу да сурогати, који се вештачки производе у Јапану и неким другим земљама и нуде углавном slabим познаваоцима, имају квалитет који је испод просека.

Пре изношења на тржиште, гнезда пролазе кроз прилично једноставну али дугу процедуру обраде. После сакупљања потапају се у воду и из њих се, дугим пинцетама, извлаче сва влакна и нечистоће. Затим се слепљују у колачиће или им се да неки други облик, сумпоришу се и излажу сунцу. Најзад се пакују у лименке или дрвене кутије у којима могу да се одрже по више година.

Ластина гнезда се на различите начине припремају. Супа се кува уз додатак зачина, комадића пилетине, пршуте или јаја од препелица. Ако се помеша са кокосовим орахом и шећером испашће веома укусни колачи. Кажу, укусне су и пилеће груди у сосу, пуњене ластиним гнездима.

Д. В.

Велики избор књиџа за децу и омладину неоидходна лекџира за ученике основне школе

1. Радичевић В. Бранко — АВАНТУРЕ СТРАШНОГ ТУТУРЕНКА
2. Петровић Мирко — БРАНКА
3. Селишкар Тоне — БУЈИЦА
4. Хоџић Адван — ЧУДО ОД ДЈЕТЕТА
5. Лукић Драган — ДЕЦА И ЏИНОВИ
6. Матошец Миливој — ДЈЕЧАК У ЧАМЦУ
7. Слаби Здењак — ДЕВОЈКА ИЗ ЦРНЕ КУЛЕ
8. Булајић Стеван — ДУКЉАН И ВУК
9. Костић Душан — ГОРА КОШТАНОВА
10. Матицки Миленко — ИНДИЈАНЦИ И ДЕВОЈЧИЦА
11. МУДРОСТ ДУГИНИХ БОЈА (бајке и легенде)
12. Гион Нандор — НИЈЕ ТО МОЈЕ ИМЕ
13. Кукај Рифат — ПЕТОНОГИ ЗЕЦ
14. Подгорец Видое — ПРЕПЛАШЕНЕ ПТИЦЕ
15. Стијачић Емилија — ПРИЧЕ О МИШУ
16. Ловрак Мато — ПРОЗОР ДО ВРТА
17. Маловић Драгутин — РИЋИ МАЧАК
18. Алечковић Мира — СУНЧАНИ СОЛИТЕРИ
19. Карол Луис — АЛИСИНИ ДОЖИВЉАЈИ У ЗАЧАРАНОЈ ЗЕМЉИ
20. Арђили Марћело — АТОМИНО
21. Пероци Ела — БАКА ПЛЕТЕ РУКАВИЦЕ
22. Пушкин Александар — БАЈКЕ О ЦАРУСАЛТАНУ, БАЈКЕ О РИБАРУ И РИБИЦИ
23. Радичевић В. Бранко — БАЈКЕ О ШАЉИВЧИНИ
24. Андерсен Х. Кристијан — БАЈКЕ
25. Швоб Густав — БАЈКЕ ИЗ КЛАСИЧНЕ СТАРИНЕ
26. Петровић Мирко — БАЈКЕ ЗА ДЕЦУ И ПРИЧЕ О ДЕЦИ
27. Царић Воја — БЕЛИ ВУК
28. Мало Хектор — БЕЗ ПОРОДИЦЕ
29. Хромаџић Ахмет — БИСТРИ ПОТОЦИ
30. Ћопић Бранко — БОСОНОГО ДЕТИЊСТВО
31. Калор Славко — БРЕЗА
32. Бевк Франце — ЦРНА БРАЋА
33. Николески Ванчо — ЧАРОБНО САМАРЧЕ
34. Бичер Стоу — ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА
35. Јовановић Ј. Змај — ДА ЧУДНЕ РАДОСТИ
36. Божич Драган — ДЕЧАК ЈЕ БАЦИО КАМЕН
37. Бевк Франце — ДЕЧИЈЕ ГОДИНЕ
38. Селишкар Тоне — ДЈЕД СОМ
39. ДЈЕВОЈЧИЦА СА СЕДАМ ИМЕНА (са-времене америчке приче)
40. Твен Марк — ДОЖИВЉАЈИ ХАКЛБЕРИ ФИНА
41. Њемцова Божена — ЗЛАТОКОСА ДЕВОЈКА
42. Ћопић Бранко — ДОЖИВЉАЈИ МАЧКА ТОШЕ
43. Шимуновић Динко — ДУГА
44. Радичевић В. Бранко — ДУХ ЛИВАДА
45. Верн Жил — 20.000 МИЉА ПОД МОРЕМ
46. Родари Ђани — ЏИП У ТЕЛЕВИЗОРУ
47. Данојлић Милован — ФУРУНИЦА ЈОГУНИЦА
48. Сандо Жил — ГАЛЕБОВА СТИЈЕНА
49. Бевк Франце — ГОДИНЕ САМОЋЕ
50. Раичковић Стеван — ГУРИЈЕ
51. Витез Григор — ХВАТАЈТЕ ЛОПОВА
52. Поповић Јован — ИСТИНИТЕ ЛЕГЕНДЕ
53. Лукић Драган — ИЗ ЈЕДНОГ ЏЕПА
54. Булајић Стеван — ИЗВИЋАЧИ ВИДРИНОГ ЈЕЗЕРА
55. Пелин Елин — ЈАН БИБИЈАН НА МЈЕСЕЦУ
56. Бажов Павел — КАМЕНИ ЏВИЈЕТ
57. Данојлић Милован — КАКО СПАВАЈУ ТРАМВАЈИ
58. Јаневски Славко — КАРАМБА БАРАМБА
59. Чехов Антон — КРАТКЕ ПРИЧЕ
60. Сушић Дервиш — КУРИР
61. Јершов Петар — КОЊИЋ ГРБОЊИЋ
62. Булајић Стеван — КРИЛАТИ КАРАВАН
63. Ћопић Бранко — МАГАРЕЋЕ ГОДИНЕ
64. Бевк Франце — МАЛИ БУНТОВНИК
65. Хауф Вилхелм — МАЛИ МУК
66. Станичић Анто — МАЛИ ПИРАТ
67. Тиобол Маргарет — МАНУЕЛИНЕ САНКЕ
68. Капиџић-Хаџић Насиха — МАСКЕМБАЛ У ШУМИ
69. Селишкар Тоне — МАЗГЕ
70. Облак Данко — МОДРИ ПРОЗОРИ
71. Колар Славко — НА ЛЕЋИМА ДЕЛФИНА
72. НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ
73. Максимовић Десанка — НА ШЕСНАСТИ РОЋЕНДАН
74. Облак Данко — НА ТРАГУ
75. Диклић Арсен — НЕ ОКРЕЋИ СЕ СИНЕ
76. Ловрак Мато — НЕПРИЈАТЕЉ БР. 1
77. Новак Вјенџеслав — НЕЗАСИТОСТ И БИЈЕДА
78. Самоковлија Исак — НОСАЧ САМУЕЛ
79. Булајић Стеван — ЊИХ ШЕЗДЕСЕТ
80. Хромаџић Ахмет — ОКАМЕЊЕНИ ВУКОВИ
81. О СОКОЛЕ СИВА ТИЦО (народне пјесме)
82. Лукић Драган — ОВДЕ СТАНУЈУ ПЕСМЕ
83. Мартић Анђелка — ПИРГО
84. Хромаџић Ахмет — ПАТУЉАК ИЗ ЗАБОРАВЉЕНЕ ЗЕМЉЕ
85. Назор Владимир — ПЈЕСМЕ
86. Подгорец Видое — ПЈЕСМЕ
87. Пушкин-Јесењин — ПЈЕСМЕ
88. Шимић-Шантић — ПЈЕСМЕ
89. Антић Мирослав — ПЛАВИ ЧУПЕРАК
90. Купер Фенимор — ПОСЛЕДЊИ МОХИКАНАЦ
91. Петровић Мирко — ПРИЧЕ О ЉУДИМА И ЖИВОТИЊАМА
92. Микић Алекса — ПРИЧЕ О МАЛИМ БОРЦИМА
93. Степановић Коста — ПРИЧЕ О МАЛИМ ПАРТИЗАНИМА
94. Ћопић Бранко — ПРИЧЕ ПАРТИЗАНКЕ
95. Павичић Јосип — ПРИЧЕ С МОРА И КОПНА
96. Џанкар Иван — ПРИПОВИЈЕТКЕ
97. Кочић Петар — ПРИПОВИЈЕТКЕ
98. Крањец Мишко — ПРИПОВИЈЕТКЕ
99. Дефо Данијел — РОБИНЗОН КРУСО
100. Панџо Шукрија — САМО ЈОШ КОСОВИ ЗВИЖДУЋУ
101. Вучо Александар — САН И ЈАВА ХРАБРОГ КОЧЕ
102. Крклец Густав — САН ЉЕТЊЕ НОЋИ
103. Вајлд Оскар — СРЕЋНИ КРАЉЕВИЋИ И ДРУГЕ БАЈКЕ
104. Витез Григор — СТО ВУКОВА
105. Черкез Владимир — СУНЦЕ У ДИМУ
106. Костић Душан — СУТЈЕСКА
107. Петровић Мирко — СВИРАЧ У ДВОРИШТУ
108. Лам Чарлс и Мери — ШЕКСПИРОВЕ ПРИЧЕ
109. Павичић Јосип — ШТА ПРИЧАЈУ ДАН И НОЋ
110. Кулиџан Драган — ШУМА И ПАХУЉИЦЕ
111. Инголич Антон — ТАЈНО ДРУШТВО ПГЦ
112. Вучковић Чедо — ТИМ ЛАВЉЕ СРЦЕ
113. Ћопић Бранко — У СВЕТУ МЕДВЕДА И ЛЕПТИРОВА
114. У СВИЈЕТУ СНОВА (избор бајки)
115. Селишкар Тоне — ВЕЛИКА ГАЛА ПРЕДСТАВА
116. Максимовић Десанка — ЗЛАТНИ ЛЕПТИР
117. Муравјова Ирина — АНДЕРСЕН (романсирана биографија)
118. Ленгтон Роберт — ЧАРЛС ДИКЕНС (романсирана биографија)
119. Хауард Џон — ПРИЧЕ О МАРК ТВЕНУ
120. Муравјова Наталија — Виктор Иго (романсирана биографија)

(Место и датум)
Непотребно прецртати

ИРО „ВЕСЕЛИН МАСЛЕША“ — ООУР „БЕОГРАД“
Београд, Томазеова бр. 26; тел. 492-348

НАРУЏБЕНИЦА

овим неопозиво поручујем следеће књиџе из библиотеке „Ластавица“

(читко уписати бројеве из огласа)

Одговарајући износ од _____ динара уплатићу на следећи начин:

а) ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање поштару приликом пријема књиџа)
б) НА ОТПЛАТУ у _____ редовних месечних рата по пријему књиџа и уплатница.

(најмања рата 150.— динара, а најдужи рок отплате 12 месеци са каматом 1—5% зависно од броја рата.

За купце на отплату обавезна је овера наруџбенице. Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.

(презиме, очево име и име)

(Занимање, назив и адреса ООУР — Радне организације)

(број поште, место становања, тачна адреса стана телефон у стану)

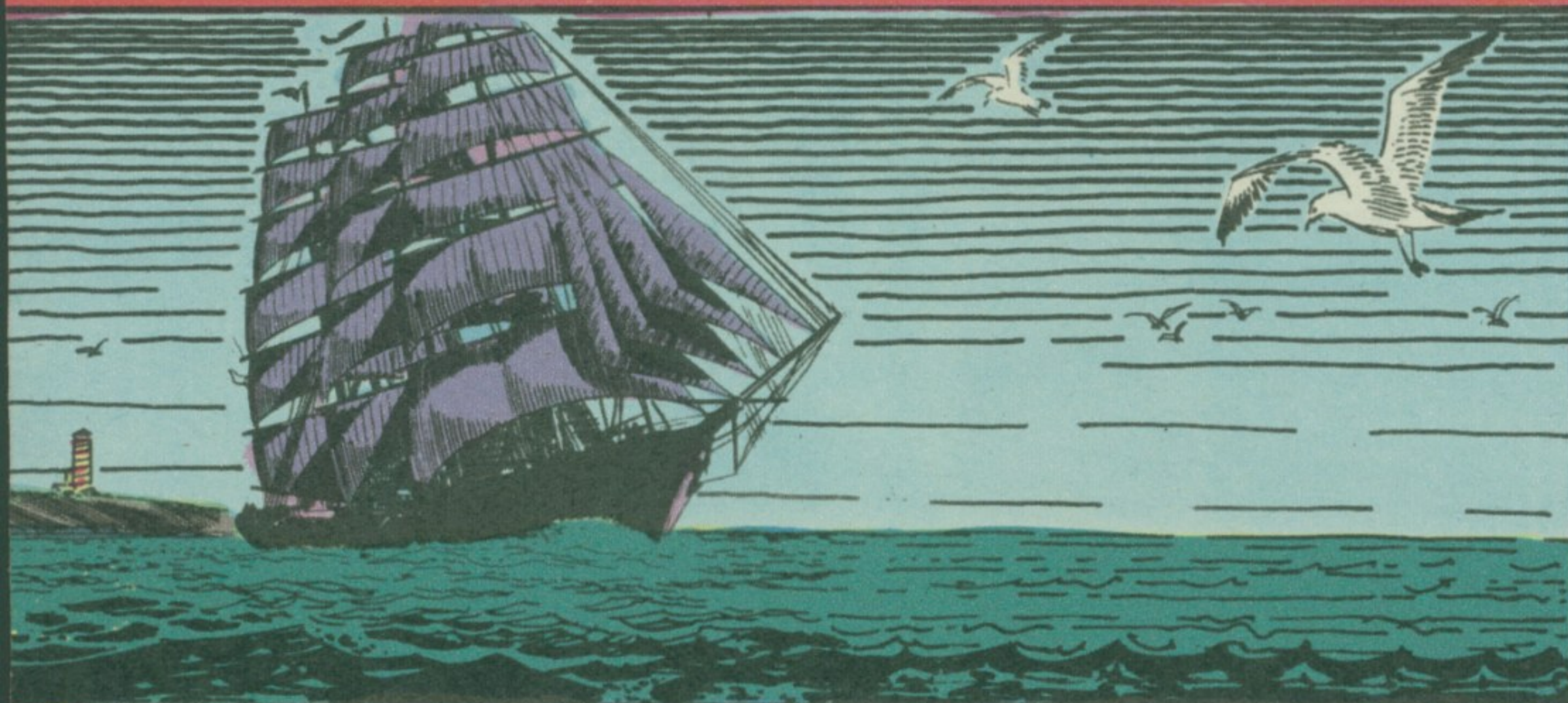
(Овера радне организације)

(својеручни потпис)

**ВРЕМЕ И
ВОДА
ЧИНЕ СВОЈЕ**

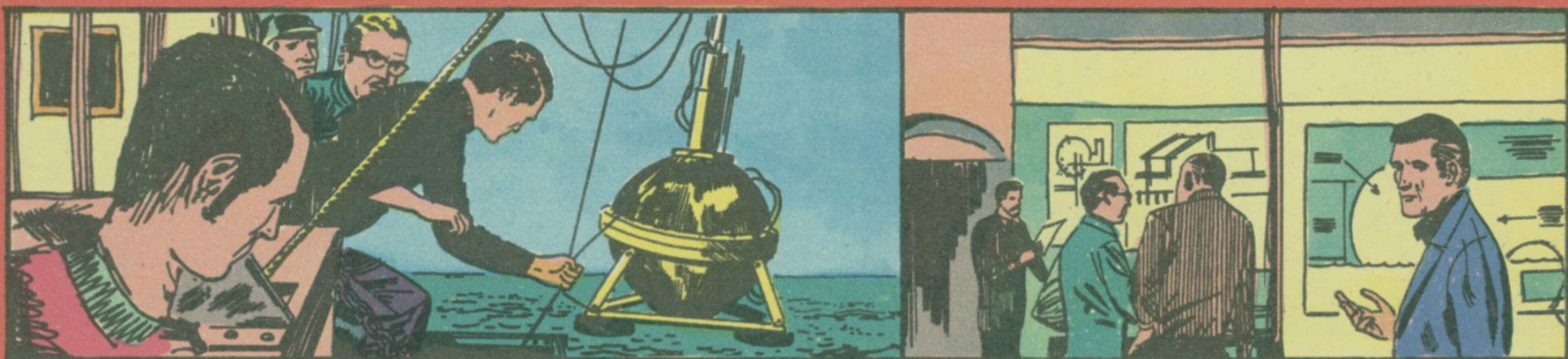
С. О. С. ИЗ ВЕНЕЦИЈЕ

Ма колико да се о Венецији зна и пише, човек кад се први пут нађе у овом јединственом граду на води остаје пријатно изненађен. Необичне грађевине изузетне вредности огледају се у зеленкастој води мора, велике куполе цркава и звоници парају небо, камени мостови плене својим хармоничним луковима а мноштво историјских споменика својом непролазном лепотом. Венеција је у последња четири века готово неизмењена. Овај град је својевремено био стетиште најпознатијих грађевинара Италије и највећих уметника света — сликара, вајара, јувелира, музичара, минијатуриста. Овде су штампане прве новине и одржана прва оперска представа у свету. Уметничко благо Венеције је огромно. Само на једном километру, почев од цркве Св. Марка, има 500 кућа, 120 цркава и 16 хиљада слика и скулптура. Будућност овог јединственог града, међутим, прилично је неизвесна. Венеција полако тоне. Темељи многих кућа су изложени а приземља нису за становање јер су често под водом. Последица је исељавање становништва: готово половина житеља Венеције из шездесетих година (око 90 хиљада) заувек је напустило град.

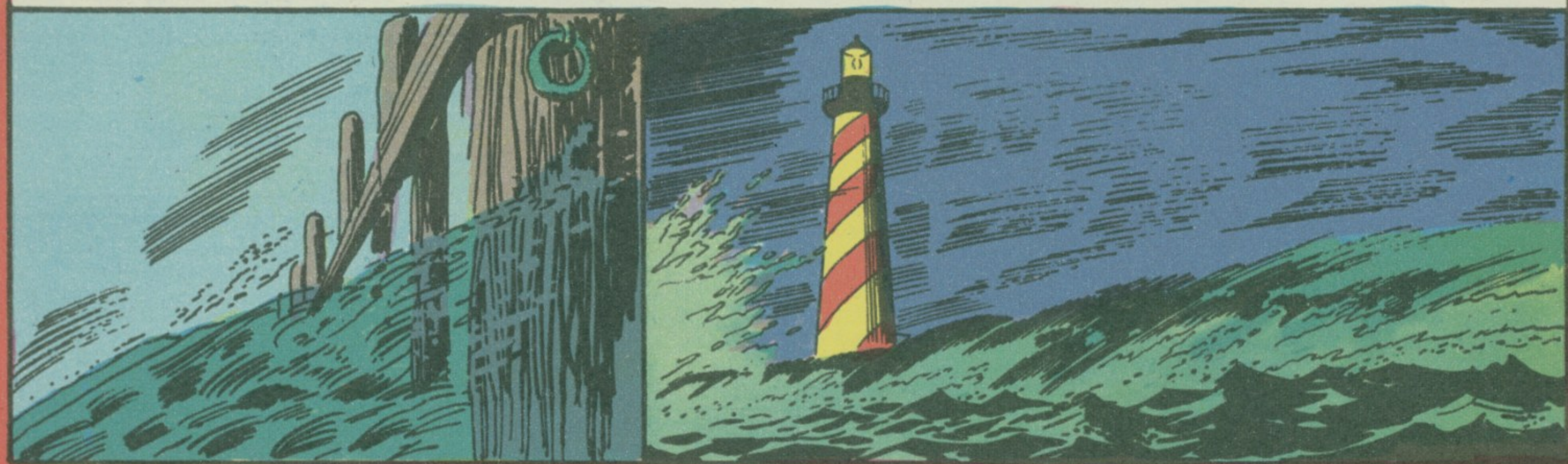
Венеција је основана 452. године када је становништво из унутрашњости, да би избегло нападима варварских племена са севера, населило преко стотину муљевитих острвца у лагуни на ушћу реке Бренте у Венецијански залив. Досељеници су за темеље кућа користили дебла која су набијали у муљ а преко њих су, да би обезбедили чврсту подлогу за градњу, постављали плоче. У темеље цркве дела Салуте, на пример, руком је побијено око милион и по дебала, што јој је омогућило да се и данас одржи над водом. Међутим, у већини других случајева опромна тежина камена, цигли и мермера, која вековима притиска већ несигурну подлогу, чини да тле незадрживо тоне. Уз то, отапање арктичких ледника временом је утицало на подизање нивоа воде у морима, док су геолошка померања, са своје стране, поспешила спуштање тла. Оно је сада толико ниско да чак и плима угрожава животе становништва. Скоро сваког дана у последњих неколико деценија житељи Венеције сведоци су једне мале катастрофе: кад ујутро отворе врата нађу се пред водом од које не могу даље. Понекад је 2 до 3 часа дневно читав град паралисан. Ово се нарочито догађа зими — у дане кад, уз плиму, дува јак ветар и кад је низак атмосферски притисак.

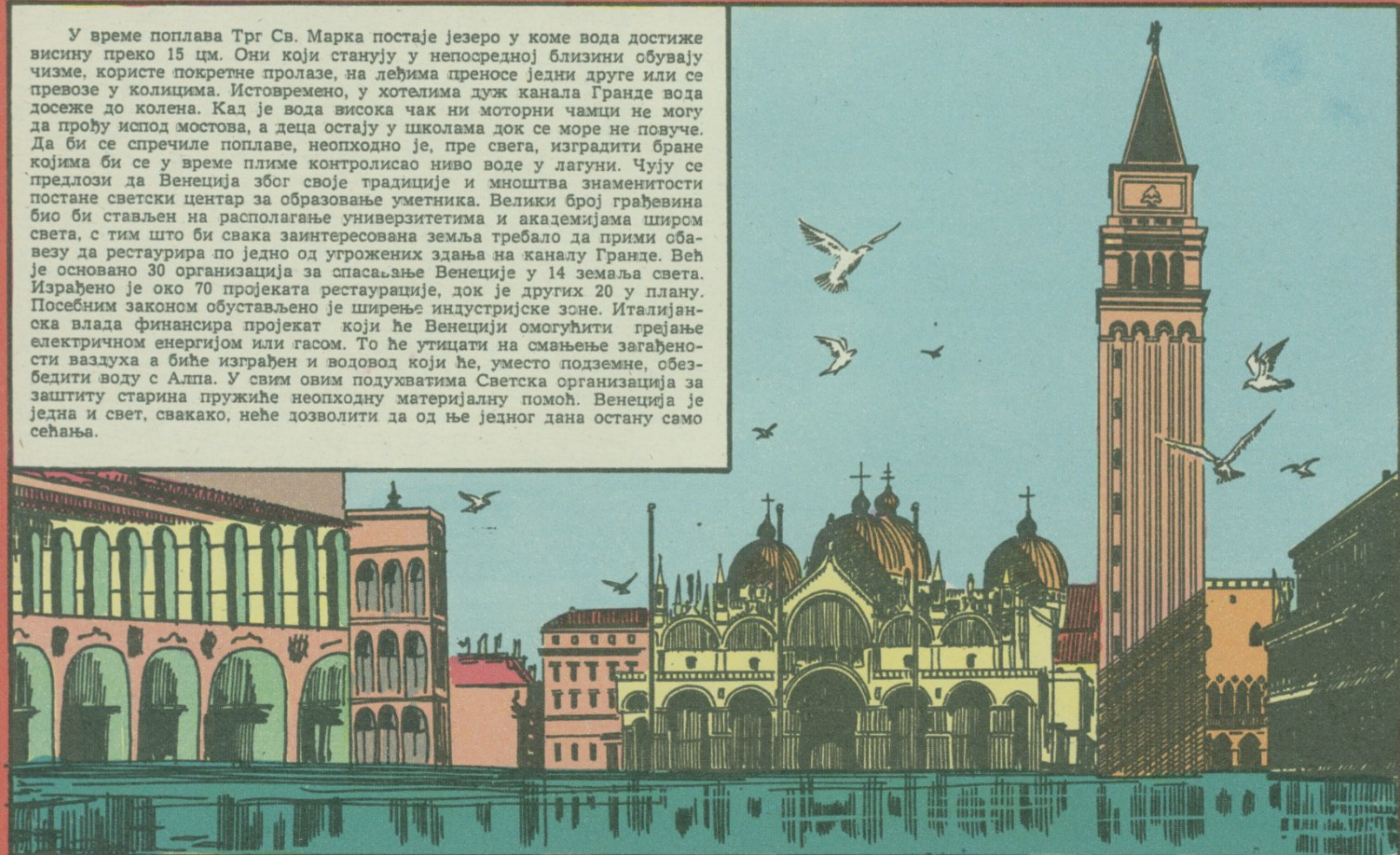

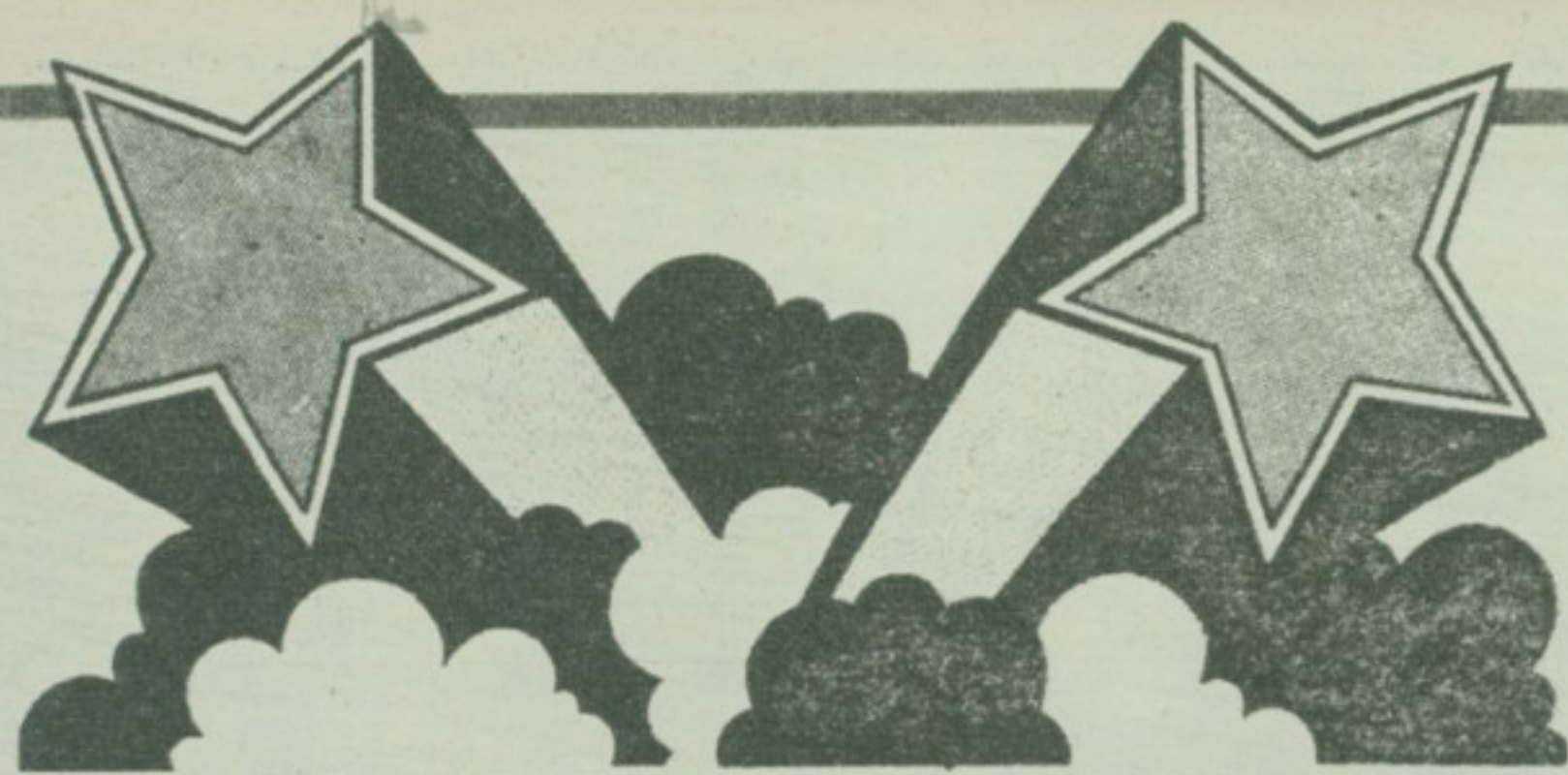
Вест да Венеција тоне први пут је 1961. године озбиљно узнемирила њено становништво и свет. Иако неприметно слегање тла траје већ више столећа, стручњаци су установили да су само од почетка оног века неки делови Венеције потонули преко 20 цм. Поред осталог, тврде они, огромни индустријски комплекси у непосредној близини града црпу велике количине подземне воде за своје потребе, тако да је тле на коме је Венеција почела да се „повлачи“, попут сунђера који се суши. Загађење воде и ваздуха такође има удела у наношењу штете старинама Венеције. Сваке године око 6 процената културног наслеђа овог града пропада од корозије коју изазива пара и дим, као

и хемијске супстанце које у море избацују индустријска постројења. Италијански државни савет за истраживање окупио је велик број светских стручњака у намери да се начини план за спасавање града. Оправке коштају много. У питању су милијарде. Код великог броја грађевина неопходна је темељна реконструкција. Кад се — једном у три године — канали чисте, преграђују се с обе стране и из њих се испумпава вода. А док радници избацују муљ и отпатке са дна, становништво оправља темеље кућа. Држава помаже тако што надокнађује 40 одсто укупних трошкова.

У време поплава Трг Св. Марка постаје језеро у коме вода достиже висину преко 15 цм. Они који станују у непосредној близини обувају чизме, користе покретне пролазе, на леђима преносе једни друге или се превозе у колицима. Истовремено, у хотелима дуж канала Гранде вода досеже до колена. Кад је вода висока чак ни моторни чамци не могу да прођу испод мостова, а деца остају у школама док се море не повуче. Да би се спречиле поплаве, неопходно је, пре свега, изградити бране којима би се у време плиме контролисао ниво воде у лагуни. Чују се предлози да Венеција због своје традиције и мноштва знаменитости постане светски центар за образовање уметника. Велики број грађевина био би стављен на располагање универзитетима и академијама широм света, с тим што би свака заинтересована земља требало да прими обавезу да рестаурира по једно од угрожених здања на каналу Гранде. Већ је основано 30 организација за спасавање Венеције у 14 земаља света. Израђено је око 70 пројеката рестаурације, док је других 20 у плану. Посебним законом обустављено је ширење индустријске зоне. Италијанска влада финансира пројекат који ће Венецији омогућити грејање електричном енергијом или гасом. То ће утицати на смањење загађености ваздуха а биће изграђен и водовод који ће, уместо подземне, обезбедити воду с Алпа. У свим овим подухватима Светска организација за заштиту старина пружиће неопходну материјалну помоћ. Венеција је једна и свет, свакако, неће дозволити да од ње једног дана остану само сећања.

ХИТ - СТРАНА РЕЗОНАНСА

Почетак ове јесени донео нам је неколико занимљивих дискографских пројеката. Продуцентске куће после летње паузе нуде најбоље што имају. Дискотон из Сарајева јавио се са новим синглом „старе“ добро знане групе РЕЗОНАНСА. На овој плочи налазе се две нумере композитора Бране Ликића који нам се први

бележити шестогодишњицу постојања састава.

На новом албуму и деветој сингл-плочи о којој говоримо успешно је настављена надградња стила најављеног претпоследњим синглом „Једно вече у хотелу“. А кад смо већ код новог стила музицирања групе РЕЗОНАНСА треба рећи да је он плод двогодиш-

МИШО КОВАЧ

Са шест милиона продатих плоча, огромним бројем победа на фестивалима и седамнаестогодишњим стањем на естрадној сцени иза себе, МИШО КОВАЧ ових јесењих дана својим поштоваоцима поново припрема пријатан диско-сусрет. Реч је о новом ЛП-ију, првом после последње златне плоче, коме је пришао са великим жаром. Како и не би: углед стечен напорним дугогодишњим радом треба очувати. А то није лако. Дошли су нени нови клинци са

својим новим идолима: СРЕБРНА КРИЛА и Здравко Чолић су у првом плану. Свега тога Мишо је свестан, али исто тако и свог места и квалитета. За неке и препотентан, али над за себе тврди да је један од водећих интерпретатора наше забавне музике у томе има истине. У ствари, Мишо је увек искрен, и у песмама и интервјуима.

Многа непозната певачка имена са којима је Мишо Ковач некада водио битне за примат данас припадају заборава. Управо зато што је свестан пролазности и чињенице да нико није вечит, недавно је одлучио да измени нешто у свом стилу и музици. О томе каже: „Окреноу сам се модернијем звуку, року. Не желим да ме пре времена време преглази. Промена је у ствари само у аранжманима. Да је био то добар потез уверио сам се када сам сазнао да ми је последњи ЛП постао златан. Познато је ко данас купује плоче. То су млади људи и за њих треба писати музику, и певати. Не може се вечно бити у шпицу, али може се опстати и бити модеран“.

Данас после толико година дружења са музиком у свету који може да буде суров Мишо филозофски размишља: „Због каријере и певања човек не сме да запостави свој живот, породицу. Најважније је забавну музику схватити заиста као забаву. Онда си се спасао. Ако је пан схватио као „бити ил не бити“, пропао си. Наша професија је најгора од свих. Због свих тих ствари, а и чињенице да није призната онолико колико тражи улагања. Наши људи много више цене оно што долази из иностранства, и кад те народ и заволи, званично си све мање уметник“.

„У свету музике променило се много шта. Све је мање поштовања међу људима, заборављају се неке етичке норме“, размишља Ковач. „Раније је плоча била круна једне каријере. Морао си већ бити популаран, имати радио-снимке и подршку штампе да би снимиио плочу. Данас се прво сними плоча, а онда иде све остало, а најчешће и не иде. И друге ствари су поремећене. Рецимо, ја имам највећу југословенску естрадну награду а немам статус уметника, а имају га неки певачи за које сам ја појам. Ето тако вам је то у овом нашем послу. Могло би још много чега да се каже, али не вреди. Уосталом, због чега говорити некоме нешто ако он не жели и неће да те саслуша. Зато је најбоље живети свој живот како те људи не би тумачили погрешно. Нека ме воле кроз моју песму. Једино ту нема лани!“

пут представља и као сниматељ и продуцент.

„Не растужуј ме“ је искрена љубавна песма, док је друга композиција „У кафићу бел Ами“ једноставан и лако певљив хит. То су уједно и први снимци начињени у студију „Резонанса“ који је однедавно почео са радом у Сарајеву. И док вам представљамо малу плочу састава РЕЗОНАНСА, треба рећи да ће се дискофили још једанпут у овој години сresti са овом групом. Наиме, у току је снимање новог, четвртог по реду, албума који ће се крајем године појавити у продаји и тако о-

њег заједничког рада садашње поставе коју, поред Бране и Бранке Ликић, сачињавају још и гитариста Џемал Новаковић, клавијатуриста Антон Малис и бубњар Драган Никачевић.

Контакт адреса:
Бранко Ликић
„Резонанса“
71000 Сарајево
Нурије Поздерца 6

НОЋНА СМЈЕНА

НОВА ПЛОЧА НОЋНА СМЈЕНА

НОЋНА СМЈЕНА је назив новоосноване рокенрол групе из Загребa која же ли да нам без улепшавања представи слику живота младог човека у великом граду. Тако бар о својој музици говоре чланови овог петочланог састава, а колико у свему том има истине можете се уверити сами ако пажљиво преслушате прву малу плочу састава на којој су две нумере: „Вртлог“ и „Стојим на углу“.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ДОБРА ТИ ВЕЧЕР, МАТИ МОЈА

Музика: Душан Шарац
Текст: Крсте Јурас
Пева: Мишо Ковач

Кад све би стало у две ричи,
кад туче прва ноћна ура,
у мојој соби ка' у причи
зашуми море, шкрипје шкура.

И кад те чујем како кажеш
да мора једном поћ' набоље,
а живот увик исто важе:
бескрајно море, шкрто поље.

Добра ти вечер, мати моја,
што ти могу рећи?
Добра ти вечер, мирно спавај,
и ја идем лећи.

Добра ти вечер, мати моја,
већ ме зову деца.
Ка' моју душу и њих грије
љубав с твога лица

И сад те видим, пуњу снаге
ди сама стојиш исприд двора,
док живот носи наше драге
ти си ка ситна насрид мора.

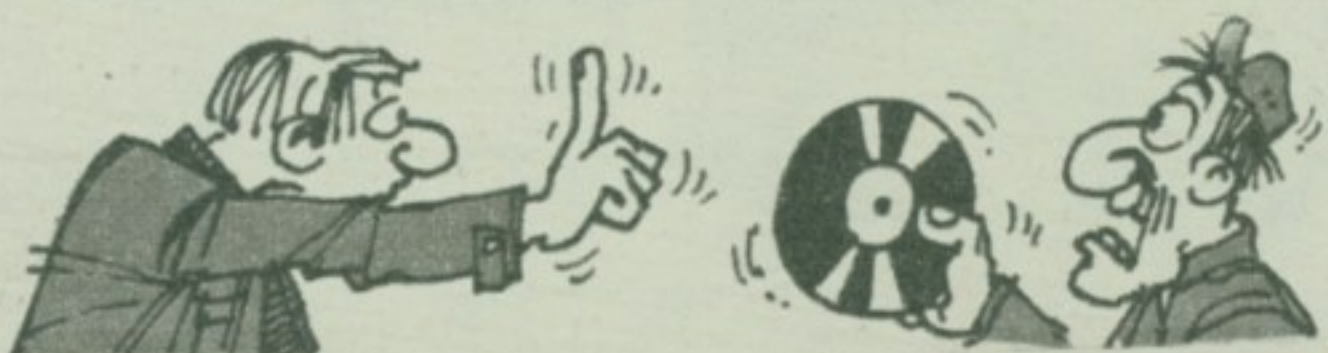
И тад те чујем како кажеш
да мора једном поћ' набоље,
а живот увик исто важе:
бескрајно море, шкрто поље.

Добра ти вечер, мати моја...

НАША КАРИКАТУРА

©МИЛО ХРНИЋ©

БЕРЗА ПЛОЧА

ЕКС
ТИ СИ
(Х.Т.С.)

За оригиналну касету »The Rolling Stones« дајем сниману касету Боба Дилана и оригиналну касету Оливера Драгојевића.

Вилиам Укушић,
Фунтана б. б.
52368 Врсар

Продајем 150 ЛП
плоча оригиналних
и домаћих издања
и 150 оригиналних

синглова. Заинтересованим шаљем списак.

Драган Сердар,
Језерска 1,
25263 Пригревица

Желео бих да продам велик број плоча следећих група: PINK FLOYD, DOORS, GONG, CAMEL, BLUE OYSTERS CULT, U.F.O., CLASH, SEX PISTOLS, IGGY POP.

AC/DC, JUDAS PRIEST, RUSH, WHO... Такође продајем велик број постера, поп-часописа, поп-мајица и беџева.

Слободан Миловановић,
7. јули 7/5,
11300 Смедерево

Желела бих да купим ЛП плочу »Tommy« (са музиком из истоименог филма), затим плоче

Доне Самер. РОЛИНГСТОНСА, ПИНК ФЛОЈДА и Род Стјуарта, само ако су добро очуване.

Снежана Јовановић,
Б. Паровића 2/5
35230 Ђуприја

Желела бих да купим ЛП групе ДРУГИ НАЧИН. Владислава Крмељ, III булевар 36/29, 11070 Нови Београд

њеним Америчким Државама где тамошњој публици представља своју најновију плочу. Чим се врате у Енглеску ЕКС ТИ СИ крећу на велику турнеју по Европи, а говори се да ће можда посетити и нашу земљу.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ЕЗИЦЕНТАР је рок-група која већ четири године забавља младе у Бачком Петровцу. Наступе приређује не само у свом месту, већ и у околним селима и у Новом Каду. Узор су им ДОРСИ, чије композиције и изводе, али на свом репертоару имају и песме РОЛИНГКТОУНСА, ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТРА, Боба Сигера, Боба Дилана, као и неколико својих композиција на словачком језику (»О, љубав«, »Већ је зора« ..)

Чланови састава су: Новица Јанковић (вокал), Мирослав Илић (бас-гитара), Камел Бовђиш (со-ло-гитара), Мирослав Частвен (органа) и Јарослав Лепорис (бубњеви).

Сузана Деретић
Народних хероја 5/3
Нови Београд
(хонорар 150 дин)

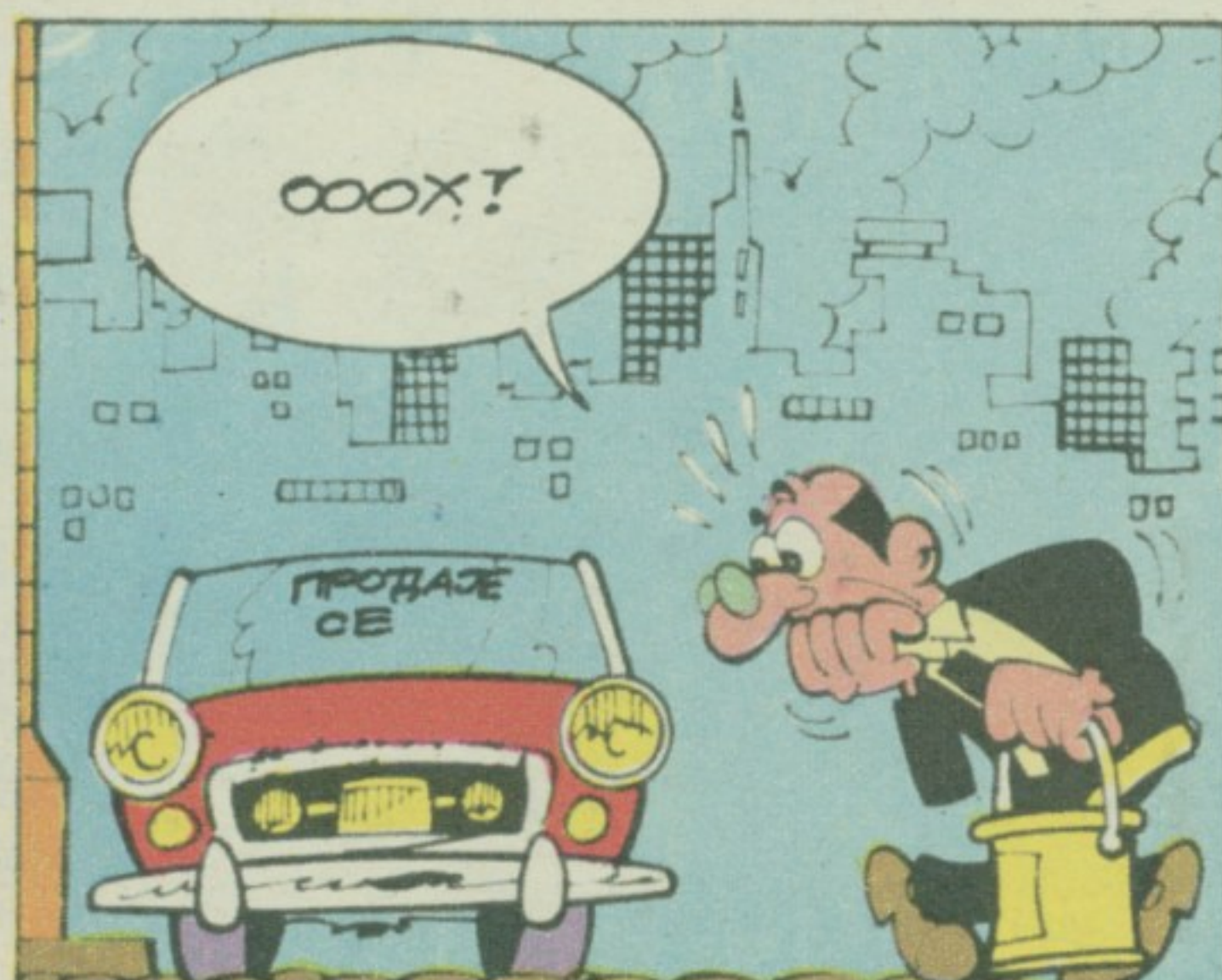
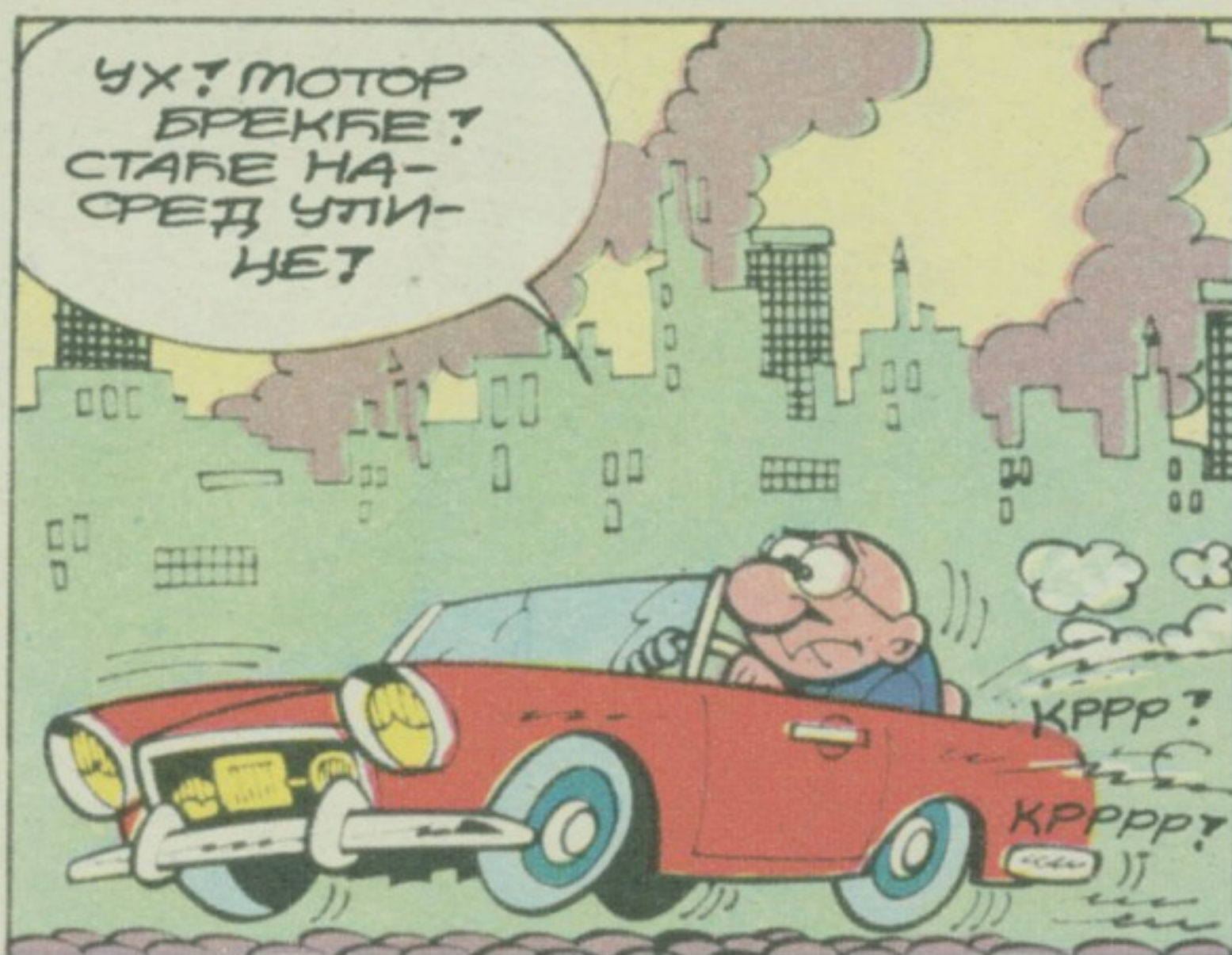
ВЕСТИ ИЗ БАЧКОГ ПЕТРОВЦА

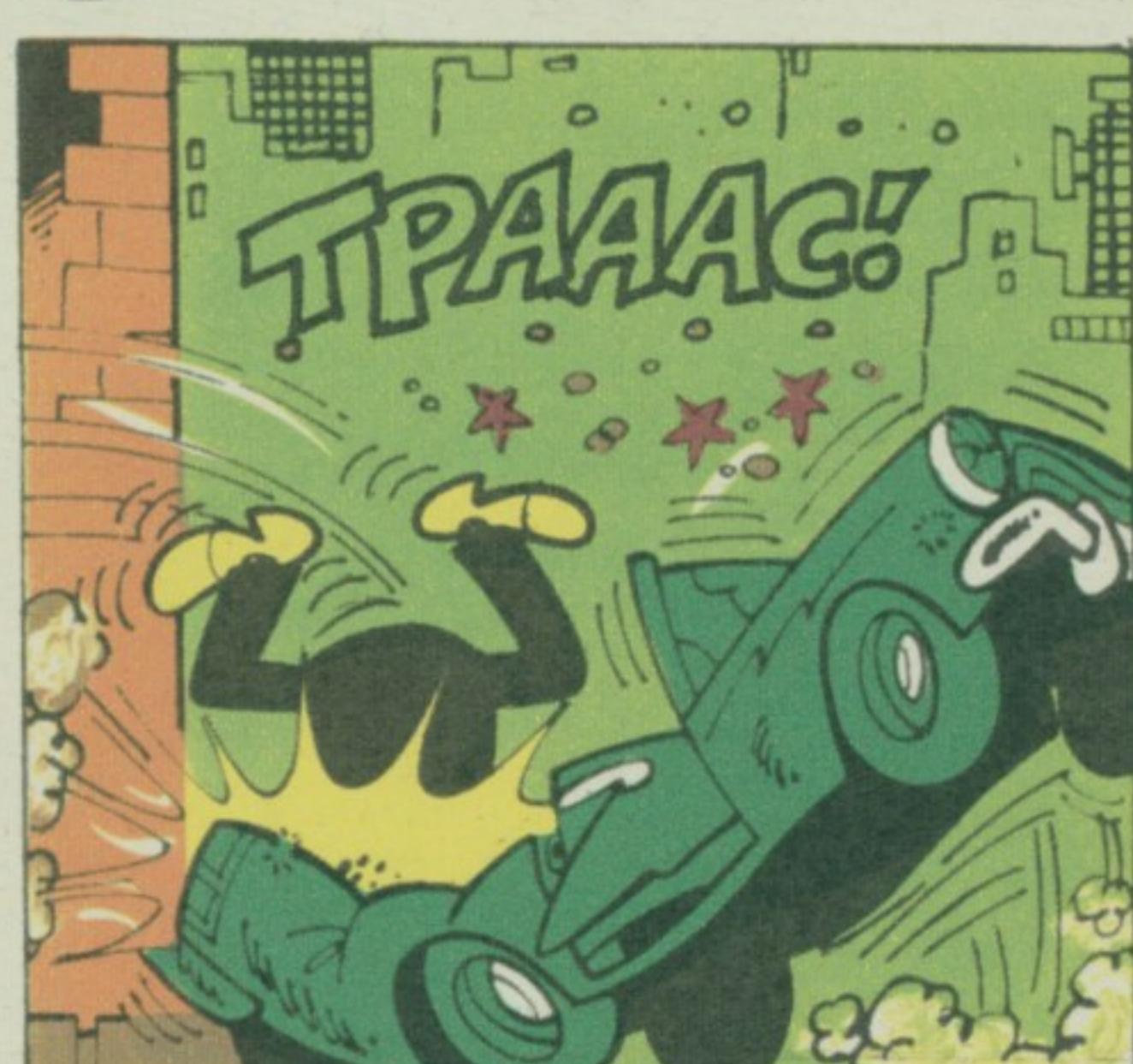

ПОТРЧКО:

КОЛА НА ПРОДАЈУ

ДОРЋОЛСКА ПОСЛА

Право презиме било му је Скендеровић, али га као таквог готово нико није познавао. Речи — Коста Скендер, то је већ било нешто друго. Тим именом, новине су пуниле

пристали, пристао је и младин свекар који је од раније имао нерашчишћене рачуне с попом. У „игру“ је морао да уђе и кмет. Коста и два жандарма били су као запете пушке па је преостало да се чека да грешник загризе мамац.

Није прошло ни неколико дана, а свештеник је понудио, у пролазу, саста-

Овај данас познати израз настао је у старом Београду и везује се за једног човека и подвалу коју је извео

жене!

Нагрђени поп излетео је напоље као да га гоне ђаволи.

Да би се осветио Скендеру, пустио је по Грузи глас да је тек завршени мост, иначе направљен по Костином наређењу, „склепан од трулих дасака“. Сељаци су поверовали и упорно заобилазили ђуприју.

Да би их разуверио, Коста је послао курира у Крагујевац да доведе топовску батерију, потом позвао кметове, окупио сељаке и са њима стао под мост. Неколико пута топови су протандркали изнад њихових глава, али мост није „задрхтао“. Сељаци су окренули леђа попу.

ПАЛА ВЛАДА

Ускоро је влада послала Косту Скендера у Колубару да среди путеве, разуме се, кулуком народа. Али кад је Коста започео радове, пала је влада либерала. На власт су дошли радикали, противници Милана Обреновића. Скендер сада није смео да тера народ да кулучи. Штавише, сељаци су му се смејали у брк јер им није могао ништа.

Довитљиви полицајац се снашао: једног дана фалсификовао је телеграм и послао га као распис кметовима. У тексту је стајало: „Радикалска влада поднела оставку — напредњаци образовали кабинет на челу са господином Милутином Гарашанином“. Следећег дана узјахао је коња и кренуо на ваљевски друм. Кад је стигао, сељаци су увелико ра-

дили такмичећи се ко ће више и боље.

— Тако вас волим! — шепурио се Коста.

Тек после недељу дана сељаци су схватили да су насамарени, али су тада путеви већ били поправљени. Новине су надугачко писале о Костиној ујдурми, читаоци у Србији тресли се од смеха, а Колубарци грдили и претили. Због злоупотребе службеног положаја, Коста је премештен.

Када се угасила лоза Обреновића, за Косту није више било места у служби. Повукао се у свој кућерак у једном од најстаријих крајева Београда — Дорћолу и ту живео од пензије. Али, ко је могао да га натера на миран живот! Увек у покрету и вечито

лаж како се у Бечу врши подмлађивање пресађивањем жлезде са мајмуна на човека. Читао је у новинама, вели, и да је то скупо. Вест се муњевито пронела Дорћолом. Људи су се узбудили, ствар је била озбиљна. Један старац, Грк пореклом и велика тврдица, који је имао винарски подрум, али га одавно предао сину, одушевио се и пожurio код Косте.

— Чујем, гос'н Скендер, да ће и онај рентијер Биња Мешулам у Беч!

— Вала, хоће! — нехајно је одговорио Коста. — само је одговорио Коста. — Само он је друго, има паре, ти немаш, за операцију треба најмање сто хиљада!

Старац се готово наљутио. Грунуо је на врата и убрзо се појавио с новцем. Видећи да је забраздио, Коста је почео да му се извињава објашњавајући да је све била само шала. Старца као да је погодио гром.

ступце, Дорћолци разбијали бригу препричавајући искуства са некадашњим полицајцем.

Коста је био полицајац и то највернији кога је династија Обреновића имала. Невоља за њу била је у томе што јој није био одан и народ. У време Милана Обреновића нарочито су се комешали Грузјани. Коста је добио задатак и одређене руке да их притегне. Међутим, њему „одређеница“ и није била потребна: увек је радио по своме.

Грузјани су га дочекали са намештеним осмехом, а онда, служећи се разним домишљатостима, чинили све да га натерају да оде. Коста је узалуд покушавао да им доскочи.

СТРАШНИ ПОПАДИЈИН СУД

Главни идеолог отпора и вођа акције против Косте био је неки грлати поп који се бацао дрвљем и камењем на власт, позивао сељаке на политичку борбу, грмео. Видео Коста да поп много мути воду и да тако даље не иде, па је почео да му тражи слабу тачку. И нашао је: попова слабост биле су жене које је волео више него службу божију и често, кришом од горопадне попадије, „шарао“ парохијом.

Коста је брзо средио ствар. Нашао је једну удаћу младу сељанку и обећао јој десет дуката ако прихвати попово удварање и намами га у клопку.

Сељанка и њен муж су

жељан друштва и шале отворио је трафику. Ту су се поваздан окупљала дорћолска спадала, претресајући дневни живот и смишљајући подвале.

Поред дувана, Коста је продавао и таксене марке, уз њих писао молбе и жалбе, а кад дођу јесењи дани — провсдацисао нежењама. Онако мален, са крушастом главом и седом брадицом, провлачио се између дорћолских кућа, политисао, причао вицеце, или само навраћао код домаћица на слатко и кафу.

СКУПО ПОДМЛАЂИВАЊЕ

Неком приликом, у разговору са пајташима, пало му је на памет да одвали

Пукла је брука и Коста је опет „ушао“ у новине. Новинари су га јурили по Дорћолу, а он их избегавао не желећи да каже колико је имао „путника“ за Беч. Само једном од њих рекао је да је било двадесетак кандидата за подмлађивање, али је и тај разговор скратио одмахнувши руком:

— То су наша дорћолска посла! Сами ћемо то да расправимо, не требају нам свирачи!

Временом, Коста је постао жива историја Дорћола. Умро је пред рат 1940. године. Његови вицеци и досетке дуго су препричавани у старом Београду.

Миленко Тодоровић

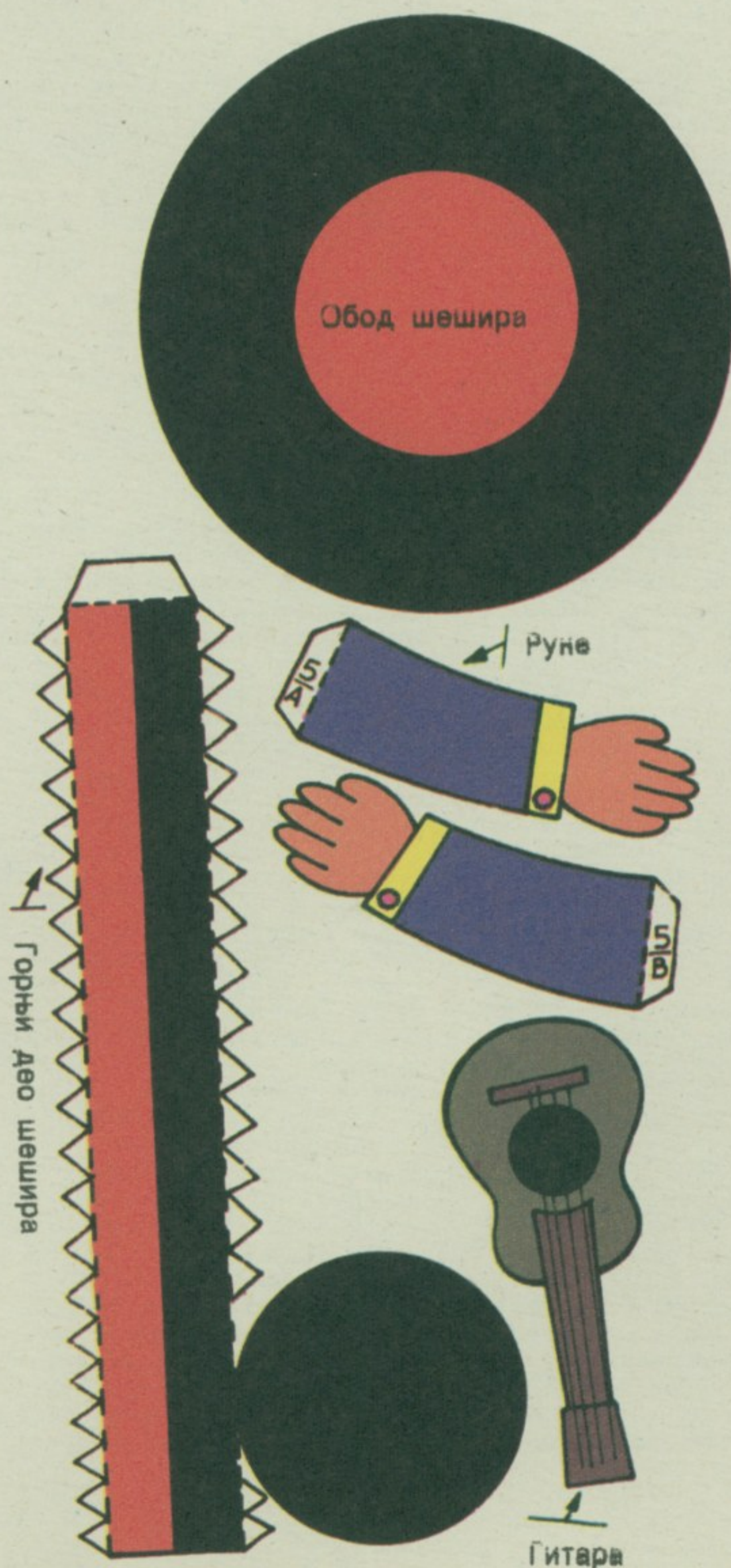
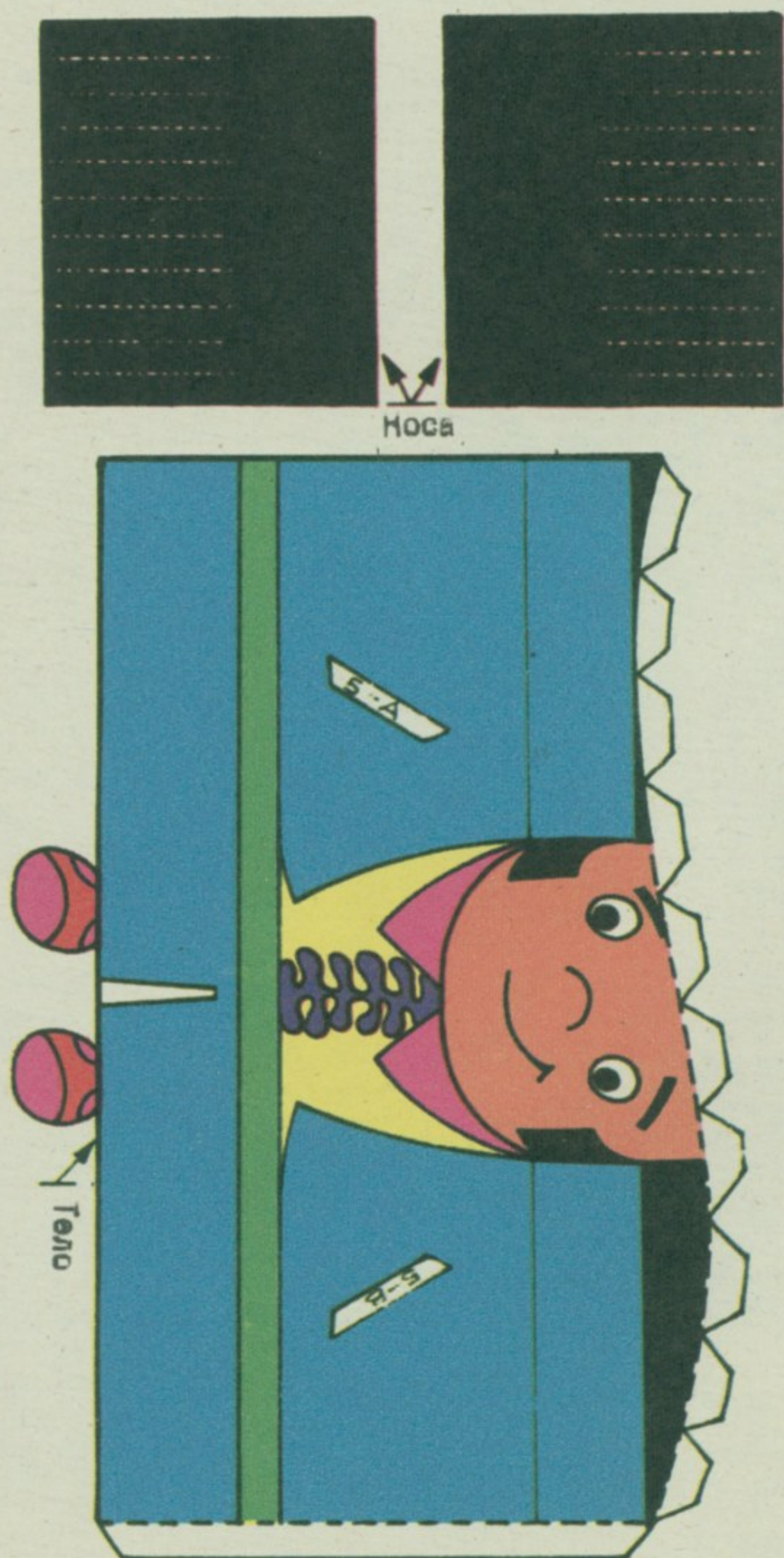
УЗ ЗВУКЕ ФЛАМЕНКА

Из земље гитаре, Шпаније, Цица вам је донела једног правог мајстора на овом инструменту. Помоћу маказа, лепка и мало картона зачас га можете поставити на позорницу и он ће вам засвирати неку пријатну мелодију, наравно, ако му у томе помогну ваш радио или грамофон.

Све делове цртежа залепите на та-

њи картон и онда их пажљиво исеците. На белом простору лево и десно од главе, залепите носу коју ћете претходно исећи дуж испрениданих линија и помоћу оловке направити увојке. Сада саставите труп, склопите шешир, залепите руке и најзад гитаристи дајте његов инструмент.

ОБИЧАН ПАРАДОКС

Кери Хармон је био обдарен младић. Захваљујући својој интелигенцији успео је да постане адвокат заједнице Низије, што на Венери уопште није било једноставно. Оштроумно је учврстио ту позицију ожењивши се кћерком једног од водећих извозника робе.

Жену није много волео и често су се свађали. У таквим ситуацијама, увек је одлазио на неколико дана од куће. Једног сивог зимског послеподнева отишао је ненајављен до метеоролошке станице Берка Мекингаира, високо у Планинама Усамљених, на неравном ланцу пустих предела Венераиног Северног мора.

— Још само десетак минута — рече он Берку — и не бих успео да се попнем до горе.

Берк је био крупан човек плаве косе и изражајних црта с благим презиром према целом човечанству, сем према омиљеној класи метеоролога.

— Ви људи из Низије сувише сте навикли на рајски врт који имате доле. Још десетак минута хода и срушио би се на неки од околних вртова, па би могао да чекаш пролећну спасилачку екипу да ти сакупи кости!

Кери се с неверицом насмеја.

— Дошао сам по импулсу — рече Кери. — То је главно правило мог живота. Увек ради по импулсу, Берк!

— То те брзо доведе до гроба — примети Берк.

Ако имаш погрешне импулсе — рече Кери. — Али, ако имаш изненадну потребу да скочиш с планине или да одиграш руски рулет, онда си сувише луд да би уопште живео. Него — настави Кери — реци ми како живиш и шта у ствари радиш?

— Седим за столом и припремам податке о времену које доставља метеоролошким центрима у главном граду.

— Ти си овде сам? — упита Кери.

— Не, овде је и машина. Ова станица има „мозак“ који све може да ради — објасни Берк. — „Мозак“ који овде имамо је последња реч технике. Машина скупља податке, слаже их, управља постројењима за загревање и осветљавање, уноси исправке у постојеће програме према којима ради, а има и посебан, одвојен део за разматрање теоријских проблема.

— Дакле, све види, све зна и све говори? — упита Кери. Смећећи се. — Никад не направи грешку? Укратко — непогрешива машина!...

— Могло би тако да се каже — одговори Берк.

— Али сви ти квалитети сами по себи нису довољни да ову справу узвисе до божанства! — узвикну Кери. — Ниједна машина

ЛАИЦИМА НИКАД НЕ ТРЕБА ДОЗВОЛИТИ ДА СЕ ИГРАЈУ ОСЕТЉИВИМ УРЕЂАЈИМА — ТО МОЖЕ БИТИ ОПАСНО, НАО КАД СЕ ДЕТЕ ПРВИ ПУТ ДОЧЕПА КУТИЈЕ ШИБИЦА.

није савршена. Кад бих изукрштао неколико жица цев би прегорела и шта би се онда десило са твојом миљеницом?

Берк одмахну главом.

— Нема никаквих жица — рече он. Машина користи зраке и зрачне везе, а што се тиче прегорелих цеви, оне не могу да омету разматрање проблема. Проблем се пребацује на слободан модел, а сама машина аутоматски отклања квар. Видиш, Кери, овај модел има укупно двадесет модула, и сваки може да обавља све послове. Кад један модул не може да реши проблем, у помоћ прискаче остали, докле год се проблем не реши... Али — упита Кери — шта се дешава кад се ради о проблему који захтева рад свих модула? Зар их то не би преоптеретило?

— Наумио си да нађеш грешку, зар не? — насмеја се Берк. Одговор је — не. Теоретски је могуће задати машини проблем који би преоптеретио све њене модуле. На пример, кад би ова станица изненада почела да лети без видљивог разлога, модул који би први осетио новонасталу ситуацију тражио би помоћ осталих, и они би се сви укључили у решавање проблема.

— Чак ни тада машина не би изгорела од преоптерећености продужи Берк. — Модули би разматрали проблем све док не би развили теорију која би објаснила зашто летимо кроз ваздух и шта учинити да се вратимо на уобичајено место.

— Па онда је то лако! — узвикну Кери. — Рећи ћу машини да летимо кроз ваздух!

— Е баш си луд што тако нешто помишљаш! — примети Берк весело. — И то је предивно. Машина одмах проверава такав закључак и љубазно одговара: „Жалим, ваша тврдња је неоснована“. Боље заборави целу ствар.

Кери ништа не одговори.

— Предај се, Кери — рече коначно Берк. — Не вреди! Нико, апсолутно нико, па ни Кери Хармон, не може да прекине овај „мозак“ у беспрекорном обављању послова.

Кери је неко време само седео и ћутао, а затим тихо изуст:

— Могао бих то да урадим...

— Шта? — упита Берк.

— Могао бих да збуним твоју машину — узврати Кери.

— За име света, заборави то! То је немогуће! Шта ће бити ако не будеш могао да се сетиш потеза који треба убацили у машину? Ником то није пошло за руком...

— Хајде да се кладимо! — рече Кери. — Ако ме само један минут оставиш насамо са машином могу потпуно да је покварим.

— Нећу твој новац! — одговори Берк. — С тобом је, Кери, негода у томе што не трпиш пораз.

— Слушај — настави он гласом који је све више подрхтавао од љутње — ти немаш појма о техно-

логији која је омогућила конструкцију овакве машине. Стопроцентно сам сигуран да машини ништа не можеш да учиниш. Не желим са тобом да се кладим јер би то била обична пљачка.

— Опклада још увек стоји — рече Кери. — У реду! — узвикну Берк скочивши на ноге. — Ако желиш да форсираш целу ствар, изволи! Опклада је пала! Кери се самозадовољно насме-

ја. Берк га ходником одведе до једних стаклених врата. — Ево машине — рече он кад су ушли у просторију иза врата. — Ако желиш са њом да разговарај, говори кроз ону решеткасту преграду. Рачунари су ти са десне стране, а она унутрашња врата воде у собу у којој су смештена постројења за грејање и осветљавање. Свако физичко уништавање машине је немогуће, па то одмах себи избиј из главе. Понављај ти: конструисана је тако да ју је немогуће физички уништити.

— Уверавам те — одговори Кери — да немам намеру то да радим.

— Добро, онда напред. Да ли могу да присуствујем подухвату или морам да ти се склоним из видног поља? — упита Берк.

— Не, само ти гледај. Немам шта да кријем — узврати Кери.

Берк је посматрао шта Кери ради и у једном тренутку паде му на памет да он можда блефира. Откад га је познавао, Кери је увек одбијао да прихвати надмоћност било чега или било кога.

Подрхтавање генератора које се осећало кроз под нагло престаде.

Сијалице се угасише. Допирала је само сабласно-сива светлост. Неугашена цигарета испале Берку из руке, он скочи као опарен, и у два корака створи се пред вратима.

— Шта си урадио? — узбуђено упита Керија чим је ушао у просторију.

Кери га подругљиво погледа и немарно се наслони на зид.

— На теби је да то пронађеш — рече.

— Не буди луд... — поче метеоролог, али застаде чим је обратио пажњу на инструменте.

Електрична батерија је била навлажена, систем за вентилацију искључен, цео електрични систем мртав. Само је у акумулатору још било струје јер је горела црвена лампица — знак да је машина још увек радила. Берк приђе решетки прегради и двапут притисну црвено дугме за узбуну.

— Пажња! — рече. — Батерија је влажна и сва постројења остала су без струје. Зашто?

Није било одговора...
— Мали дупеж, зар не? — примети Кери.

Берк није обраћао пажњу на ову примедбу и поново је притиснуо дугме.

— Одговори! — нареди. — Одмах одговори! У чему је проблем?

— Зашто батерија не ради? Одговора није било.

Зурио је не верујући да га је машина изневерила. Затим се окрену и суочи са Керијем:

— Шта си урадио?
— Да ли признајеш да ниси био у праву? — упита Кери.

— Да — одговори метеоролог.
— Онда ћу ти рећи — узврати адвокат.

Ставио је цигарету у уста и логано увукао дим. Затим избаци дугачак густ дим који је лебдео у мирном ваздуху собе. Због отажавања система за грејање, соба је почела брзо да се хлади.

— Твоја фина стварчица је добра за метеорологију, али са логиком не стоји баш најбоље — примети Кери.

— Шта си урадио?

Прећи ћу на ствар — рече Кери.

— Ситуација је сасвим невероватна. Твоја непогрешива машина разбија мозак око обичног парадокса!

— Парадокса? — понови Берк запањено.

— Парадокса! потврди Кери задовољно. — Високоумно смишљеног парадокса! Пао ми је на памет док си малочас причао како твој пријатељ не може да буде уништен али може да се укочи, да буде блокиран проблемом који је сувише тежак за његове механичке могућности.

— Сетио сам се Епимеридовог парадокса из предратне логике — настави адвокат. — Не сећам се тачно како је био постављен пошто сам на тим часовима обично спавао од досаде, али ако ти на пример кажем да „сви адвокати лажу“, како можеш да кажеш да ли је тај исказ истинит или лажан пошто сам и ја адвокат? Ако је то истина, онда мора бити да и ја лажем кад кажем да су сви адвокати лажови? Али, с друге стране, ако ја лажем онда сви адвокати нису лажови и исказ је неистинит, лажан. Дакле, ако је исказ лажан онда је истинит, а ако је истинит онда је лажан, итд.

Кери изненада поче грохотом да се смеје.

— Треба да видиш свој израз Брек — узвикну он. — Док си ме чекао напољу рекао сам машини: „Мораш да одбациш исказ који ти сад дајем јер су сви искази које дајем нетачни!“

— Машина је узела тај мој исказ, размотрила га и означила као неупотребљив — победоносно рече Кери. — Али, она не може да га одбаци а да при том не призна да је тачан, а како може да буде тачан кад је речено да су сви моји искази лажни, то јест нетачни? Ето видиш, Берке, понос метеоролошке службе уништен је обичним парадоксом.

Берк је нетремице буљио у свог госта као да је утвара.

— Пошто сада знаш у чему је виц, Берк, врати се својим правим пословима. Постаје сувише хладно, а и дневна светлост која допире кроз прозор није баш највеселија ствар на свету.

Али Берк се није ни померио према командној табли са инструментима. Очи су му биле укочене и даље су нетремице посматрале Керија.

— Хајде, Берк — рече. — Можеш и касније да се опоравиш од шока. Ако те брине опклада, немој ни да мислиш на њу — опраштам ти. Немој много да се секираш ни због неуспеха твоје миле драге машине. Боље је радила него што сам очекивао. Мислио сам да ће ипак престати да се бави овим задатком, али видим да је сваки модул заузет у потрази за решењем. Вероватно жели да развије неку „теорију типова“. То би је сигурно довело до решења, али тек за годину-две.

Берк се још увек није померао с места.

— Шта није у реду? — упита Кери изнервиран ћутањем свог домаћина.

— Ти — рече Берк коначно.

Реч је изашла из његовог грла као ропец човека на смрти.

— Молим? — упита Кери збуњено.

— Ти, будало! Идиоте! Кретену! — узвикну Берк.

— Ја? Ја? — узвикну Кери. — Па био сам у праву!

— Да, био си у праву — рече Берк. — Сувише си био у праву! Како да одвратим ум машине са тог проблема на батерију за топлоту и светлост, кад су сва електрична кола заузета решавањем парадокса? Шта да радим кад је њен мозак сада глув, нем и слеп? Два човека се погледаше.

Олуја се све више чула у соби, као да тутњавом показује свој, ничим обуздани, тријумф.

укрштене речи

ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ ЉУДИ

Заразна болест је, каже енциклопедија, обољење изазвано уласком клица (микроба, микроорганизма), изазивача болести, у организам. Може бити акутна или хронична, а преноси се непосредно или посредно са оболелих, или преко клицоноша и са животиња на људе, преко животних намирница, воде, ваздуха и инсеката. У разним крајевима света различите су и заразне болести. Код нас су, поред осталих, заразне болести оне које треба уписати поред и испод бројева 1, 2, 3, 4, 5 и 6.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ЗНАК ЗА ИТАЛИЈУ	ВИЈЕТ- НАМСКИ ПОЛИТИ- ЧАР	2	ЛДЛО ИСПАР- ЈАВНА ТЕЧНОСТ	МОРЕВУ У ХАД- СОНОВОМ ЗАЛИВУ	УПУКЊИ- ЊЕ, ПУШ- ТАЊЕ НА ПОСЕД	ЛИЧНА ЗАМЕ- НИЦА	КОЊ
3									
ТРЕКИ САМО- ГЛАС- НИК		ВРСТА ОРАЖА АРНЕРИК НЕДА							
НАЗВЕКА РЕКА ЈУНЦИ АФРИ- КЕ								ДЕО ОБЈЕК- ТИВА	4
ИМЕ ГОЛМА- НА МА- РИБА						РЕЧНА РИБА ДИНАР			
ЗНАК ЗА ЊУТИ		100 m ² ПИРИНАЧ			ПОНОС ИВЕЛИН (СВЕШТЕ- НИК(МНТ.))				
ЖЕНСКО ИМЕ						ИМЕ ГЛУМЦА БРИНЕ- РА			
МЕСТО У ХРВАТ- СКОЈ						АЖДАЈЕ ТОНА			
МАГМАТ- СКА СТЕНА, ЛИПА- РИТ						АНТУН БАРАЦ	5		
СУМА						НАЗВЕКИ ДЕО РЕД У ПЕСМИ			
ЗНАК ЗА ЈОД		Г. З. ПРОСТ БРОЈ			СТРОНИЦА ЈУМ ПРЕВАЛА НА МАЛАМ			ГРАМ ЗАВЛА- РЕНО МЕСТО	
			РАДНА ГРУПА (МН.) ИРИДИЈУМ						
ПОСАД	ЛИЧНА ЗА- МЕНИЦА 30. СЛОВО БИРИЛИЦЕ			МЕСТО КОД БЕО- ГРАДА ЛИТАР					
6							ЗНАК ЗА РЕНИЈУМ		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Ц, телеграфи, оријентир, РИМ, скоро, ид, С, Алек, НАПУЉ, ине, О, адут, ЦЗ, Ал, тама, амнезија, с, искра, н, са, Ломоносов, ано, Авала, Па, анилин, о, платина.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд, Директор НО „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Раде Шошкић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 15 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

3 месеца	165,00 динара
6 месеци	330,00 динара
1 година	660,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

3 месеца	330,00 динара
6 месеци	660,00 динара
1 година	1.320,00 динара

Претплата се врши на жиро рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „ПОЛИТИКА“ — ООУР Продаја — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

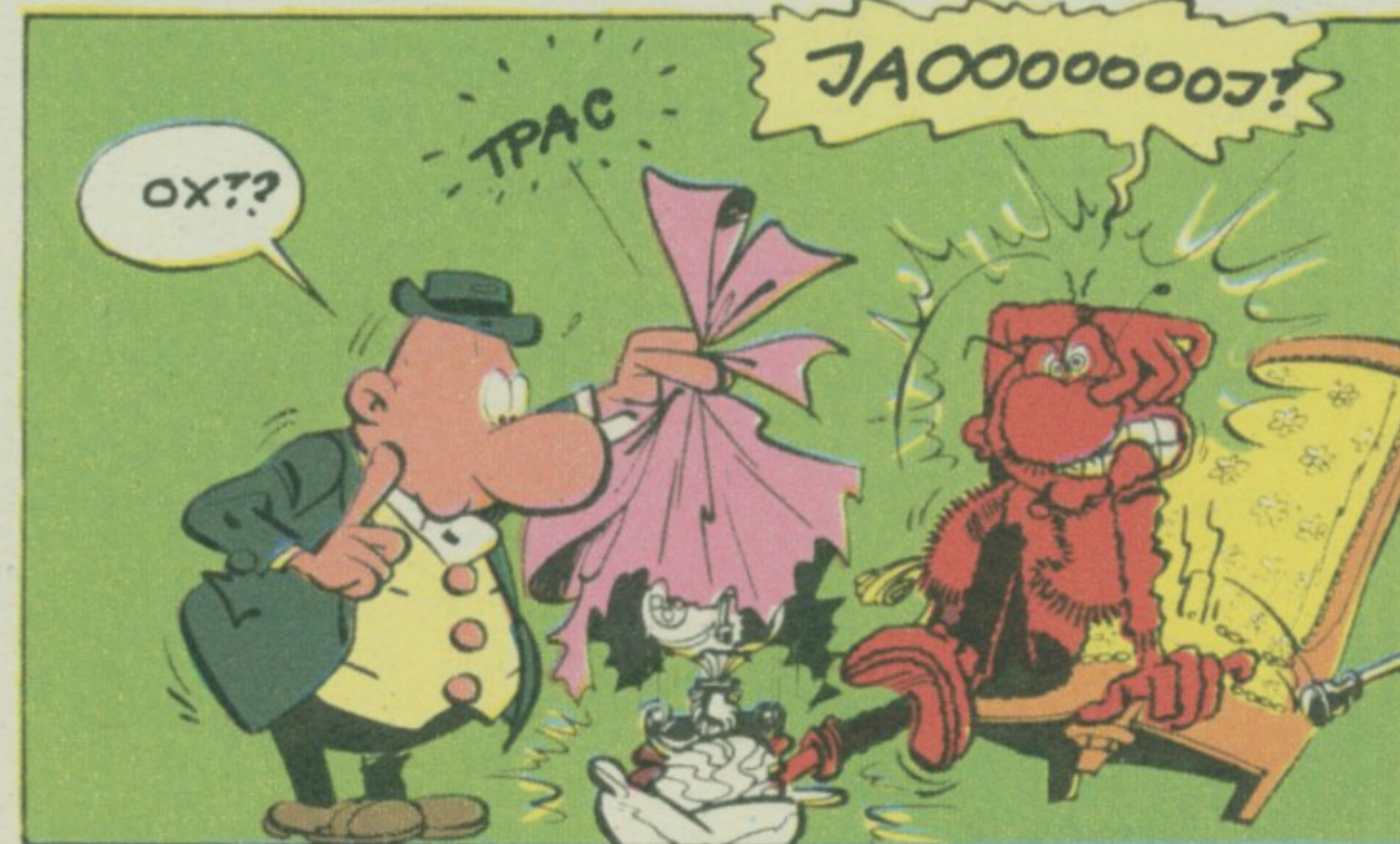
Све уплате примљене до 1. XI важе до истека претплате по старим ценама. Почев од 1. XI ове године обрачунаваћемо нове претплатне цене.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	\$	70.—
СР НЕМАЧКА	DM	124.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	290.—
ШВЕДСКА	Skr	292.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	115.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „ПОЛИТИКА“ код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд, број: 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

АХИЛ ПЕТИБ

РИЛЕ и ГИЛЕ

Само за чланове клуба

САМО ЗА ЧЛАНОВЕ РЕЗ КЛУБА

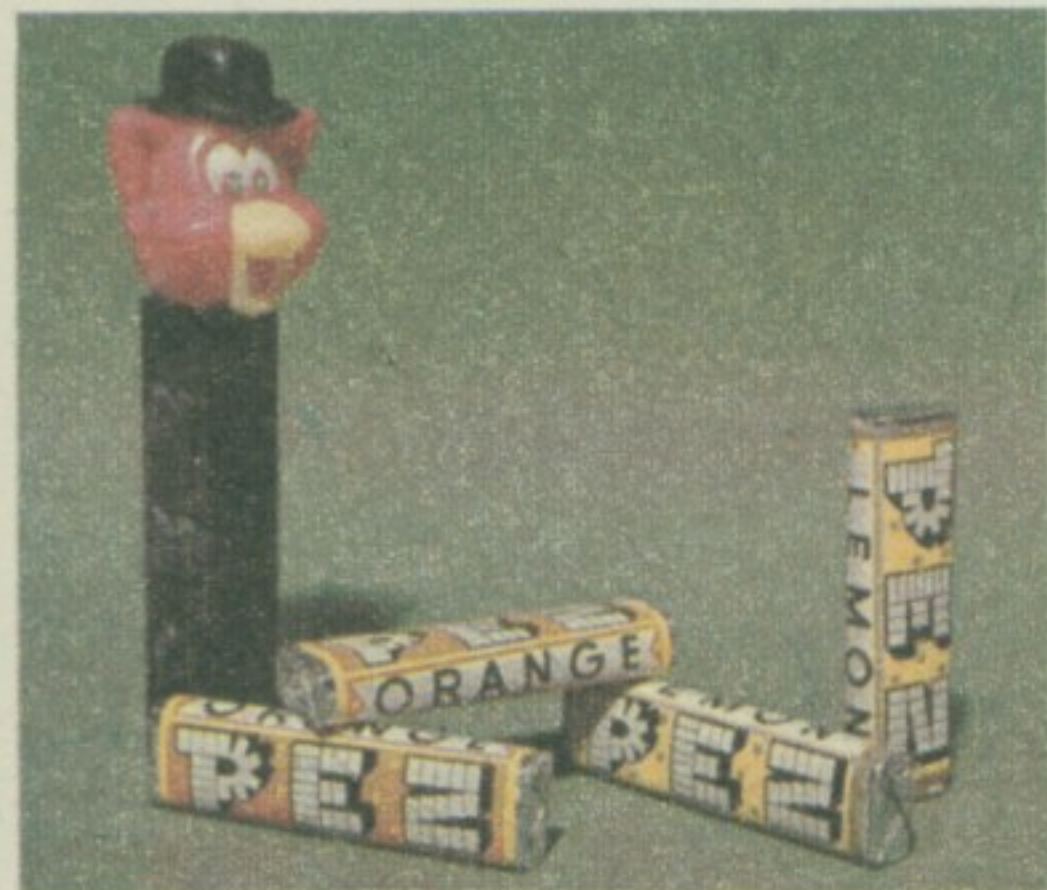
Сваког месеца наирађујемо 1.000 чланова ексклузивним настрадама — PEZ фиџурицама, које се продају широм света.

НАГРАДА У ОКТОБРУ ЈЕ: PEZ МАЦА
*Награђене бројеве PEZ чланских караша
 објавићемо 7. новембра у „Забавнику“*

ПОСТАНИ И ТИ ЧЛАН!

Пошаљи 5 омоџа бомбона PEZ и
допуњен купон на адресу:

РЕЗ КЛУБ,
61111
ЛЪУБЛЪНА,
0. 0. 8

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

[illegible]

Презиме и име

[illegible]

Улица и кућни број

[illegible]

Место становања

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

поштански број

Датум рођења

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

СВАЂА НА ЧЕСМИ

С првомајским бројем Забавника у рукама дошла су деца из суседства и упитала ме да ли знам име дечака погинулог на Чукур чесми и због чега оно није поменуто у тексту. Малим суседима одговорио сам да се дечак кога су Турци убили звао Алекса Николић, како сам то прочитао 8. децембра 1979. године у „Политици“ у рубрици „Да ли знате?“. Деца су била задовољна мојим одговором али су ставила примедбу да би на споменику у Београду требало написати име дечака који је погинуо. Слажући се у потпуности с овим предлогом, достављам га вама и Заводу за заштиту споменика културе града Београда с молбом да се најпре тачно утврди име настрадалог дечака који се у неким текстовима помиње као Алекса Николић, а у другим као Сава Петковић и да се онда његово име упише на споменику. Сматрам да је наша обавеза и дужност да то учинимо. У име деце из Илиће у Загребу и у своје лично, примите наше најсрдачније поздраве.

Унив. проф. др Станиша
Н. Костић
Илића 19/1
Загреб

О убиству дечака на Чукур чесми у Београду и сукобу једне групе Срба и неколико турских војника постоје различити записи поткрепљени казивањем људи који су присуствовали овом догађају. Та сведочења се у приличној мери разликују, тако да није нимало чудно што је дошло до извесне мистификације око личности дечака. Тако, рецимо, Ј. Ристић у „Бомбардовању Београда“ и Сл. Јовановић у „Другој влади Милоша и Михајла“ кажу да су дечака убили низами. Коста Христић, цитирајући мемоаре свог оца Николе, ондашњег министра унутрашњих дела, очевица и иследника догађаја на Чукур чесми, тврди да је шегрту неки низам окрвавио главу сломљеном тестијом. У свом тексту он, даље, каже да је после тога драгоман Сима Нешић наредио да се дечаку опере крв и завије глава и да се одведе кући газде бакалина Алексе Николића. Из овога

произилази да се Алекса Николић звао газда, а не дечак.

У прилог Христићевом казивању пише и М. Ђ. Миличевић: „На тој чесми запосела се она свађа између Срба и Турака 3. јуна 1862. и прва крв пала. Први је главом платио честити Сима Нешић, терцијоман Београдске полиције.“

Цитирани Никола Христић у својим мемоарима „Записи старог Београђанина“ дао је исцрпан извештај са Чукур чесме: „То је било у недељу, 3. јуна, од 4—5 сати после подне, кад су слуге и шегрти пунили тестије на чесми. Дошла су 3—4 низама са својим тестијама. Они нису хтели да чекају. Било је протеста и гурања и једноме од њих положи се тестија и догоди се као што је напред наведено. Низами нису успели да побегну. Задржали су их жандари. Сима Нешић наредио је да их поведу у српску полицију и сам се упутио са њима. Он није изазивао низаме, који су вирили кроз прозоре, него им је само пребацио што праве нереди и убиства.“ После овога припуцали су Турци и на месту убили Симу и смртно ранили жандара Ђорђа Нишлију. Нико више није био повређен.

Имајући у виду ова сећања Николе Христића и писање М. Ђ. Миличевића, Јован Дајковић у једном од „Годишњака Музеја града Београда“ закључује да су Срби метеж код Чукур чесме лажно представили извештајем о тобожњем убиству шегрта кога већина сведока догађаја назива Савом. Зар би иначе српске власти одбиле да поведу истрагу? Крупна је то ствар убити некога, каже Дајковић, и ондашњи министар унутрашњих дела не би ни у ком случају прећутао, криво представио или иследио, поготову једно овакво убиство. Теза да је шегрт Сава убијен више је одговарала ондашњим српским националним интересима. У њој вероватно треба и тражити корене легенде настале о догађајима на Чукур чесми.

Надамо се да је овај наш, мало дужи одговор, разјаснио читаоцима због чега на споменику на Чукур чесми не постоји уклесано име дечака који је на њој вероватно само повређен а не и убијен.

БИБЛИОТЕКА У КУЋИ

Група девојчица којој и ја припадам, са просечном старошћу од 13 година, жели да оснује библиотеку која би имала велики број часописа и књига. Молимо вас да нам кажете да ли је дозвољено да је отворимо и шта нам је све потребно за опремање библиотеке?

Ана Тасић,
Лесковац

Да оснујете „праву“ библиотеку немате могућности јер то није нимало једноставно, али зато можете да оснујете библиотеку у школи у коју идете или у кући неке од вас. А зато вам је потребна просторија, полице за књиге, неколико свезака у којима бисте водиле имена корисника књига и наслове дела којима располагете. Колика ће вам библиотека бити, зависи, пре свега, од броја књига којима располагате. За почетак, будите задовољне оним што имате; временом ћете сигурно обогатити своју библиотеку. Јавите нам како напредују припреме.

МАХ ПО МАХУ

По коме је добила име ознака за брзину мах и колико она тачно износи?

Милан,
Београд

Мах, ознака за брзину, добила је име по Ернесту Маху, аустријском физичару и филозофу који је у физици установио Махов број и Махову јединицу.

За неко тело каже се да се креће брзином од 1 маха ако постиже брзину звука.

ИСПИТ КАО УСЛОВ

Налазим се на одслужењу војног рока у Титовом Велесу. Ваш лист читам кад год ми се укаже прилика. Редовно читам и Малу пошту и видим да многим излазите у сусрет, па се надам да ћете и мени. У ЈНА се налазим од 12 јула 1980. године. Претпозив сам добио 10. јуна 1980. Иначе, студент сам друге године Правног факултета у Београду и остао ми је још само један испит па да упишем трећу. Интересује ме, у вези са новим Законом о регулисању војне обавезе, колико ће ми трајати војни рок: 12 или 15 месеци? Да ли ће полагање тог једног испита утицати на дужину служења војног рока?

Жељко Докић,
В. П. 5912/18
Титов Велес

Уколико положиш тај један испит који ти је остао из друге године док се још налазиш на одслужењу војног рока, у ЈНА ћеш остати 12 месеци. А ако не будеш користио редовна одсуства, кући ћеш моћи да се вратиш после 11 месеци.

ГРАДИТЕЉ ВИОЛИНА

Ко је био Антонио Страдивари?

Бранка Башић,
Ђуре Салаја 9
Врњачка Бања

Антонио Страдивари био је италијански градитељ гудачких инструмената. Живео је и радио у Кремони, најпре по узору на свог учитеља Николу Аматија, а касније је стварао сопствене моделе изузетне по избору и квалитету дрвета, савршеном складу пропорција, саставу лака, племенитости и пуноћи звука. За свог прилично дугог живота, рођен је 1644. а умро 1737. године, Страдивари је израдио преко 1.100 инструмената од којих је сачувано око 550 виолина. Неке од њих пронађене су и у нашој земљи.

МОНО ЈЕ СУВИШЕ СКУП

Молим вас да ми одговорите да ли се за слушање стерео програма, како сам чуо, могу користити два обична (моно) пријемника уместо једног стерео пријемника? Да ли је тачно да ови моно пријемници хватају независно два сигнала на различитим таласним дужинама? Ако је то тачно, која наша станица и на којим таласним дужинама емитује стерео програм?

Вукан Мишић,
Војводе Бране 17
Београд

Једна од идеја стереофонског преноса музике реализована је на тај начин што је један канал емитован једним предајником а други другим, на различитим таласним дужинама. За то су коришћена два обична моно пријемника. Развике систем стерео преноса једним пријемником уз помоћ кодара. Такав, сада прихваћен, начин емитовања стерео програма могуће је примати само стерео пријемником који има и додатни уређај декодер. Ниједна станица у свету не користи начин емитовања стерео програма помоћу моно пријемника, између осталог и због тога што је веома скуп.

МОТОРИ ЗА МОТО-КРОС

Молим те да ми одговориш да ли је овог лета на нашем тржишту могао да се набави мотоцикл марке ЧЗ 125 мотокрос чехословачке производње или неке друге марке сличне кубикаже?

Горан Живковић
Власотинце

Наведи ми типове крос-мотора, њихову цијену и где се могу купити?

Д. Ш.
Книн

У Југославији тренутно не може да се купи ниједан тип мотора за мото-крос. По запремини, мотори за мото-крос деле се у четири групе: до 50 cc, 125 cc, 250 cc и 500 cc.

ПРАВА МЕРА

Имам 15 година, висок сам 168 cm а тежак 60 килограма. Да ли је то права тежина за моју висину?

Роберт Бајректаревић,
Опатијска 44
Осијек

Тежина коју имаш одговара твојим годинама и твојој висини. Међутим, килограм-два више не би ти сметало.

ЈОШ ЈЕДНОМ О НИЛУ АРМСТРОНГУ

Како се звао први човек који се искрцао на Месец и колико је година тада имао?

Арсен Раду,
Ђуре Јакшића 24
Елемир

Први човек који је закорачио на Месечево тле био је Американац Нил Армстронг. О њему смо, иначе, писали у неколико наврата, што ти је вероватно промакло.

КАРАТЕ НЕ ДЕФОРМИШЕ!

Знамо да се код неких спортова развијају само поједини дијелови тијела што дјелује веома ружно (рецимо код пливања широка рамена). Зато бисмо жељеле да нам кажеш да ли се нешто слично дешава и приликом тренирања каратеа, односно да ли ће нам се вјежбањем каратеа деформисати тијело?

Наташа и Снежана,
Сарајево

По речима Владимира Јорге, тренера југословенске карате репре-

зентације, карате је спорт који равномерно ангажује психофизичке особине човека: снагу, издржљивост, брзину и гipкост. Мада се код карате спортиста у току вјежбања ангажује целокупна мускулатура, у њему ипак не учествују подједнако сви мишићи. Нешто израженије ангажовање има трбушна мускулатура, мишићи задње ложе бутца, рамени појас и мишићи надлактице. Вјежбајући карате нећете деформисати тело, напротив, развијаћете га складно и пропорционално.

ПЕШАК КАО ДАМА

Прије неколико дана играо сам партију шаха са другом. Мој пјешак се са почетне позиције Д₂ пробио на позицију Д₈. Интересује ме да ли пјешака могу да замијеним дамом (краљицом) и да ли могу да користим двије даме? Ја сматрам да могу а мој друг да не могу. Ко је у праву?

Хамдо Х.
Рожај

Питање које си нам поставио често се поставља као проблем. Зато смо и консултовали велемајстора Драгољуба Ђирића који нам је рекао да постоји теоријска могућност да се и свих осам пешака искористе као даме. Према томе, ти си у праву.

ВОЛИ — НЕ ВОЛИ

Како се правилно каже: инекција или инјекција? Желела бих исто тако да ми напишете да ли у филму „Леси, нови почетак“ емитованом на ТВ 24. августа 1980. године девојчица Сем стварно воли аутомобиле или је у питању нешто друго?

Светлана Васић,
Студентска 16
Параћин

По Правопису српскохрватског књижевног језика правилно је рећи инјекција, а не инекција. Да ли девојчица Сем стварно воли аутомобиле није нам познато јер филм нисмо гледали.

УЧЕЊЕ О НАУЦИ

Шта је то сцијенциологија? Волела бих да знам и како је настало моје име?

Радмила Бабић,
Дунавска обала 93
Бачка Паланка

Сцијенциологија је учење о науци, тј. наука о методама, основама, претпоставкама и циљевима науке, теорија сазнања.

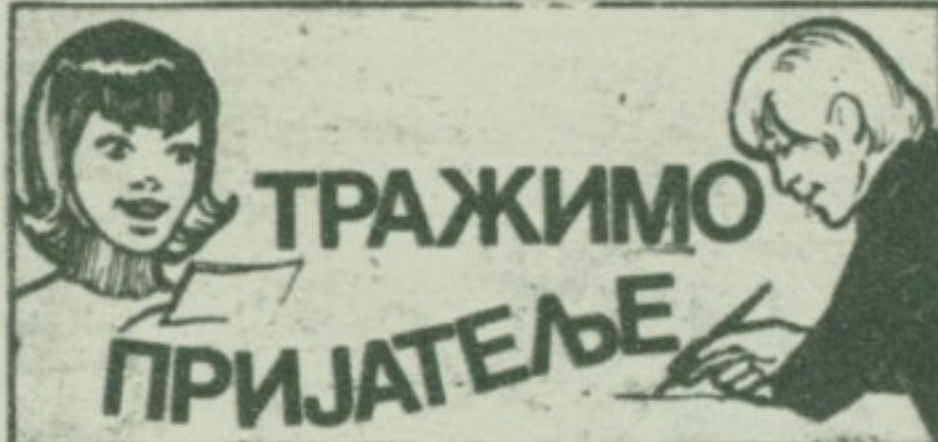
О пореклу твога имена, Радмила, сазнали смо само да има словенску основу.

КОД ЧИКА ДАНИЛА

Интересује нас где могу да се купе балетске патице?

Светлана, Мира, Зорица,
Београд

Како смо сазнали у Балетској школи „Лујо Давичо“, њихови ученици балетске патице набављају или преко Народног позоришта у Београду или код чика Данила Милошевића, стилског обућара у пензији коме се и вас четири можете обратити на телефон 417-324.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Сузана Васиљевић, 19350 Књажевац, Маршала Тита 39 — 13 година, желела би да се дописује са младима из САД, посебно са онима чији су родитељи Југословени, дописивање на енглеском и српскохрватском

Смиљка Јарић, 78340 Лушци Паланка, Гредарска 66 — 12 година, навија за Црвену звезду, воли Здравка Чолића и Сребрна крила

Самир Барлеци, 71000 Сарајево, Лењинова 93 — 15 година, воли музику сакупља постере, плоче и маркице

Ingfrid Nordas, Nordas, 4330 Alagard, Norway — 18 година, дописивање на енглеском

Недељко Ђукић, 41000 Загреб, III струге 6е — 19 година

Саша Дукоски, 97250 Кичево, НК Стара пилана 66 — 16 година, бави се спортом, воли добру музику

Десимир Јеремић, 22213 Гргурци, Фрушкогорска 5 — 18 година

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За пет салвета нудим један Забавник, од броја 1000 до 1483, по жељи. Томислав Живковић, 59215 Затон код Шибеника

За слике Софије Лорен и Пола Њумена нудим слике Здравка Чолића и Сребрних крила. Ивана Ђермановић, 71210 Илица, Младе Босне 83а

За постер групе АББА или Блонди дајем разгледницу и металну значку свога града и 4 салвете. Весна Чеваповић, 55300 Сл. Пожега, Тајкова 14

За једну значку дајем две стране маркице, а за разгледницу враћам разгледницу свога места. Ненад Милановић, 38342 Ушће на Ибру

Молим све читаоце Алана Форда да ми хитно пошаљу бројеве од 60 до 100. Александар Королија, 11080 Земун, Радоја Ђакића 59а

За једну металну значку дајем три маркице, салвету и налепницу. Весна Стајић, 35211 Седларе

ЈОШ НИЈЕ КАСНО
ДА ПОТРАЖИТЕ
НА ВАШЕМ КИОСКУ
ВАШ ЛИСТ

ПОЛИТИКЊА
Мозаик
У НОВОМ БРОЈУ
II КОЛО ВЕЛИКЕ НАГРАДНЕ ИГРЕ У СЛИКАМА

(НЕ)ОБИЧНЕ ЖИВОТИЊЕ
ОЧЕКУЈУ ВАС
4 ЗАНИМЉИВА ПИТАЊА И
40 ЛЕПИХ НАГРАДА
ПРВА НАГРАДА У СВАКОМ БРОЈУ
КОЛОР-ТЕЛЕВИЗОР
У следећем броју:
(НЕ)ОБИЧНИ МУЗИЧКИ
ИНСТРУМЕНТИ

WALT
Disney

МИКИ

